

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Pracovný zošit z Trestného práva hmotného I
Všeobecná časť Trestného zákona

JUDr. Karin Vrtíková, PhD.

Trnava 2025

Vydala: Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta

Počet strán: 96

ISBN 978-80-568-0740-8

Obsah

Trestný zákon a jeho pôsobnosť	4
Trestný čin	18
Skutková podstata trestného činu	20
Vývinové štádiá trestného činu.....	23
Osobitné prípady omylu v trestnom práve	32
Okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu	33
Trestná súčinnosť a účasť	42
Súbeh trestných činov a recidíva	54
Druhy trestov a ich ukladanie	56
Ochranné opatrenia.....	73
Trestná zodpovednosť a trestanie mladistvých.....	85
Opakovanie	93

Trestný zákon a jeho pôsobnosť

1.

III. ÚS 587/2024

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE Ústavného súdu Slovenskej republiky

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa, t. č., proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 7Nt/69/2023 z 19. apríla 2024 a proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3Tos/62/2024 zo 14. augusta 2024 takto

rozhodol :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu nevyhovuje.
2. Ústavnú sťažnosť odmieta.

Odôvodnenie :

I. Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy, čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 51 a čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 41 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 50 ods. 6 ústavy v spojení s čl. 40 ods. 6 listiny, ako aj čl. 1, 3 a 36 listiny a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru. Tiež namieta porušenie čl. 11 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a čl. 22 a 23 Rímskeho štatútu medzinárodného trestného súdu postupom a rozhodnutiami súdov o jeho návrhu na povolenie obnovy konania. Sťažovateľ požaduje primerané finančné zadost'účinenie 5 000 eur a ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5T/75/2018 zo 16. januára 2019 v spojení s rozsudkom krajského súdu zo 7. mája 2020 odsúdený pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona a bol mu uložený s použitím § 38 ods. 5 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere siedmich rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

3. Sťažovateľ návrhom zo 6. novembra 2023 požiadal o povolenie obnovy konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 5T/75/2018. V návrhu namietal nevykonanie viacerých dôkazov dokazujúcich jeho nevinu, nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov a podrobne opísal skutočnosti, z ktorých podľa neho vyplýva, že skutok nespáchal. Sťažovateľ svoj návrh doplnil niekoľkými ďalšími podaniami. Podaním doručeným okresnému súdu 13. marca 2024 sťažovateľ doplnil svoj návrh o argument týkajúci sa aplikácie § 38 ods. 5 Trestného zákona. Podľa tohto ustanovenia mu súd zvýšil dolnú hranicu trestnej sadzby o jednu polovicu, teda zo štyroch rokov na sedem rokov. V dôsledku novely Trestného zákona však ustanovenie § 38 ods. 5 Trestného zákona v roku 2024 stratilo platnosť, preto má byť v jeho prípade správne zvýšená dolná hranica trestnej sadzby iba o jednu tretinu, teda len na dĺžku šiestich rokov. Ide preto o dôvod na povolenie obnovy konania. Novou skutočnosťou je aj to, že mu bolo uznesením okresného súdu sp. zn. 4Nt/19/2022 z 5. mája 2022 zahladené odsúdenie okresného súdu sp. zn. 6T/80/2010, pretože viedol riadny život po dobu troch rokov po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Preto nebol dôvod na aplikáciu § 38 ods. 5 Trestného zákona.

4. Okresný súd namietaným uznesením z 19. apríla 2024 návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania zamietol, pretože nezistil dôvody obnovy konania podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľ v návrhu neoznačil žiadnu novú skutočnosť, okolnosť alebo dôkaz. Tvrdenia sťažovateľa neodôvodňujú zásah do právoplatnosti a nezmeniteľnosti rozsudku vydaného v pôvodnom trestnom konaní. Vo vzťahu k námietke o neplatnosti § 38 ods. 5 Trestného zákona v dôsledku novely Trestného zákona zákonom č. 40/2024 Z. z. (ďalej len „novela“) okresný súd uviedol, že jej účinnosť bola nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 3/2024 z 28. februára 2024 pozastavená. Na sťažovateľa sa hľadí, akoby nebol odsúdený, až právoplatnosťou uznesenia okresného súdu o zahladení odsúdenia, čo bolo 19. mája 2022, teda dávno po jeho odsúdení v konaní sp. zn. 5T/75/2018. Preto súdy správne aplikovali ustanovenie § 38 ods. 5 Trestného zákona.

5. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí sťažnosť, ktorú písomne odôvodnil niekoľkými podaniami. Argumentoval, že neboli splnené podmienky pre zamietnutie jeho návrhu na povolenie obnovy konania. Zotrval na názore, že z dôvodu novely Trestného zákona mala byť dolná hranica trestnej sadzby iba šesť rokov. Na predošlé odsúdenie okresným súdom, na základe ktorého bolo aplikované ustanovenie § 38 ods. 5 Trestného zákona, nie je možné prihliadnuť, pretože mu bolo zahladené.

6. O sťažnosti rozhodol krajský súd namietaným uznesením zo 14. augusta 2024 tak, že sťažnosť ako nedôvodnú zamietol. Krajský súd rovnako ako okresný súd nezistil, že by sťažovateľ v návrhu označil také skutočnosti alebo dôkazy okresnému súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi skôr známymi odôvodniť iné ako súdom prijaté rozhodnutie. Ani novela Trestného

zákona účinná od 6. augusta 2024 nie je takou novou skutočnosťou, ktorá by mohla vo vzťahu k uloženému trestu odňatia slobody odôvodniť iné ako prijaté rozhodnutie. Krajský súd v tomto smere poukázal na § 2 ods. 1 Trestného zákona.

V prípade sťažovateľa súdy zároveň správne aplikovali aj ustanovenie § 38 ods. 5 Trestného zákona.

II. Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ nesúhlasí s postupom súdov, ktoré zamietli jeho návrh na povolenie obnovy konania. Novými skutočnosťami, ktorými odôvodňuje svoj návrh, je novela Trestného zákona účinná od 6. augusta 2024, ktorou došlo k nahradeniu § 38 ods. 5 Trestného zákona, ktorý upravoval ukládanie trestu pri opakovanom spáchaní zločinu. Trest mu bol uložený s aplikáciou uvedeného ustanovenia Trestného zákona, čím došlo k zvýšeniu dolnej hranice trestnej sadzby na sedem rokov. Podľa aktuálnej právnej úpravy v § 38 ods. 3 Trestného zákona sa však zvyšuje dolná hranica trestnej sadzby o jednu tretinu, čo v jeho prípade predstavuje dolnú hranicu trestnej sadzby šesť rokov. Trest vykonáva od 21. marca 2018 a jeho koniec pripadá na 21. marec 2025, v prípade aplikácie § 38 ods. 3 Trestného poriadku by jeho koniec bol už 21. marca 2024. Z toho sťažovateľ vyvodzuje záver, že svoj trest si už vykonal. V dôsledku nezákonného postupu súdov je však naďalej väznený napriek tomu, že malo dôjsť k jeho prepusteniu na slobodu. Sťažovateľ tiež poukazuje na uznesenie okresného súdu sp. zn. 4Nt/19/2022 z 5. mája 2022, ktorým bol zahladené jeho predošlé odsúdenie. Preto nebol dôvod pri ukladaní trestu aplikovať § 38 ods. 5 Trestného zákona.

8. Sťažovateľ zároveň podal v auguste a v septembri 2024 na okresnom súde niekoľko návrhov na preskúmanie rozhodnutia súdu podľa § 405a Trestného poriadku, o ktorých súd nerozhodol. Sťažovateľ vníma postup okresného súdu a krajského súdu ako svojvoľný, pretože je naďalej vo výkone trestu, hoci mal už byť prepustený.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd poskytuje ochranu základným právam, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd alebo iný orgán. Sťažovateľ namietá nesprávnosť uznesenia okresného súdu, proti ktorému mal právo podať sťažnosť ako opravný prostriedok. Tento právny prostriedok sťažovateľ aj využil a sťažnosť podal. Využitie uvedeného prostriedku ochrany zákonnosti v trestnom konaní vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj obnovu konania (IV. ÚS 382/09, I. ÚS 5/02, A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 3. 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru), pretože rozhodnutia o povolení obnovy konania

alebo zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto 4 ustanovenia dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru totiž neobsahuje právo na revíziu súdneho konania [pozri aj Svák, J. Ochrana ľudských práv z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva. Žilina : Poradca podnikateľa 2003, s. 370 – 371, ktorý v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie vo veci Callaghan a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 9. 5. 1985, Décisions et rapports, č. 60 (IV. ÚS 403/09)].

11. Vo vzťahu k namietanému uzneseniu krajského súdu je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok relevantnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

12. Sťažovateľ bol odsúdený pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona a trest mu bol uložený za aplikácie § 38 ods. 5 Trestného zákona, pretože opätovne spáchal zločin. Sťažovateľ odôvodňuje ústavnú sťažnosť zmenou v ustanovení § 38 Trestného zákona, ku ktorej došlo novelou Trestného zákona účinnou od 6. augusta 2024. V § 38 Trestného zákona došlo k zmene v modifikácii v zákonom ustanovenej trestnej sadzby pri prísnejšom trestaní páchatel'ov, ktorí opätovne spáchali zločin. Právna úprava účinná do 5. augusta 2024 v § 38 ods. 5 Trestného zákona určovala, že v takom prípade sa dolná hranica trestnej sadzby zvyšuje o jednu polovicu, čo v prípade sťažovateľa zvýšilo dolnú hranicu trestnej sadzby na sedem rokov. Novela Trestného zákona s účinnosťou od 6. augusta 2024 toto ustanovenie zmenila tak, že v prípade páchatel'a, ktorý opätovne spáchal zločin, sa dolná hranica trestnej sadzby zvyšuje o jednu tretinu, teda v prípade sťažovateľa na šesť rokov.

13. Podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona upravujúceho časovú pôsobnosť sa trestnosť činu posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší. Preto platí, že trestnosť činu sa posudzuje podľa zákona účinného v čase jeho spáchania. Rovnako tak trest možno uložiť iba v rozsahu a spôsobom podľa zákona účinného v čase, keď bol trestný čin spáchaný. Ide o vyjadrenie zásady vylúčenia retroaktivity, teda zákazu spätnej pôsobnosti zákonov. Vzhľadom na objektívny časový odstup medzi spáchaním činu a rozhodnutím súdu o jeho trestnosti spolu s uložením trestu Trestný zákon pripúšťa použitie právnej úpravy účinnej neskôr, v čase, keď sa o trestnom čine rozhoduje. Musí však byť splnená podmienka, že to je pre páchatel'a priaznivejšie. Trestný zákon teda počíta s možnosťou zmeny právnej úpravy, avšak jej použitie je

možné, iba ak ide o zmenu, ktorá nastala do rozhodnutia v trestnej veci. Nemôže preto ísť o akúkoľvek neskoršiu zmenu Trestného zákona, aj keď pre páchatel'a výhodnejšiu, ako si to vysvetľuje sťažovateľ.

14. V prípade sťažovateľa je podstatné, že bol odsúdený rozsudkom okresného súdu zo 16. januára 2019 v spojení s rozsudkom krajského súdu zo 7. mája 2020. Preto súdy pri ukladaní trestu vychádzali z právnych predpisov účinných v tom čase, ktorých súčasťou bol aj § 38 ods. 5 Trestného zákona. Novela Trestného zákona, ktorou došlo aj k zmene v úprave trestnej sadzby v prípade recidivujúceho páchatel'a zločinu obsiahnutá v § 38 Trestného zákona, nadobudla účinnosť 6. augusta 2024. Zmena Trestného zákona, na ktorú sa sťažovateľ v návrhu na obnovu konania odvolával a ktorou zároveň odôvodnil svoju ústavnú sťažnosť, nadobudla účinnosť dávno po tom, ako bolo o trestnej veci a treste sťažovateľa rozhodnuté. Novela Trestného zákona preto nemá vplyv na výšku trestu odňatia slobody, ktorý bol sťažovateľovi uložený už pred niekoľkými rokmi.

15. Rovnako na určenie výšky trestu odňatia slobody sťažovateľovi nemalo vplyv ani to, že jeho predošlé odsúdenie bolo uznesením okresného súdu sp. zn. 4Nt/19/2022 z 5. mája 2022 zahladené. Uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 19. mája 2022, teda po jeho odsúdení v trestnom konaní sp. zn. 5T/75/2018.

16. Sťažovateľ vychádza z celkom nesprávnej úvahy, pokiaľ sa domáha preskúmania rozhodnutia o treste postupom podľa § 405a Trestného poriadku. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy v prípade, ak z dôvodu zmeny zákona dôjde k zániku trestnosti činu. Obsahom § 38 Trestného zákona, ktorého ustanovenia boli novelou zmenené, sú však pravidlá pre určovanie trestu. Preto jeho zmena nie je dôvodom na preskúmanie rozhodnutia, ktorým bol sťažovateľ odsúdený.

17. Právny záver krajského súdu o tom, že sťažovateľom predložené argumenty nie sú spôsobilé ovplyvniť právoplatné rozhodnutie o jeho vine a uloženom treste, je plne akceptovateľný. Sťažovateľova argumentácia nie je spôsobilá akokoľvek spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená, čo je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

18. Sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

Poučenie : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2024

Otázky

- 1) Definujte, akým spôsobom sa posudzuje trestnosť činu a podľa čoho sa ukladá trest?
- 2) Porovnajte časovú pôsobnosť Trestného zákona a Trestného poriadku.
- 3) Aké okolnosti je súd povinný skúmať a zohľadniť pri časovej pôsobnosti Trestného zákona?
- 4) Čo si predstavujete pod pojmom priaznivejšia právna úprava?

2.

Najvyšší súd, Spisová značka: 2Tdo/21/2022

Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2022

Uznesenie Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Petra Kaňu v trestnej veci proti obvinenému M. W. pre zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona na neverejnom zasadnutí konanom 13. decembra 2022 v Bratislave o dovolaní obvineného M. W. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 15. júna 2021, sp. zn. 1To/31/2021, takto **rozhodol**:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného M. W. odmieta.

odôvodnenie:

Okresný súd Ružomberok (ďalej tiež „okresný súd“) rozsudkom z 19. apríla 2021, sp. zn. 8T/102/2020, uznal obvineného M. W.Č. vinným zo zločinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že 10. novembra 2018 v čase okolo 20.50 hod. v priestoroch prijímacej miestnosti budovy Protialkoholickkej záchytnej stanice Bulovka, na ulici Bulovka pri Nemocnici na Bulovke, Budínova č. p. 3, Praha 8-Libeň, Česká republika, pod vplyvom alkoholu fyzicky napadol počas výkonu služby strážnika Mestskej polície hlavného mesta Prahy W. P., nar. XX. Q. XXXX, tak, že potom čo bol zaistený pre svoje agresívne správanie po požití alkoholu a eskortovaný hliadkou Mestskej polície hlavného mesta Prahy na Záchytnú stanicu Bulovka, neustále slovne urážal prítomných strážnikov Mestskej polície hlavného mesta Prahy a príslušníkov Polície Českej republiky, kopal a pľul okolo seba a následne bol umiestnený do prijímacej miestnosti záchytnej stanice, kde kopal okolo seba proti zakročujúcim strážnikom mestskej polície, vrátane poškodeného W. P., pričom jedným kopom nohy zasiahol poškodeného do dolnej končatiny v oblasti lýtky a druhým kopom nohy do pravej hornej končatiny v oblasti zápästia, čím spôsobil poškodenému strážnikovi Mestskej polície hlavného mesta Praha, W. P., supkapilárnu zlomeninu V. záprstnej kosti pravej ruky s potrebnou dobou liečby a obmedzením v obvyklom spôsobe života po dobu štyridsať dní.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 323 ods. 2 Trestného zákona za použitia § 38 ods. 2, ods. 4, § 37 písm. h), písm. m), § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste uložený rozsudkom Okresného súdu Ružomberok z 20. marca 2019, sp. zn. 1T/19/2018, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Súčasne podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona obvinenému uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou a ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou. Okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného

poriadku uložil obvinenému povinnosť nahradiť škodu poškodeným Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra České republiky a Městská policie hl. m. Prahy vo výške 5.950 Kč. Obvinený napadol uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 15. júna 2021, sp. zn. 1To/31/2021, podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a na podklade § 322 ods. 3 Trestného poriadku, pri nezmenenom výroku o vine, výroku o škode a výroku o ochrannom opatrení napadnutého rozsudku okresného súdu, obvinenému uložil podľa § 323 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 4, § 37 písm. m), § 42 ods. 1, § 41 ods. 2 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Súčasne krajský súd podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste uloženom rozsudkom Okresného súdu Ružomberok z 20. marca 2019, sp. zn. 1T/19/2018, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti rozsudku krajského súdu, ktoré bolo obvinenému doručené 30. júla 2021 a jeho obhajcovi 29. júla 2021, podal obvinený prostredníctvom na dovolacie konanie ustanoveného obhajcu 20. septembra 2021 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený po stručnom zrekapitulovaní predchádzajúceho konania a rozhodnutí počas neho vydaných uviedol, že sa so zistením skutkového stavu a z toho vychádzajúcimi závermi okresného súdu a krajského súdu o jeho vine a ani jeho právnym posúdením žalovaného skutku nestotožnil. Právne postavenie poškodeného W. P. ako verejného činiteľa súdy vyvodili z ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, podľa ktorého obecnú políciu tvoria príslušníci obecnej polície, ktorí sú zamestnancami obce; pri plnení úloh majú postavenie verejného činiteľa. Obvinený bol však stíhaný za skutok, ktorého sa mal dopustiť v Českej republike. Je podľa neho nesporné, že poškodený je strážnikom Mestskej polície hl. m. Prahy. Primárne je však podľa obvineného potrebné zodpovedať otázku, či strážnik obecnej polície Českej republiky je verejným činiteľom v zmysle § 128 ods. 1 Trestného zákona. Na to, aby to tak bolo, by mu takéto postavenie musel priznať priamo právny predpis Českej republiky upravujúci jeho práva a povinnosti, pričom týmto je zákon č. 553/1991 Sb. o obecnej polícii. Podľa obvineného je nevyhnutné vychádzať z toho, že ak slovenské orgány prevezmú od orgánov cudzieho štátu trestné stíhanie slovenského občana pre trestný čin spáchaný v cudzine, posudzuje sa trestnosť tohto činu podľa slovenského zákona (R 28/1981), ktorým je slovenský Trestný zákon. V súlade s dikciou § 4 Trestného zákona podľa tohto zákona sa posudzuje aj trestnosť činu obvineného, ktorý mimo územia Slovenskej republiky spáchal čin ako občan Slovenskej republiky. Právne postavenie poškodeného ako strážnika obecnej polície v cudzom štáte sa preto musí posudzovať striktne podľa právneho poriadku Českej republiky. Vzhľadom na § 4 Trestného zákona nie podľa Trestného zákoníku č. 40/2009 Sb., ktorého aplikácia je pri posúdení trestnosti činu obvineného vylúčená, ale len podľa uvedeného zákona č. 553/1991 Sb. o obecnej polícii. Z toho je potom podľa obvineného zrejmé, že na to, aby bol strážnik obecnej polície verejným činiteľom v zmysle § 128 ods. 1 Trestného zákona, by mu právne postavenie verejného činiteľa musel priznať priamo zákon č. 553/1991 Sb. o obecnej polícii. Avšak tento právny predpis strážnikovi obecnej polície status verejného činiteľa nepriznáva. Právny poriadok Českej republiky priznáva strážnikovi obecnej polície právne postavenie verejného činiteľa (v Českej republike ide o úradní osobu) iba v už uvedenom Trestnom zákonníku č. 40/2009 Sb. v ust. § 127

ods. 1 písm. e), podľa ktorého je úradní osobou i strážnik obecní policie. Trestní zákoník č. 40/2009 Sb. však nie je možné aplikovať v Slovenskej republike s poukazom na § 4 Trestného zákona. Okresný súd ako aj krajský súd „priznal“ strážnikovi obecnej polície Českej republiky právne postavenie verejného činiteľa na základe § 5 ods. 1 zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, ktorý upravuje práva a povinnosti jej príslušníkov. Tento právny predpis však nie je podľa obvineného možné na strážnika obecnej polície taktiež aplikovať, poškodený totiž nebol jej príslušníkom. Preto ak okresný súd a krajský súd aplikoval na osobu poškodeného zákon č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, postupoval podľa obvineného v rozpore s § 4 Trestného zákona, ktorá skutočnosť mala následok i nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku. Poškodený teda podľa obvineného nie je verejným činiteľom v zmysle § 128 Trestného zákona. Nakoľko predmetné ustanovenie nedopadá na príslušníka Mestskej polície hlavného mesta Prahy, ktorý pôsobí v cudzom štáte (v Českej republike), v súlade s dikciou § 4 Trestného zákona nie je podľa neho možné aplikovať na jeho konanie § 323 Trestného zákona upravujúce skutkovú podstatu útoku na verejného činiteľa. Ale keďže došlo k zraneniu poškodeného, v prípade preukázania zavinenia obvineného na vzniku tohto zranenia by konanie obvineného mohlo byť právne kvalifikované ako trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 2 písm. a) Trestného zákona. V spojení s § 139 ods. 1 písm. h) Trestného zákona je totiž strážnik obecnej polície osobou, ktorá síce v zmysle Trestného zákona nie je verejným činiteľom, ale plní svoje povinnosti uložené na základe zákona č. 553/1991 Sb. o obecní polícii.

Obvinený ďalej uviedol, že z dokazovania, ktoré bolo vykonané na hlavnom pojednávaní, nie je možné ustáliť priebeh úrazového deja a teda ani jednoznačne potvrdiť alebo vyvrátiť príčinu vzniku zranenia poškodeného. Nikto podľa obvineného totiž nevidel, žeby kopol poškodeného do ruky, čo poškodený uviedol ako príčinu vzniku jeho zranenia. A to napriek tomu, že v okamihu, keď sa to malo stať, boli v jeho bezprostrednej blízkosti a blízkosti poškodeného minimálne ďalšie tri osoby, ktorými boli svedkovia S., A., B.. Navyše v čase keď bol obvinený v prijímacej miestnosti, podľa poškodeného sedel, mal spútané ruky za chrbtom, čo mu znemožnilo, aby poškodeného kopol do ruky. Pokračoval, že svedok A. necelé tri týždne po udalosti v prvotnej výpovedi z 29. novembra 2018, ktorej obsah bol oboznámený na hlavnom pojednávaní 24. februára 2021, celkom kategoricky konštatoval, že pri kurtovaní na posteľ sa poškodený veľmi silno udrľ práve do tej časti pravej ruky, v ktorej došlo k zlomenine. Podľa vyjadrenia svedka A. sa poškodený prvýkrát zmienil o tom, že ho bolí ruka, až po celom zákroku, bolo to až dole pred záchytkou, pri ich vozidle. Do tej doby nič nevedel, keby mu to poškodený nepovedal, tak by to nevedel vôbec. Poškodený sa post'ažoval, že ho tá ruka bolí, hovoril mu, že sa mu to musela stať pri tom kurtovaní. Hoci okresný súd tento dôkaz vykonal, na obsah výpovede svedka A. vôbec neprihliadol; a ani neuviedol, prečo ho pri svojom rozhodovaní nezohľadnil. Je podľa obvineného pravdou, že pri výsluchu na hlavnom pojednávaní 13. apríla 2021 vypovedal svedok A. úplne odlišne; to však podľa obvineného bolo pravdepodobne spôsobené odstupom času, keď i samotný svedok konštatoval, že skôr si to pamätal lepšie. Dodal, že tento výsluch sa totiž uskutočnil viac ako dva a pol roka neskôr, ako vzniklo zranenie poškodeného. Ďalej obvinený uviedol, že aj zo znaleckého posudku znalca MUDr. V. A., Ph.D. z 5. decembra 2018 vyplýva, že k zraneniu poškodeného mohlo dôjsť i úderom malíčkovkej hrany ruky do prekážky; teda tak, ako uviedol svedok A..

Podľa názoru obvineného dokazovanie v rozsahu, v akom bolo vykonané, nie je dostatočným podkladom na také zistenie skutkového stavu, z ktorého by súd bol schopný vyhodnotiť priebeh skutkového deja bez akýchkoľvek pochybností. V tomto prípade totiž podľa obvineného prichádza do úvahy viac ako jedna verzia vzniku zranenia poškodeného (buď kopnutím, alebo úderom samotného poškodeného o rám postele). Za tejto situácie bola preto podľa neho namieste aplikácia zásady in dubio pro reo; nakoľko nebolo podľa neho nad akúkoľvek pochybnosť preukázané jeho zavinenie na vzniku zranenia poškodeného, mali ho súdy spod obžaloby oslobodiť. Pokiaľ by sa aj dopustil konania uvedeného v skutkovej vete rozsudku, súdy toto konanie nesprávne právne kvalifikovali, čo podľa neho viedlo k nesprávnemu určeniu trestnej sadzby, z ktorej súdy vychádzali pri určení výmery trestu. Tým podľa obvineného došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keďže rozhodnutie je založené na nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia.

Vzhľadom na uvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj rozsudok okresného súdu zrušil a prikázal okresnému súdu, aby vec znova prejednal a rozhodol.

Prokurátorka príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného poukázala na to, že pokiaľ sa pre naplnenie uvádzaného dovolacieho dôvodu vyžaduje nesprávne hmotnoprávne posúdenie skutku, resp. nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia, už z povahy veci tento nemôže byť daný vlastným hodnotením dôkazov alebo odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ako sa v posudzovanej veci domáha obvinený. Vo vzťahu k námietke obhajoby týkajúcej sa nesprávnej kvalifikácie skutku prokurátorka uviedla, že poškodený W. P. vykonával v čase činu služobný zákrok ako strážnik Mestskej polície hlavného mesta Prahy a teda v zmysle § 127 ods. 1 písm. e) Trestného zákonníku Českej republiky č. 40/2009 Sb. konal v postavení úradnej osoby. Analogicky ustanovenie § 128 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého verejným činiteľom sa na účely tohto zákona rozumie zamestnanec orgánu územnej samosprávy, v spojení s ustanovením § 5 ods. 1 zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, zákon priznáva príslušníkovi obecnej polície Slovenskej republiky pri plnení úloh obecnej polície postavenie verejného činiteľa. Za situácie prevzatého trestného stíhania z Českej republiky pri konštatovanej obojstrannej trestnosti činu je s poukazom na uvedenú právnu argumentáciu potrebné podľa prokurátorky súhlasiť s právnym názorom súdu vyjadreným v napadnutom rozsudku, preto navrhla, aby dovolací súd dovolanie obvineného odmietol ako nedôvodné v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko neboli naplnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Podaniami doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 1. decembra 2021 a 18. novembra 2022 obvinený opätovne zopakoval už vyššie uvedené argumenty a uviedol, že bol uznaný vinným zo spáchania zločinu útoku na verejného činiteľa na základe vnútorného presvedčenia a nie dôkazov a nesúhlasil s právnou kvalifikáciou, nakoľko boli porušené jeho práva na obhajobu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Trestného poriadku a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným M. W.Y. ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného

poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a/alebo hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Vo vzťahu k obvineným uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je potrebné uviesť, že pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o tento dovolací dôvod, hodnotí najvyšší súd skutkový stav len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Predmetom tohto dovolacieho dôvodu tak môže byť len nesprávne právne posúdenie v skutkovej vete rozhodnutia ustáleného skutku, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu a stanovisko jeho trestnoprávneho kolégia zverejnené v Zbierke pod č. 47/2008 a 3/2011).

V rámci tohto dovolacieho dôvodu tak nemožno účinne namietat' ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu, keďže aj to by odporovalo viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom, ktorá je výslovne zakotvená v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku a ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania iniciovaného obvineným alebo generálnym prokurátorom (§ 369 ods. 2 Trestného poriadku) je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Námietky skutkovej povahy sú pritom uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý je oprávnený použiť iba minister spravodlivosti. Najvyšší súd sa preto s týmto okruhom námietok obvineného nemohol zaoberať (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 7/2011 a 14/2015).

Povedané inými slovami predmetný dovolací dôvod dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, tzn. nie je prípustné právne účinne namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu. Ďalej predpokladá, ako už bolo vyššie uvedené, výlučne chyby právne, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejšie alebo miernejšie trestný čin alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej Trestným zákonom predpokladanej okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatel'a alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať, napr. rozhodovania o treste či ochrannom opatrení (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 47/2014-II).

V súvislosti s argumentáciou obvineného, že právne postavenie poškodeného ako strážnika obecnej polície v cudzom štáte sa musí posudzovať striktne podľa právneho poriadku Českej republiky, teda poškodený podľa názoru obvineného nie je verejným činiteľom v zmysle § 128 Trestného zákona, čím v súlade s dikciou § 4 Trestného zákona nie je možné aplikovať na jeho konanie zákonné ustanovenie § 323 Trestného zákona, najvyšší súd najskôr vo všeobecnosti uvádza, že **zásada personality upravená v § 4 Trestného zákona vyjadruje suverenitu štátu a jeho právo vykonávať trestnoprávnu jurisdikciu nad vlastnými občanmi. Na určenie osobnej pôsobnosti je teda potrebné riadne skúmať príslušnosť páchatel'a, resp. jeho občianstvo, resp. jeho trvalý pobyt v rozhodnom čase, tak aby bolo možné osobnú pôsobnosť preukázať. Pri uplatňovaní osobnej pôsobnosti môžu nastať situácie, kedy dôjde k rozporu medzi slovenskou a inou právnou úpravou, ak napríklad slovenské právne predpisy zakazujú určité konanie, resp. definujú ho ako trestný čin, no právna úprava dotknutej inej právnej úpravy v cudzine takéto konanie nesankcionuje. Pri uplatňovaní zásady personality sa neuplatňuje a nevyžaduje obojstranná trestnosť činu, bude postačovať, ak iba jedna z dotknutých jurisdikcií bude považovať daný čin za trestný. Ak by teda bol čin v Slovenskej republike trestným činom a v inej dotknutej jurisdikcii takýto čin nebol považovaný za trestný čin, čin bude podľa slovenského právneho poriadku trestným činom a pri jeho posudzovaní sa bude brať do úvahy stupeň závažnosti a okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný. Ak by, naopak, tento čin nebol trestným podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, ale bol by trestným činom podľa cudzieho právneho poriadku, takýto trestný čin nebude v Slovenskej republike trestným činom, je však možné, že bude možné aplikovať administratívnoprávnou sankciu. Keďže v predmetnej veci obvinený je štátnym občanom Slovenskej republiky a má na jej území trvalý pobyt, aj v prípade ak by česká strana (alebo aj iný štát) nepožiadala o prevzatie trestného stíhania do Slovenskej republiky, mohol by byť obvinený ex officio stíhaný v Slovenskej republike po tom, čo by sa príslušné slovenské orgány o spáchaní trestného činu v cudzine hodnoverným spôsobom dozvedeli.**

Vo vzťahu k otázke obvineného - či strážnik obecnej polície Českej republiky je verejným činiteľom v zmysle § 128 ods. 1 Trestného zákona a teda problematika správnosti právnej kvalifikácie konania obvineného, ktoré súdy prvého a druhého stupňa kvalifikovali ako zločin útoku na verejného činiteľ'a podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona, najvyšší súd uvádza, že sa možno stotožniť so

záverom okresného súdu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní, a to že obvinený použil fyzickú silu proti telu strážnika mestskej polície hlavného mesta Prahy v čase výkonu jeho služobných povinností.

Objektom predmetného trestného činu, z ktorého bol obvinený uznaný vinným, je záujem na riadnom a nerušenom výkone právomoci verejného činiteľa. Pre (trestnú zodpovednosť a) ochranu verejného činiteľa sa vyžaduje, aby trestný čin bol spáchaný v súvislosti s jeho právomocou a zodpovednosťou. Ochrana verejného činiteľa nie je spojená s osobou, ale s jeho činnosťou. Z tohto dôvodu sa na ochranu verejného činiteľa vyžaduje, aby trestný čin páchatel' spáchal v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, alebo pre tento výkon. Možno sa pritom stotožniť aj s argumentáciou súdov nižšieho stupňa, že poškodený W. P. vykonával v čase činu služobný zákrok ako strážnik mestskej polície hlavného mesta Prahy. V tejto súvislosti je nutné doplniť, že strážnikom sa v Slovenskej republike rozumie príslušník mestskej (obecnej) polície. V súlade s ustanovením § 127 ods. 1 písm. e) Trestného zákonníku Českej republiky č. 40/2009 Sb. konal v postavení úradnej osoby. Analogicky v zmysle § 128 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého verejným činiteľom sa na účely tohto zákona rozumie aj zamestnanec orgánu územnej samosprávy, v spojení s ustanovením § 5 ods. 1 zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii, zákon priznáva príslušníkovi obecnej polície Slovenskej republiky pri plnení úloh obecnej polície postavenie verejného činiteľa. V súvislosti s uvedeným možno dodať, že obvinený svojim konaním v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa mu spôsobil ublíženie na zdraví. Samotné spáchanie predmetného trestného činu v cudzom štáte nepredstavuje prekážku v jeho stíhaní podľa slovenského Trestného zákona (osobná pôsobnosť), nakoľko páchatel'om bol občan Slovenskej republiky a má na jej území trvalý pobyt.

Na základe uvedeného možno uzavrieť, že skutok tak, ako bol ustálený po vykonanom dokazovaní súdom prvého stupňa, má všetky zákonné znaky skutkovej podstaty zločinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona, nakoľko použil násilie (kopaním) v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa (zakračujúcim strážnikom mestskej polície) a spôsobil ním ublíženie na zdraví (subkapilárnu zlomeninu V. záprstnej kosti pravej ruky s potrebnou dobou liečenia a obmedzením v obvyklom spôsobe života po dobu 40 dní).

Ďalšie námietky obvineného, ktoré sa týkajú prezentovania svojho pohľadu na priebeh konania, sú námietkami vzťahujúcimi sa k preskúmvaniu správnosti a úplnosti zisteného skutku, ktorý však dovolací súd v konaní o dovolaní, ako už bolo vyššie uvedené, nemôže skúmať ani meniť, a z tohto dôvodu sa nimi ani nemôže (na podklade dovolania podaného obvineným) zaoberať.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvineného M.Í. W. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

Otázky:

- 1) Ako bude teda právne kvalifikované konanie páchatel'a, osoby A, slovenského štátneho občana v prípade, ak na území Českej republiky zaútočí na príslušníka obecnej polície? Bude môcť byť osoba A., trestne zodpovedná v zmysle slovenského právneho poriadku?
- 2) Akého konania sa dopustí osoba A v prípade, ak príslušníkovi obecnej polície spôsobí poranenia, ktoré si vyžadajú lekárske ošetrovanie a dobu liečenia 10 dní?
- 3) V akých prípadoch sa aplikuje zásada personality a v akých prípadoch sa aplikuje zásada teritoriality?
- 4) Pri akých konaniach sa vyžaduje obojstranná trestnosť činu?
- 5) Vzt'ahuje sa český Trestný zákon aj na občanov Slovenskej republiky?

Trestný čin

1.

Muž trpiaci duševnou poruchou vďaka pravidelnej aplikácii liečiv udržiava svoj zdravotný stav na takej úrovni, že je schopný rozpoznať protiprávnosť svojho konania a ovládať svoje konanie. Predtým ale, ako začal s liečbou a začal s liečbou, spáchal trestný čin pri ktorom napadol svoju priateľku.

Otázky:

- 1) Bol podľa Vás za tento trestný čin odsúdený?
- 2) Ak bol muž odsúdený, aký trest by ste mu uložili? Svoje rozhodnutie zdôvodnite.

2.

Janko Mrkvička dňa 05.03.2025 oslávil svoje 14 narodeniny. Tento deň sa rozhodol osláviť v kruhu svojich priateľov a požitím značného množstva alkoholických nápojov. Následne, pod vplyvom alkoholu, preskočil susedov plot a poškodil mu auto, ktoré mal zaparkované na dvore. Týmto konaním mu spôsobil škodu vo výške 500 eur.

Otázky:

- a) Spáchal J.M. trestný čin podľa § 245 TZ t.j. Poškodzovanie cudzej veci?
- b) Ako sa zmení situácia, ak sa predmetného konania dopustí dňa 06.03.2025, t.j. 1 deň od svojich narodenín?
- c) Uveďte, akým ďalším spôsobom, je možné dosiahnuť nevyvodenie trestnej zodpovednosti s ohľadom na vek páchatel'a. Argumentujte konkr. ustanoveniami Trestného zákona.

3.

Ján M. spáchal v rámci jedného týždňa viacero skutkov. V sobotu sa vlámал do záhradnej chatky, z ktorej ale nemal čo odcudziť, nakoľko sa v nej nič hodnotné nenachádzalo, avšak poškodil vchodové dvere, čím spôsobil škodu vo výške 35,- EUR. Ďalší deň sa mu darilo viac a pri vlamaní sa

do rodinného domu odcudzil horský bicykel v hodnote 1.200,- EUR. Počas ďalších dní odcudzil zo samoobsluhy potraviny a drogériu v hodnote 56,- EUR.

Otázky:

- 1) Akých konaní sa páchatel dopustil
- 2) Uveďte právnu kvalifikáciu skutkov
- 3) Ako sa volá trestný čin, ktorého sa páchatel dopustil z hľadiska delenia trestných činov?
- 4) Aký je rozdiel medzi pokračovacím trestným činom a opakovaným trestným činom?

4.

Mladistvý kamaráti Martin, Jaro a Filip sa stretli na futbalovom ihrisku za účelom vypitia zopár pív a hrania futbalu. Nakoľko však bolo vonku teplo, po vypití niekoľkých pív sa Martin s Filipom pohádali a Filip udrel Martina do tváre. Jaro sa ich snažil upokojiť, no Filip dal facku aj jemu. Z protiahlého okna videla celé konanie dôchodkyňa Alžbeta, ktorá na mládežníkov zavolała políciu.

Otázky:

- 1) Ktorý z kamarátov bude pravdepodobne trestne zodpovedný a za aké konanie?
- 2) Došlo k spáchaniu trestného činu? Ak áno, k akému
- 3) Koho považuje zákonodarca za mladistvého?
- 4) Posúďte mieru závažnosti uvedeného konania a skúste navrhnúť obhajobu

Skutková podstata trestného činu

1.

Vodič motorového vozidla sa počas jazdy hral s mobilným telefónom a nevšimol si dopravnú značku STOP, následkom čoho nezastavil a spôsobil dopravnú nehodu, v rámci ktorej zranil osobu vo veku 80 rokov, ktorá na následky spôsobené touto dopravnou nehodou zomrela v nemocnici.

Otázky:

- 1) Určte právnu kvalifikáciu trestného činu.
- 2) Je možné zohľadniť vodičovi motorového vozidla usmrtenie osoby vyššieho veku a z toho dôvodu ho postihnúť vyššou trestnou sadzbou?
- 3) Zmenila by sa právna kvalifikácia, ak by ste v aute viezli svojho mladšieho brata, havarovali by ste a Váš súrodenec by zomrel?

2.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Tdo/16/2019, zo dňa 3. 12. 2019

„.....dňa 10. mája 2013 v čase od 17.30 hod do 02.00 hod dňa 11. mája 2013 v N. na Ul. G. pri železničných koľajniciach násilím nútil k súložiu poškodenú I. N., nar. XX. O. XXXX, rozsudkom Okresného súdu Bardejov, č. k. 5Ps/3/2009-52 z 26. novembra 2010, právoplatným 7. januára 2011, **pozbavenú spôsobilosti na právne úkony**, a to tak, že túto chytil zozadu svojou pravou rukou za obe jej ruky, ktoré jej pritlačil k telu, aby sa nemohla brániť a svojou ľavou rukou jej stiahol nohavice a nohavičky, pričom následne s poškodenou zozadu vykonal najmenej trikrát súlož proti jej vôli, kde takto svojím konaním poškodenej nespôsobil žiadne zranenie, ktoré by si vyžadovalo lekárske ošetrenie...“

Otázky:

- 1) Akého trestného činu sa páchatel dopustil? Uveďte právnu kvalifikáciu skutku
- 2) Je na účely právnej kvalifikácie významné, že poškodená osoba trpela v čase spáchania trestného činu stredným stupňom mentálnej retardácie?
- 3) Naplnil teda páchatel aj znaky kvalifikovanej skutkovej podstaty? Ak áno, aké.

3.

Rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4To/92/2021, zo dňa 24.11.2021

1. vystupujúc pod menom odosielateľa D..J. dňa 14.7.2020 v čase o 07:02:08 UTC (koordinovaný svetový čas) v mieste svojho bydliska, v byte Č.. X na ul. J. XX C. J. prostredníctvom prístupu d internetu cez IP adresu č. XX.XXX.XX.XX použitím počítačovej siete prostredníctvom internetovej služby www.facebook.com verejne rozširoval fotografie s označením prvej fotografie „...S.“, s označením druhej fotografie „...S., s označením tretej fotografie „...S., s obsahom detskej pornografie, ktoré zobrazovali maloleté osoby ženského pohlavia s odhalenými prsníkmi a vonkajším genitálom a ďalšie fotografie obdobného charakteru,

2. od presne nezistenej doby do 10:30 hod. dňa 9. 4. 2021 v mieste svojho pobytu, v byte č. X na ul. J. XX C. J. a inde prechovával vo svojom tablete zn. H., K. J.-Q. I. X.: XXX XXX XXX XXX XXX najmenej 8 290 obrazových súborov s obsahom detskej pornografie, ktorú zobrazovali zjavne maloleté a mladistvé osoby ženského pohlavia s odhalenými prsníkmi a vonkajším genitálom, v niektorých prípadoch s vyobrazením sexuálnych praktík týchto osôb a súčasne prechovával 65 video súborov s obsahom detskej pornografie, kde tieto video súbory zobrazovali zjavne maloleté a mladistvé osoby ženského pohlavia s odhalenými prsníkmi a vonkajším genitálom, v niektorých prípadoch s vyobrazením sexuálnych praktík týchto osôb.

Otázky:

- 1) Dopustil sa páchateľ nejakého trestného činu/ trestných činov? Ak áno, akého/akých?
- 2) Ak páchateľ spáchal viac trestných činov, spáchal ich v súbehu? Ak áno, urči o aký druh súbehu ide.

4.

Pred sebou máte § 188 TZ trestný čin lúpeže, zodpovedajte na otázky uvedené nižšie:

§ 188 TZ – TČ LÚPEŽE

(1) Kto proti inému použije násilie alebo hrozbu bezprostredného násilia v úmysle zmocniť sa cudzej veci, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov.

(2)Odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov sa páchateľ potrestá, ak spáchal čin uvedený v odseku 1

a) bezprostredne ním ohrozí život alebo zdravie viacerých osôb,

b)a spôsobí ním väčšiu škodu,

c)závažnejším spôsobom konania,

d)na chránenej osobe, alebo

e)z osobitného motívu.

(3)Odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchateľ potrestá, ak spáchal čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť, alebo

b) a spôsobí ním značnú škodu.

(4) Odňatím slobody na pätnásť rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu,

b) a spôsobí ním smrť viacerých osôb, alebo

c) ako člen nebezpečného zoskupenia.

Otázky:

- 1) Identifikujte jednotlivé skutkové podstaty z hľadiska závažnosti a štruktúry.
- 2) Určite všeobecný objekt a druhový objekt
- 3) Aké individuálne objekty sú chránené predmetným ustanovením? Určite aký je primárny, sekundárny a terciárny objekt.
- 4) Prečo zákonodarca zvolil umiestnenie predmetného trestného činu práve do druhej hlavy osobitnej časti TZ a nie napr. do štvrtej hlavy osobitnej časti TZ, ktorá poskytuje ochranu majetku?
- 5) „V úmysle zmocniť sa cudzej veci“ o aký fakultatívny znak ide?

5.

Uveďte správnu právnu kvalifikáciu:

- 1) Úkladná vražda spáchaná na 2 osobách
- 2) Úkladná vražda spáchaná strelnou zbraňou
- 3) Vražda z pomsty
- 4) Vražda na objednávku
- 5) Vražda spáchaná za účelom obohatenia sa

Vývinové štádiá trestného činu

1.

Z Rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Tdo/50/2019, zo dňa 10. 6. 2020

...od presne nezisteného dňa minimálne od začiatku roku 2013 v obci I. ako aj na iných doposiaľ nezistených miestach na Slovensku za účelom získania finančných prostriedkov a pokrytia svojich dlhov plánoval a riadne pripravoval únos osoby pochádzajúcej z dobre situovaného finančného prostredia, ktorú si typoval z verejne dostupných zdrojov, internetu - obchodného registra, pričom osobitne sa zamerával na maloletého syna podnikateľky Ing. F. B., trv. bytom B., L. ulica č. XXXX/XX a pod hrozbami jeho usmrtenia alebo inej ujmy chcel požadovať výkupné vo výške 300 000 eur, a preto za týmto účelom všetkými dostupnými prostriedkami zisťoval poznatky o jej majetkových, osobných pomeroch, bydlisku, zvyklostiach, ochrane, motorových vozidlách, ktoré používa a vozí v nich svoje deti, s možnosťou nainštalovania sledovacieho zariadenia do jej vozidla, plánoval možné spôsoby spáchania únosu, únikové trasy po skutku, spôsoby odovzdania a prevzatia výkupného, vytypoval konkrétne miesto úkrytu uneseného dieťaťa, s premysleným spôsobom zaobchádzania s takouto osobou, spôsoby zahľadania stôp, pričom na realizovanie únosu si plánoval zabezpečiť kamerové, monitorovacie a odpočúvacie zariadenia, kušu so šípami, ktorých hroty mal v úmysle namočiť do rastlinného jedu, rušičky GPS a GMS signálu, vysielачky, neregistrované SIM karty, mobilné telefóny, elektrické paralyzéry, dve dodávkové a jedno osobné motorové vozidlo a parochňu, pričom peniaze na zabezpečenie týchto vecí si chcel zadovážiť inou trestnou činnosťou, na externom pevnom disku zn. ADATA Classic CH94 vytvoril priečinok s názvom multi, ktorý obsahuje aj podpriečinok s názvom „bla“, v ktorom sa nachádzajú dátové súbory o Ing. F. B., v ďalších adresároch boli vytvorené súbory ohľadom postupu Policajného zboru pri dokumentovaní trestnej činnosti, účinkoch elektrického prúdu na ľuďoch, obrazové súbory elektrickej zbrane Taser, informácie o rastlinných jedoch, pričom dňa 8. septembra 2014 zakúpil v meste Leopoldov kušu so šípami a takýmto spôsobom sa postupne pripravoval na únos vytypovanej osoby, a to až do dňa 9. septembra 2014, kedy bol zadržaný políciou v súvislosti s inou trestnou činnosťou.

V uvedenom prípade **podľa názoru obvineného** nedošlo k naplneniu znakov skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 k § 186 ods. 1, ods. 2 písm. c), s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a) Tr. zák., keďže tu **absentuje konanie** (hoci len v štádiu prípravy), následok ako aj príčinný vzťah medzi konaním a následkom. **Absentuje tu tiež určenie hmotného predmetu útoku**, čas spáchania skutku, miesto a konkrétny úmysel.

Podľa § 186 ods. 1 Tr. zák. kto sa zmocní iného proti jeho vôli, a tým mu bráni užívať osobnú slobodu, alebo ho unesenie a hrozbou jeho usmrtenia, ujmy na zdraví alebo inej ujmy si od neho alebo od tretej osoby vynucuje poskytnutie plnenia majetkovej povahy alebo nemajetkovej povahy, potrestá sa odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov. Podľa § 186 ods. 2 písm. c) Tr. zák. odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 na chránenej osobe. Chránenou osobou v zmysle § 193 ods. 1 písm. a) Tr. zák. sa

rozumie dieťa, pričom z ustanovenia § 127 ods. 1 Tr. zák. vyplýva, že dieťaťom sa rozumie osoba mladšia ako osemnásť rokov, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 186 ods. 4 písm. a) Tr. zák. odňatím slobody na dvadsať rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a získa ním pre seba alebo pre iného prospech veľkého rozsahu. Škodou veľkého rozsahu sa rozumie suma dosahujúca najmenej päťstónásobok takej sumy (t. j. 133 000 eur, pozn. najvyššieho súdu). Tieto hľadiská sa použijú rovnako na určenie výšky prospechu, hodnoty veci a rozsahu činu.

Podľa § 13 ods. 1 Tr. zák. príprava na zločin je konanie, ktoré spočíva v úmyselnom organizovaní zločinu, zadovážovaní alebo prispôsobovaní prostriedkov alebo nástrojov na jeho spáchanie, v spolčení, zhluknutí, návode, objednávaní alebo pomoci na taký zločin alebo v inom úmyselnom vytváraní podmienok na jeho spáchanie, ak nedošlo k pokusu ani dokonaniu zločinu. V kontexte citovanej právnej úpravy najvyšší súd vo všeobecnosti podotýka, že úmyselné trestné činy, kým dospejú do štádia dokonaného trestného činu, prebiehajú určitými postupnými vývojovými štádiami, z ktorých niektoré požívajú trestnoprávnu relevanciu, keďže sú natoľko nebezpečné, že ich nepotrestanie by v spoločnosti mohlo viesť k rôznym deformáciám, prípadne k opakovaniu činu, ktorý by mohol dospieť až do štádia dokonania. Takýmto trestnoprávne relevantným štádiom je podľa § 13 ods. 1 Tr. zák. aj príprava na zločin, čím sa má **na mysli aktívne konanie páchatel'a navonok, ktorým sú čo aj len úvodné kroky smerujúce k spáchaniu nejakého trestného činu, vedené úmyslom neskôr tento trestný čin dokonat' (postačuje uzrokovanie s neskorším dokonaním), pričom toto aktívne konanie páchatel'a navonok ešte nedospelo do štádia dokonaného trestného činu, ba ani do štádia pokusu na trestnom čine.** V zmysle ustálenej súdnej praxe príprava vyvoláva zatiaľ len vzdialené nebezpečenstvo, že nastane následok, ktorý je znakom skutkovej podstaty trestného činu (R 3/1952). Príprava na zločin nedosahuje intenzitu konania bezprostredne smerujúcu k dokonaniu zamýšľaného činu, iba vytvára objektívne podmienky na následné uskutočnenie tohto zámeru (k tomu viď R 44/1964).

Objektívna stránka trestného činu vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1 Tr. zák. spočíva v kumulatívnom splnení troch podmienok: a) zmocní sa iného proti jeho vôli a tým v bránení tejto osobe užívať osobnú slobodu, alebo v unesení iného a zároveň b) v hrozbe usmrtenia, ujmy na zdraví alebo inej ujmy tejto osobe, c) si páchatel' od unesenej osoby alebo od tretej osoby vynucuje poskytnutie plnenia majetkovej povahy alebo nemajetkovej povahy. Vychádzajúc stricto sensu zo znenia inkriminovaného skutku, má dovolací súd za jednoznačne preukázané, že obvinený svojím konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu (vrátane kvalifikačných znakov tohto trestného činu) **v štádiu prípravy.** Z formulácie citovaného skutku totiž zreteľne vyplýva, akým konkrétnym spôsobom obvinený vytváral objektívne podmienky v záujme realizácie svojho zámeru - uniesť dieťa a pod hrozbami jeho usmrtenia alebo inej ujmy požadovať výkupné vo výške 300 000 eur od tretej osoby (matky tohto dieťaťa). Kvalifikačný znak v podobe chránenej osoby v zmysle § 186 ods. 2 písm. c) Tr. zák., s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák. je v preskúmvanej veci daný tým, že obvinený pripravoval únos dieťa maloletého syna tretej osoby, od ktorej mal požadovať poskytnutie plnenia majetkovej povahy vo výške 300 000 eur. Výkupné v uvedenej výške je následne určujúce pre

priznanie kvalifikačného znaku získania prospechu veľkého rozsahu v zmysle § 186 ods. 4 písm. a) Tr. zák., s poukazom na § 125 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.

Najvyšší súd ďalej poznamenáva, že pokiaľ obvinený namieta absenciu následku ako i príčinného vzťahu medzi konaním a následkom, potom táto jeho výhrada je s ohľadom na prípravné štádium trestného činu vydieračského únosu celkom iracionálna.

Ako sa už najvyšší súd vyjadril vyššie, totiž **príprava vyvoláva zatiaľ len vzdialené nebezpečenstvo, že nastane následok, ktorý je znakom skutkovej podstaty trestného činu** (R 3/1952). Inými slovami povedané, následok predvídaný skutkovou podstatou dokonaného trestného činu pri príprave absentuje, a to isté platí aj o príčinnej súvislosti. Na margo námietky týkajúcej sa chýbajúcej subjektívnej stránky v posudzovanom prípade dovolací súd len v stručnosti odkazuje na svoju stabilnú rozhodovaciu prax, v zmysle ktorej motív páchatel'a a subjektívna stránka trestného činu sú znaky, ktoré sa síce týkajú psychiky páchatel'a, ale prejavujú sa navonok v spáchanom skutku a dokazujú sa rovnako ako objektívne znaky trestného činu (konanie, následok a príčinný vzťah). Namietanie ich nezistenia alebo nesprávneho či neúplného zistenia v dôsledku nevykonania dokazovania alebo nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania až v dovolaní predstavuje namietanie skutkových zistení a záverov, čo ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nepripúšťa (ZSP 40/2010). To znamená, že dovolací dôvod nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia (R 3/2011). Z doposiaľ uvedeného je zároveň evidentné, že **v popise inkriminovaného skutku je obsiahnutý aj hmotný predmet útoku v podobe osoby pochádzajúcej z dobre situovaného finančného prostredia, a to konkrétne dieťaťa - maloletého syna podnikateľka Ing. F. B.. Výhrada obvineného spočívajúca v nepomenovaní tejto osoby, resp. jej inom bližšom identifikovaní, je s ohľadom na vývojové štádium v danej veci celkom irelevantná. Pri príprave zločinu (vrátane pokusu trestného činu) je totiž podstatná predstava páchatel'a o existencii hmotného predmetu útoku a nie to, či tento hmotný predmet útoku aj skutočne existuje** (porovnaj napr. s právnym názorom Vrchného súdu v Prahe z 13. decembra 1993, sp. zn. 3 To 47/93, publikovaným v Sbíрке soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. 26/1994). Neobstojí ani obvineného výhrada v absencii uvedenia času a miesta spáchania skutku. Najvyšší súd v tejto súvislosti obvinenému opätovne pripomína, že v preskúmanom prípade sa vyvodzuje trestnoprávna zodpovednosť za prípravu na zločin, čo sa celkom prirodzene podmieňuje aj na formulácii skutku, v ktorom je toto vývojové štádium trestného činu časovo (od presne nezisteného dňa minimálne od začiatku roku 2013 ... až do dňa 9. septembra 2014, kedy bol zadržaný políciou v súvislosti s inou trestnou činnosťou) i pozične (v obci I. ako aj na iných doposiaľ nezistených miestach na Slovensku) riadne vymedzené.

Nad rámec dovolacieho prieskumu (predovšetkým z titulu prekážky reformatio in peius [zákaz zmeny k horšiemu] vyjadrenej v § 385 ods. 2 Tr. por. ako i viazanosti dôvodmi dovolania v zmysle § 374 ods. 1, ods. 2, § 385 ods. 1 Tr. por.), vo vzťahu ku kvalifikácii skutku č. 5, najvyšší súd poznamenáva, že táto opomína vyjadrenie kvalifikačného znaku spočívajúceho v použití zbrane (kuše a paralyzéro v zmysle legálnej definície

zbrane vyjadrenej v § 122 ods. 3 Tr. zák.) podľa § 186 ods. 2 písm. b) Tr. zák., s poukazom na § 138 ods. 1 písm. a) Tr. zák. Zároveň ale platí, že táto okolnosť nemá zásadný vplyv na zmenu v právnom postavení obvineného v zmysle § 371 ods. 5 Tr. por. Pokiaľ ide o stanovisko spísané výhradne obvineným, ktoré bolo najvyššiemu súdu doručené dňa 30. augusta 2019, k tomu dovolací súd pri svojom rozhodovacom procese primerane prihliadol, avšak bez potreby zaujatia osobitného vecného komentára k tam (prevažne duplicitne) uvedeným skutočnostiam. Toto podanie totiž nespĺňa kvalitatívne kritérium vyžadované ustanovením § 373 ods. 1 Tr. por., v zmysle ktorého môže obvinený podať dovolanie, resp. aj akékoľvek iné podanie, len prostredníctvom obhajcu. Inú procesnú situáciu by predstavovalo, ak by sa obhajca s týmto podaním riadne oboznámil a zaujal k nemu „pozitívne“ stanovisko - z konkrétnych okolností prípadu by vyplývalo, že sa stotožnil s obsahom takéhoto podania (k tomu viď bližšie nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. januára 2010, sp. zn. IV. ÚS 305/09). V posudzovanom prípade však tomuto tak nebolo.

Záverom, keďže v preskúvanom konaní nebolo preukázané žiadne pochybenie naplňajúce obsahový rámec niektorého z dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., najvyšší súd odmietol dovolanie obvineného ako nedôvodné postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Otázky

- 1) Od ktorého momentu môžeme hovoriť o trestnosti vývinových štádií v uvedenom prípade?
- 2) Bola, podľa Vášho názoru v danom prípade naplnená subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu, ktorý sa obvinenému kladie za vinu?
- 3) Aké poznáme zákonné formy prípravy na zločin?
- 4) Pomenuj najklúčovejšie rozdiely medzi prípravou na zločin a pokusom trestného činu.
- 5) Kedy sa používa v právnej kvalifikácii objednanie, organizátorstvo, návod a pomoc ako súčasť prípravy na zločin a kedy ako formu účasti?

2.

I. Nejde o dobrovoľné konanie páchatel'a, vyvolávajúce zánik trestnosti činu v zmysle § 13 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 Trestného zákona, ak bol páchatel' pristihnutý pri páchaní trestného činu ešte pred jeho dokonaním a zasahujúcemu policajtovi alebo inej osobe sa priznal k úmyslu spáchať (dokonať) trestný čin. Dobrovoľné oznámenie, zodpovedajúce ustanoveniu § 13 ods. 3 písm. b/ alebo § 14 ods. 3 písm. b/ Trestného zákona, musí byť teda vlastnou iniciatívou páchatel'a, nie len reakciou na služobný zákrok polície spojený s už zisteným podozrením z páchania trestného činu.

II. Znak „a už bol odsúdený za trestný čin vraždy“ v zmysle § 144 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona je naplnený aj pri predchádzajúcom odsúdení za taký trestný čin spáchaný v štádiu prípravy alebo pokusu (§§ 13 alebo 14 Trestného zákona), nakoľko aj v týchto prípadoch ide o spáchanie trestného činu (odseky 2 naposledy označených ustanovení).

To platí aj o iných zákonných formuláciách, pokrývajúcich recidívu trestnej činnosti (napr. príťažujúca okolnosť v zmysle § 37 písm. m/ Trestného zákona - „bol už za trestný čin odsúdený“). Výnimkou z uvedeného je formulácia „hoci aj v štádiu pokusu“ uvedená v § 47 ods. 2 Trestného zákona, nakoľko vylučuje štádium prípravy na zločin len pri použití mimoriadne sprísňujúceho inštitútu, ktorým je obligatórne uloženie trestu odňatia slobody na doživotie (s určitými výnimkami) pri treťom (alebo ďalšom) odsúdení za aj inak podstatne menej prísne trestné činy, napr. zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona (trestná sadzba tri roky až osem rokov). Pri odsúdení, ktorým dôjde k uloženiu trestu s použitím § 47 ods. 2 Trestného zákona je vylúčené dokonca aj štádium pokusu úmyselného trestného činu.

III. Ak sa súd aj strany (prokurátor a obžalovaný) v intenciách § 263 ods. 1 Trestného poriadku zhodnú na okolnosti, že osobný výsluch svedka na hlavnom pojednávaní nie je potrebný a že postačuje prečítanie zápisnice o jeho skoršom výsluchu, môže ísť aj o rozhodujúci dôkaz (podstatný pre rozhodnutie o vine).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. septembra 2016, sp. zn. 1 TdoV 4/2016).

Vyššie uvedeným uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol dovolanie obvineného J. U., podané proti rozsudku najvyššieho súdu z 2. decembra 2015, sp. zn. 3 To 11/2015.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým rozsudkom najvyšší súd Slovenskej republiky o odvolaní obvineného J. U. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 1. októbra 2015, sp. zn. PK-2T/18/2015, rozhodol takým spôsobom, že podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3 Tr. por. tento zrušil vo výroku o ochrannom dohľade a v zmysle § 322 ods. 3 Tr. por. obvinenému sám uložil podľa §§ 76 ods. 1, 78 ods. 1 Tr. zák. ochranný dohľad vo výmere 1 roka. Zároveň mu podľa § 77 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. a § 455 Tr. por. uložil povinnosť ihneď po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody sa jedenkrát v kalendárnom týždni osobne hlásiť u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste svojho pobytu.

Prvostupňovým rozsudkom bol obvinený J. U. uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 k § 144 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. e/ Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. b/ Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že dňa 15. decembra 2014 si s vopred uváženou pohnútkou usmrtiť poškodeného, R. B., nar. X., bytom Š.-S., Š., P. č. X./X., v presne nezistenom čase, vo večerných hodinách, v meste Š.-S., zobral z rodinného domu, na ul. A. X., revolver zn. Atak Arms Ltd., model STREAMER R1, kaliber 6mm ME Flobert, v.č. X. s vloženými 2 ks mosadzných nábojníc, ktoré tvorili súčasť nábojov s okrajovými zápalmi kalibru 6mm ME Flobert, výrobcu Seiller&Bellot a 3 ks nábojov s okrajovým zápalom kalibru 6mm ME Flobert, výrobcu zn. Seiller&Bellot, s mosadznými nábojnicami, ktoré sú laborované sférickými olovenými strelami a samonabíjaciu pištoľ zn. Walther model PP (plynovka), kalibru 9 mm P.A.Blanc, v.č. G. so zásobníkom, a následne odišiel k pohostinstvu U D., ktoré sa nachádza na ul. Š. v obci Š.-S., a tu sa postavil pred odostreté okno pohostinstva, kde sa v tom čase okrem iných nachádzal aj poškodený R. B., ktorému ukázal jednu zo strelných zbraní, ktoré mal so sebou a ľavou rukou si prešiel krížom pod krk, na čo poškodený z obavy o svoj život a zdravie telefonicky privolať hliadku PZ, ktorá následne J. U. našla na ulici pred obytným domom poškodeného R. B., a na ich výzvu, čo tam robí, tento hliadke uviedol, že čaká na R. B., ktorého chce zabiť za to, čo mu urobil pred dvomi rokmi, a že sa mu chce za to pomstiť, na čo bol príslušníkmi PZ predvedený a strelné zbrane, ktoré mal pri sebe, na výzvu príslušníkov PZ dobrovoľne vydal, pričom uvedené zbrane a strelivo sú v zmysle ustanovenia zákona č. 190/2003 Z.z. v platnom znení, považované za strelivo a zbrane kategórie D, ktoré môže nadobudnúť do vlastníctva právnická alebo fyzická osoba staršia ako 18 rokov, ktorá je v plnom rozsahu spôsobilá na právne úkony, pričom J. U. bol dňa 1. júna 2000 rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 1T 8/2000 uznaný za vinného z pokusu trestného činu vraždy podľa § 8 ods. 1 k § 219 ods. 1 Tr. zák. č 140/1961 Zb.

Za to bol odsúdený podľa §§ 144 ods. 2, 39 ods. 2 písm. a/, 39 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. s prihliadnutím na § 38 ods. 2, ods. 8 Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia (§ 48 ods. 4 Tr. zák.).

Podľa §§ 76 ods.1, 78 ods. 1 Tr. zák. mu bol zároveň uložený ochranný dohľad v trvaní dva roky, podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. trest prepadnutia veci - revolveru ATAK Arms Ltd., model STREAMER R1, cal. 6mm ME Flobert, v.č. X., a napokon podľa § 73 ods. 2 písm. d/ Tr. zák. i ústavné protialkoholické liečenie.

Obvinený J. U. podal proti vyššie citovanému rozsudku najvyššieho súdu prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie, ktoré bolo doručené prvostupňovému súdu 18. januára 2016.

Ako právne dôvody dovolania uviedol dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ a písm. i/ Tr. por., teda že bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané v súlade so zákonom a že ide o nesprávnu právnu kvalifikáciu činu (ako trestného činu, hoci o trestný čin nejde, s argumentačnou alternatívou, že nejde o obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy).

Vecne (§ 374 ods. 1 Tr. por.) dovolateľ rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo, vytkol chyby, ktoré sú (obsahovo) uvedené v ďalšej časti tohto odôvodnenia, ktorá sa aj s uplatnenými námietkami vysporiada.

Prokurátor sa na výzvu predsedu senátu súdu prvého stupňa (§ 376 Tr. por.) k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

Dovolací súd zistil, že dovolanie nie je potrebné odmietnuť z formálnych dôvodov (§ 382 písm. a/, b/, alebo d/ až f/ Tr. por.). Zároveň však zistil, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (ods. 1) Tr. por.

Konkrétne k jednotlivým dovolacím námietkam:

Trestnosť činu zanikla účinnou ľútosťou, ku ktorej došlo oznámením úmyslu usmrtiť poškodeného policajnej hliadke, a to v zmysle § 13 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. - dôvod dovolania uplatnený podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Podľa tohto ustanovenia trestnosť prípravy na zločin zaniká, ak páchatel dobrovoľne urobil o príprave na zločin oznámenie orgánu činnému v trestnom konaní alebo Policajnému zboru v čase, keď nebezpečenstvo, ktoré vzniklo záujmu chránenému týmto zákonom z podniknutej prípravy, sa mohlo ešte odstrániť.

Ako je v skutkovej vete výslovne uvedené, policajná hliadka bola privolaná poškodeným na základe obáv vyplývajúcich z konkludentných vyhrážok poškodeného, preto nie je splnený prvok dobrovoľnosti v zmysle citovaného ustanovenia.

Nejde o dobrovoľné konanie páchatel'a, vyvolávajúce zánik trestnosti činu v zmysle § 13 ods. 3 písm. a/ alebo b/ (resp. § 14 ods. 3 písm. a/ alebo b/) Tr. zák., ak bol páchatel' pristihnutý pri páchaní trestného činu ešte pred jeho dokonaním a zasahujúcemu policajtovi alebo inej osobe sa priznal k úmyslu spáchať (dokonať) trestný čin. Dobrovoľné oznámenie, zodpovedajúce ustanoveniu § 13 ods. 3 písm. b/ alebo § 14 ods. 3 písm. b/ Tr. zák., musí byť teda vlastnou iniciatívou páchatel'a, nie len reakciou na služobný zákrok polície spojený s už zisteným podozrením z páchania trestného činu. Nebol naplnený znak „a už bol odsúdený za trestný čin vraždy“ v zmysle § 144 ods. 2 písm. a/ Tr. zák., nakoľko pri predchádzajúcom odsúdení išlo o trestný čin vraždy „len“ v štádiu pokusu - dôvod dovolania uplatnený podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Znak „a už bol odsúdený za trestný čin vraždy“ v zmysle § 144 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. je naplnený aj pri predchádzajúcom odsúdení za taký trestný čin spáchaný v štádiu prípravy alebo pokusu (§§ 13 alebo 14 Tr. zák.), nakoľko aj v týchto prípadoch ide o spáchanie trestného činu (odseky 2 naposledy označených ustanovení). To platí aj o iných zákonných formuláciách, pokrývajúcich recidívu trestnej činnosti (napr. priťažujúca okolnosť v zmysle § 37 písm. m/ Tr. zák. - „bol už za trestný čin odsúdený“). Výnimkou z uvedeného je formulácia „hoci aj v štádiu pokusu“ uvedená v § 47 ods. 2 Tr. zák., nakoľko vylučuje štádium prípravy na zločin len pri použití mimoriadne sprísňujúceho inštitútu, ktorým je obligatórne uloženie trestu odňatia slobody na doživotie (s určitými výnimkami) pri treťom

(alebo d'alšom) odsúdení za aj inak podstatne menej prísne trestné činy, napr. zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. (trestná sadzba tri roky až osem rokov) - pri odsúdení spojenom s uložením takého trestu je vylúčené dokonca aj štádium pokusu.

Svedkovia S. a H. neboli vypočutí na hlavnom pojednávaní, ale boli čítané ich výpovede z prípravného konania - dôvod dovolania podľa zákona uplatniteľný podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. Uvedené zodpovedá skutočnosti, avšak k čítaniu došlo pri splnení podmienok § 263 ods. 1 Tr. por. Podľa tohto ustanovenia - namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jej podstatnú časť, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný. § 211 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom do 30. septembra 1994 znel: Namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi iba na základe rozhodnutia súdu, ak pre menší význam dokazovanej skutočnosti alebo so zreteľom na povahu ostatného dôkazného materiálu súd nepokladá osobný výsluch za nevyhnutný a a/ prokurátor i obžalovaný s tým súhlasia, alebo b/ osobný výsluch svedka by bol spojený s neprimeranými ťažkosťami alebo trovami. Základným rozdielom čítania svedeckej výpovede so súhlasom prokurátora a obžalovaného podľa § 263 ods. 1 Tr. por. oproti právnej úprave účinnej do 30. septembra 1994 (§ 211 ods. 1 Tr. por. v označenom znení) je okolnosť, že čítanie zápisnice o výsluchu svedka nezávisí na význame dokazovanej skutočnosti a povahe ostatného dôkazného materiálu. To je signifikantné z hľadiska historického výkladu.

Ak sa súd aj strany (prokurátor a obžalovaný) v intenciách § 263 ods. 1 Tr. por. zhodnú na okolnosti, že osobný výsluch svedka na hlavnom pojednávaní nie je potrebný a že postačuje prečítanie zápisnice o jeho skoršom výsluchu, môže ísť aj o rozhodujúci dôkaz (podstatný pre rozhodnutie o vine). Nebol teda ani pri vykonaní uvedeného dôkazu porušený zákon. *** Všetky dovolacie námietky sú teda mimo uplatnených a akýchkoľvek obvineným uplatniteľných dôvodov dovolania (teda dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por.). Preto bolo dovolanie nutné odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por. ako zrejme nedôvodné.

Otázky:

- 1) Kedy dochádza k zániku trestnosti prípravy na zločin?
- 2) Je rozdiel, a ak áno, aký, medzi zánikom prípravy na zločin a zánikom pokusu trestného činu?
- 3) Vysvetlite termín „dobrovoľne“ zaniká trestnosť prípravy na zločin
- 4) Nasimulujte aplikačný prípad, ktorým vysvetlíte význam § 47 ods. 2 TZ
- 5) Kamil sa rozhodne dať usmrtiť svoju manželku, a to hneď po tom, ako zistil, že mu je neverná. Za týmto účelom požiada o pomoc svojho bývalého spolužiaka Andreja, ktorý sa živý nelegálnou násilnou trestnou činnosťou. Kamil povie Andrejovi o zvykoch jeho manželky, o tom ako trávi voľný čas, kedy chodí domov, kam chodí nakupovať a ďalšie dôležité informácie na to, aby mohol Andrej vymyslieť spôsob

kde ju pripraví o život. Následne si však Kamil celú situáciu premyslel a povedal Andrejovi, aby na všetko, čo mu povedal zabudol, vymazal si jeho telefónne číslo a jeho manželku nechal na pokoji. Vyhodnoťte situáciu, či sú splnené podmienky zániku trestnosti prípravy na zločin. (pomôcka *Rozsudok NS SR sp. zn. 3 To 13/2014 z dňa 20.05.2015*)

Osobitné prípady omylu v trestnom práve

Pokus na nespôsobilom predmete útoku

1.

Manželka sa z dôvodu nevery svojho manžela rozhodne, že ho otrávi tým spôsobom, že mu do rannej kávy vysype jed na potkany. Po danom konaní manželky, jej manželky umrie. Pitva však preukáže, že dôvodom smrti bola zástava srdca, ktorá nastala bez akejkoľvek súvislosti s podaným jedom.

Otázky:

- 1) Bude manželka trestne zodpovedná?
- 2) Pokúste správne právne zakvalifikovať jej konanie
- 3) Popíšte jednotlivé vývinové štádia vyššie uvedeného trestného činu

Pokus nespôsobilými prostriedkami

1.

Manželka sa pri hádke s manželom rozčúli natoľko, že z nočného stolíka jej manžela vytiahne jeho zbraň, ktorú má v legálnej držbe a následne na manžela vystrelí. Manželka však nevedela, že v manželovej zbrani sú iba slepé náboje, teda sa mu nič nestane. Manžel následne na svoju manželku podá trestné oznámenie.

Otázky:

- 1) Bude manželka trestne zodpovedná za svoje konanie?
- 2) Pokúste sa zakvalifikovať jej konanie.

Okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu

1.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5To/65/2018, zo dňa 11.9.2018, Právna veta: *„Treba dodať, že po odvoze manželky obžalovaného do nemocnice rýchlou záchrannou službou už nič nebránilo obžalovanému podrobiť sa lekárskeму vyšetreniu spojenému s odberom a vyšetrením krvi v nemocnici - okrem odmietnutia obžalovaného podrobiť sa takémuto zákroku. Správne potom okresný súd kvalifikoval zistené konanie resp. opomenutie podrobiť sa dychovej skúške resp. lekárskeму vyšetreniu spojenému s odberom a vyšetrením krvi ako prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 2 Tr. zák., keďže obžalovaný pri výkone činnosti, pri ktorej by mohol ohroziť život alebo zdravie ľudí alebo spôsobiť značnú škodu na majetku, sa odmietol podrobiť vyšetreniu na zistenie návykovej látky, ktoré sa vykonáva dychovou skúškou a odmietol sa podrobiť lekárskeму vyšetreniu odberom a vyšetrením krvi, či nie je ovplyvnený návykovou látkou, hoci by to pri vyšetrení nebolo spojené s nebezpečenstvom pre jeho zdravie. O krajnú núdzu v zmysle § 25 Tr. zák. nemôže ísť už preto, lebo odmietnutím obžalovaného podrobiť sa dychovej skúške a odberu krvi nemohlo byť odvracané nebezpečenstvo (odvoz manželky obžalovaným do nemocnice vzhľadom na jej narušený zdravotný stav), keďže za takejto situácie bolo povinnosťou kontrolujúcich príslušníkov polície zabrániť obžalovanému v ďalšom riadení motorového vozidla.“*

Otázky

- 1) Zamyslite sa, prečo súd rozhodol tak ako rozhodol. Argumentujte!
- 2) Aké sú zákonné podmienky konania v krajnej núdzi?
- 3) Mohol podľa Vás obžalovaný argumentovať zásadou nemo tenetur se ipsum accusare?
- 4) Vymedzte rozdiel medzi krajnou núdzou a nutnou obranou

2.

Najvyšší súd SR

Spisová značka: 6Tdo/63/2019

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Micháliku a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., v trestnej veci obvineného Mgr. S . G., pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zák., na neverejnom zasadnutí konanom 22. júla 2020 v Bratislave, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 12. marca 2019, sp. zn. 1To/7/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky sa **o d m i e t a**.

Odôvodnenie

Okresný súd Topoľčany rozsudkom z 15. októbra 2018, sp. zn. 3T/13/2018 (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“), uznal obvineného za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že dňa 11. novembra 2017 približne o 01.00 hodine v Topoľčanoch na Štúrovej ulici v podniku s názvom D. na toalete po predchádzajúcom slovnom nedorozumení fyzicky napadol poškodeného B. E., nar. X. L. XXXX, bytom D., X. C. XX/XX tak, že ho udrél jedenkrát päšťou silnou intenzitou do oblasti ľavej dolnej čeľuste, v dôsledku čoho poškodený B. E. utrpel zranenie - zlomeninu dolnej čeľuste - uhla sánky vľavo bez posunu úlomkov s poškodením vetvy tvárového nervu s poruchou citlivosti na koži, pocitom típnutia v dolnej časti sánky najmenej 2 mesiace a poškodením lôžka zubu v mieste zlomeniny (d 38), ktoré zranenie si vyžiadalo liečenie a práceneschopnosť v trvaní 40 dní, počas ktorých bol poškodený obmedzený v obvyklom spôsobe života znehybnením sánky okcipitomentálnou fundou, bez drôtovania, silnou bolesťou, nemožnosťou otvárať ústa, odhryzovať a žuvať jedlo, prijímať rozmixovanú stravu.

Obvinenému bol za to podľa § 156 ods. 1 Tr. zák., pri zistení jednej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j) Tr. zák. a za nezistenia žiadnej priťažujúcej okolnosti podľa § 37 Tr. zák., postupom v súlade s § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. a § 56 ods. 1, ods. 2, § 57 ods. 1 Tr. zák. uložený peňažný trest vo výške 600 eur. Pre prípad, že by výkon tohto peňažného trestu bol úmyselne zmarený, okresný súd podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. ustanovil obvinenému náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov. Súd zároveň rozhodol, že podľa § 57 ods. 2 Tr. zák. zaplatená suma peňažného

trestu pripadá štátu. Okresný súd v zmysle § 287 ods. 1 Tr. por. zaviazal obvineného povinnosťou nahradiť škodu spôsobenú poškodeným, a to Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s., vo výške 72,55 eur a spoločnosti Hyza, a. s., vo výške 124,55 eur. Poškodenú Sociálnu poisťovňu okresný súd podľa § 288 ods. 1 Tr. por. s jej nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Krajský súd v Nitre rozsudkom z 12. marca 2019, sp. zn. 1To/7/2019 (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na podklade odvolania obvineného, podľa § 321 ods. 1 písm. b), d) Tr. por. zrušil rozsudok okresného súdu a postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvineného podľa § 285 písm. b) Tr. por., s poukazom na § 25 ods. 1 Tr. zák., oslobodil spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Topoľčany, podanej na Okresný súd Topoľčany dňa 11. júna 2018, pod. č. Pv 662/17/4406-23, pre vyššie uvedený skutok, obžalobou právne kvalifikovaný ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zák., pretože tento nie je trestným činom. Poškodené spoločnosti odvolací súd v zmysle § 288 ods. 3 Tr. por. s ich nárokmi na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), namietajúc porušenie zákona v § 25 ods. 1, § 156 ods. 1 Tr. zák. a § 2 ods. 12, § 321 ods. 1 písm. b), d), § 285 písm. b) Tr. por. v prospech obvineného, dňa 14. augusta 2019 napadol dovolaním rozsudok krajského súdu z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Vecnú opodstatnenosť podaného dovolania založil generálny prokurátor v podstate na tom tvrdení, že sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu o naplnení zákonných podmienok nutnej obrany v zmysle § 25 ods. 1 Tr. zák.

Podľa názoru generálneho prokurátora bolo v tomto konaní nesporne preukázané, že obvinený fyzicky atakoval poškodeného jedným úderom päste do tváre, čím mu spôsobil zlomeninu dolnej čeľuste a ďalšie zranenia, ako boli ustálené v inkriminovanom skutku. Neexistujú teda pochybnosti o naplnení znakov objektívnej stránky stíhaného trestného činu, tak z hľadiska konania obvineného, spôsobeného škodlivého následku i príčinnej súvislosti medzi konaním a následkom.

Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že incident vznikol v dôsledku konania poškodeného, ktorý sa nachádzal v nočnom podniku v značnom stave opitosti a zvratkami znečistil priestory toalety podniku. Obvinený, ako prevádzkar, a svedok J. E. (krupier), vypovedali, že opakovane vyzvali poškodeného, aby znečistené toalety po sebe upratal, čo tento odmietol. Podľa výpovedí menovaných sa následne poškodený načiahol do zadného vrečka nohavíc, odkiaľ vybral mincu, ktorú si vložil späť do vrečka a v tom sa zahnal na obvineného, ktorý sa uhol tým, že ukročil dozadu a vzápätí päťou pravej ruky veľkou intenzitou udel poškodeného do ľavej časti tváre a následne poškodeného vyviedol von z podniku.

Z dokazovania tiež vyplynulo, že poškodený bol silne pod vplyvom alkoholu. Ako sám uviedol, nevládal stáť na nohách, bolo mu veľmi zle a zvracal na toaletách, ktoré znečistil. Aj sa to snažil po sebe upratať, ale nešlo mu to, pretože sa ťažko hýbal, mal problémy udržať rovnováhu, aby nespadol. Skutočnosť, že poškodený bol značne opitý, vo svojich výpovediach potvrdili aj obvinený a svedok J. E..

Podľa výpovede obvineného ho prišiel svedok J. E. zavolať s tým, že niekto leží na toalete a blokuje dvere, takže sa tam nedá dostať. Následne spoločne silou vytlačili dvere a vošli na toalety, kde už stál poškodený.

Generálny prokurátor podotkol, že nie je možné vylúčiť priebeh skutkového deja, ako ho opísal obvinený s J. E., treba však uviesť, že poškodený si v dôsledku požitia veľkého množstva alkoholu priebeh udalosti nepamätá. Obvinený sa však úderu zo strany poškodeného bez problémov uhol tým, že ustúpil krok dozadu a aj napriek tomu, že už mu žiadny ďalší útok nehrozil, uderil poškodeného päťou do tváre. Nemožno teda tvrdiť, že odvracal priamo hroziaci alebo trvajúci útok, a teda že konal v nutnej obrane. Poškodený bol na toaletách sám, v stave takej silnej opitosti, že sotva stál na nohách a robilo mu problém udržať rovnováhu. Ak sa aj zahnal rukou na obvineného, vzhľadom na jeho spomalené reflexy spôsobené alkoholom, by zrejme pre nikoho nebol problém sa uhnúť, nie to pre obvineného, ktorý sa profesionálne venuje športu, pracuje ako kondičný tréner a ako sám uviedol, trénoval box a boxoval za Nitru v lige. Niet preto pochyb, že obvinený nemal najmenší problém uhnúť sa pred možným úderom zo strany poškodeného.

Pri porovnaní fyzickej dispozície obvineného (aktívneho športovca) a poškodeného (v silnej opitosti), po zohľadnení aj ďalších okolností na mieste činu, kde poškodený bol sám, pričom proti nemu stáli v značnej fyzickej prevahe dve osoby, **nie je možné reálne vyhodnotiť konanie obvineného ako konanie v nutnej obrane v zmysle § 25 ods. 1 Tr. zák.**

Konanie obvineného teda bolo celkom zjavne neprimerané, a to aj s prihliadnutím na intenzitu úderu a ním spôsobený následok - zlomenie čeluste. Zo záverov znaleckého posudku je totiž zrejmé, že išlo o veľmi silný a prudký úder päťou, pričom obvinený aj na základe jeho osobných skúseností s profesionálnym boxom, musel veľmi dobre vedieť, aký následok môže svojim úderom poškodenému spôsobiť. Vzhľadom k uvedenému potom nie je možné konštatovať ani splnenie podmienok v zmysle § 25 ods. 3 Tr. zák., teda že by konal v silnom rozrušení spôsobenom útokom, najmä v dôsledku zmätku, strachu alebo zľaknutia.

Záverom generálny prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon vo vyššie označených ustanoveniach v prospech obvineného, aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil tento rozsudok a v súlade s § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený sa k dovolaniu generálneho prokurátora vyjadril cestou obhajcu, a to písomným podaním, ktoré je datované ku dňu 28. augusta 2019. Z obsahu tohto podania vyplýva evidentný nesúhlas s dovolacou argumentáciou generálneho prokurátora. Dokazovaním bolo totiž preukázané, že to bol práve poškodený, ktorého útokom sa rovnakým spôsobom bránil. Samotná obrana bola reflexívna a okamžitá. Skutočnosť, že pri útoku poškodeného ustúpil krok vzad, aby sa vyhol následkom útoku, nemôže svedčiť v prospech záveru, že v danom momente - medzi vyhnutím sa

útoku poškodeného (päšťou na tvár) a následnou reflexívne realizovanou obranou voči tomuto útoku (päšťou na tvár) - bol dostatočný časový priestor na to, aby bolo objektívne a racionálne možné v mysli atakovanej osoby s určitosťou ustáliť, že ďalší útok zo strany poškodeného nehrozil.

Podľa obvineného nemožno pre stav opitosti poškodeného zľahčovať ním vyvolaný útok a jeho prípadné následky. Ak by sa najvyšší súd priklonil k názoru dovolateľa, potom **v zásade každý človek, a to najmä športovo aktívni ľudia, by sa mali pri útoku osoby pod vplyvom alkoholu na telesnú integritu len uhýbať týmto útokom, nakoľko v dôsledku spomalených reflexov útočníka to nie je pre žiadneho človeka problém.** Pri takomto náhľade by nutná obrana vôbec neprichádzala do úvahy, čo obvinený považuje za absurdné.

Obvinený v ďalšej časti poukázal na odôvodnenie rozsudku krajského súdu s tým, že nakoľko odvracal útok smerujúci päšťou ruky do oblasti tváre obdobným spôsobom - úderom päšťou ruky do tváre poškodeného, nejde o obranu celkom zjavne neprimeranú. Okrem toho je nutné poukázať i na priebeh skutkového deja a postavenie oboch osôb, kde na jednej strane on vystupoval ako prevádzkar podniku v triezvom stave, povinný dohliadať na poriadok a na druhej strane značne opitá osoba poškodeného, ktorá znečistila podlahu v podniku, bránila v otvorení dverí na toalete, odmietala po sebe upratať a vysmievala sa zamestnancom podniku. Poškodený vyvolal strach, že pri sebe drží zbraň, bol agresívny a navyše ako prvý nasmeroval úder päšťou na tvár obvineného. Uvedenú obranu nemožno hodnotiť za celkom zjavne neprimeranú ani s prihliadnutím na následky pre útočníka v podobe zlomenej sánky. Totiž s ohľadom na uvedený skutkový dej nebolo možné vedome ovládať intenzitu vedenia obrany vo forme spätného úderu do sánky poškodeného. Podľa vlastných slov, poškodeného udrel len raz a vzápätí ho vyviedol von z podniku. Nemal teda úmysel útočiť na poškodeného a ubližovať mu.

Z dovolania podľa obvineného vôbec nevyplýva, ako dospel generálny prokurátor k záveru, že na základe všetkých okolností, za akých ku skutku došlo, nemožno konštatovať ani splnenie podmienok podľa § 25 ods. 3 Tr. zák. Zo skutkových okolností prípadu naopak jasne vyplýva, že v prípade jeho obrany išlo o reflexnú bezprostrednú reakciu v dôsledku zľaknutia sa útoku poškodeného, vedeného päšťou na jeho tvár, a preto i keď nie je možné porovnávať intenzitu jednotlivých úderov, tak právna úprava v § 25 ods. 3 Tr. zák. aj pri zjavnej neprimeranosti obrany v dôsledku zľaknutia vylučuje trestnú zodpovednosť obrancu.

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. podľa obvineného neobstojí i z toho dôvodu, že argumentácia uplatnená generálnym prokurátorom je len ďalšou variáciou skutkového deja, pričom zjednodušene povedané, sa pohybuje len v hypotetickej rovine. Vzhľadom na uvedené je podľa obvineného namieste podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietnuť ako nedôvodné dovolanie generálneho prokurátora.

Najvyšší súd ako súd dovolací v intenciách ustanovenia § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie generálneho prokurátora, nezistiac dôvod pre jeho formálne odmietnutie postupom podľa § 382 písm. a), b) alebo d) až f) Tr. por. Na strane druhej však dospel k zrejmému záveru o nesplnení dôvodov dovolania v zmysle § 382 písm. c) Tr. por.

Úvodom považuje najvyšší súd za vhodné pripomenúť, že dovolanie v zmysle § 368 a nasl. Tr. por. si nemožno zamieňať s odvolaním, a teda s tretím stupňom v rámci súdneho konania, ktorým sa za rovnakých podmienok možno účinne domáhať zmeny napádaného rozhodnutia. Dovolanie patrí k mimoriadnym opravným prostriedkom, čo znamená, že pri jeho uplatnení musí výrazne prevyšovať záujem na zákonnosti a spravodlivosti súdneho rozhodnutia nad jeho stabilitou. Tomu zodpovedá aj taxatívny výpočet dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1, ods. 3 Tr. por., ktorými sa možno domáhať zmeny právoplatného rozhodnutia, resp. aj jemu predchádzajúceho konania.

V úzkej nadväznosti na uvedené nemožno opomenúť ani právnu úpravu prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu, pokiaľ ide o jeho viazanosť dôvodmi podaného dovolania v zmysle § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por., ktorá sa netýka formálno-právneho uplatnenia niektorého (či viacerých) z dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 až ods. 3 Tr. por., ale vecných chýb, ktoré dovolateľ vo svojom podaní namietol (pozri R 120/2012). V súlade s vyjadreným teda zodpovednosť za kvalitu podaného dovolania znáša výlučne dovolateľ, ktorý svojím podaním určuje mantinely prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu. Najvyšší súd teda nebude preberať jeho originálnu aktivitu a iniciatívne zisťovať ďalšie (v dovolaní neoznačené) chyby napadnutého rozhodnutia alebo aj jemu predchádzajúceho konania, ktoré by zodpovedali niektorému z prípustných dovolacích dôvodov.

Vyslovenia záveru o existencii dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. sa možno úspešne domáhať len v tom prípade, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd na adresu citovaného dovolacieho dôvodu stabilne podotýka, že tento pripúšťa dve alternatívy vecných námietok. Môže ísť buď o výhradu založenú na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku (jeho právnu kvalifikáciu), alebo o námietku nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia (napr. pri posúdení okolností vylučujúcich protiprávnosť činu v zmysle § 24 až § 30 Tr. zák., chybné rozhodnutie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu podľa § 41 Tr. zák., alebo súhrnného trestu podľa § 42 Tr. zák.). Za každých okolností však musí ísť o pochybenie právne, nikdy nie skutkové, keďže to explicitne vylučuje dikcia vety za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Najvyšší súd z titulu dovolania obvineného (prípadne osôb uvedených v § 369 ods. 5 Tr. por.) či generálneho prokurátora podľa § 369 ods. 2 Tr. por., teda nemôže preskúmať správnosť zisteného skutku a postup, akým konajúce súdy v namietanej veci hodnotili dôkaznú situáciu, lebo k takejto činnosti nedochádza na poklade hmotnoprávnych, ale procesných ustanovení (k tomu pozri bližšie: R 57/2007, ZSP 46/2013, R 47/2014). Inými slovami, dovolací súd je zásadne viazaný skutkovým stavom (ako je uvedený v napadnutom rozhodnutí), ku ktorému vo veci dospeli nižšie konajúce súdy. Namietanie rozsahu vykonaného dokazovania či nesúhlas s jeho hodnotením, nenapĺňa zákonné atribúty žiadneho z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Podaným dovolaním sa generálny prokurátor domáha primárne vyslovenia záveru o nesprávnom hodnotení dôkaznej situácie [obzvlášť, pokiaľ do petitu dovolania obsiahol aj ustanovenia § 2 ods. 12 a § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por.] zo strany krajského súdu, čo vo finálne viedlo k prijatiu jeho

rovnako nesprávneho záveru o naplnení podmienok nutnej obrany. Najvyšší súd konštatuje, že podané dovolanie v tomto smere celkom vybočuje z obsahového rámca dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. - takto formulovaná námietka má totiž rýdzo skutkovú povahu. Najvyšší súd preto vykonal dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia striktné v tom rozsahu, či konanie obvineného vykazuje znaky nutnej obrany v zmysle § 25 Tr. zák.

Vyjmúc z posudzovania vznesenej námietky jej skutkovú rovinu, **najvyšší súd najprv vo všeobecnosti pripomína, že inštitút nutnej obrany je v § 25 ods. 1 Tr. zák. vymedzený tým spôsobom, že čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom. V zmysle § 25 ods. 2 Tr. zák. zároveň platí, že nejde o nutnú obranu, ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu. Podstatou inštitútu nutnej obrany je odvracanie nebezpečenstva, ktoré vzniká útokom smerujúcim proti záujmu chránenému Trestným zákonom, a to činom, ktorý by inak bol trestným činom, namiereným proti útočníkovi. Predpokladá jednak odrazenie útoku priamo hroziaceho alebo trvajúceho na záujem chránený Trestným zákonom, a jednak zistenie, že obrana nesmie byť celkom zjavne neprimeraná spôsobu a okolnostiam útoku. V situácii, kedy proti sebe útočia dve osoby, je rozhodujúca počiatočná iniciatíva, teda kto začal (prípadne tiež pohnútky či motívy konania každej zo strán, či konanie smerovalo ku stupňovaniu konfliktu a pod.). Z okolností prípadu musí byť jasné, že útok bezprostredne nasledoval za hrozbou, avšak nemusí byť neočakávaný. Hrozba nemusí byť vyslovená, stačí, keď z okolností prípadu vyplýva (napr. útočníka siaha po zbrani). Útok nesmie byť ukončený ani prerušený. Ak bol útok ukončený alebo prerušený a nebezpečenstvo už priamo nehrozí, potom nutná obrana neprichádza do úvahy. Na strane druhej však nie je potrebné vyčkávať, kým útočník udrie ako prvý. Iniciatíva, vedúca k vzájomnému stretnutiu, však musí vychádzať len od útočníka. Táto iniciatíva je tým, čo určuje, kto je útočníkom a kto obrancom. Ďalší priebeh stretnutia, pokiaľ boli zachované hranice nutnej obrany, na tom nič nemení (Šámal P. a kol: Trestní zákonník I. § 1 až § 139. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 399-404). S ohľadom na okolnosti, za ktorých k činu v preskúmvanej veci došlo, je potrebné tiež doplniť, že beztretnosti podľa § 25 Tr. zák. sa nemôže dovolávať ten, kto sa pri obrane neobmedzí na odvracanie útoku, ale podnikne ďalšie útočné činy, neodôvodnené výlučne nutnosťou obrany, eventuálne kto sa dá s útočníkom do vzájomnej potýčky, čím už nemožno hovoriť o obrane, ale o porávaní sa s útočníkom (R 26/1967). O nutnú obranu teda nepôjde v tých prípadoch, kedy sa útok už fakticky skončil, alebo ak páchatel' reaguje na útok takým spôsobom, že útok v skutočnosti opláca a nie odvracia.**

O tzv. excese (vybočení) z nutnej obrany je možné hovoriť spravidla za situácie, ak skutkový stav veci bude nutnej obrane síce blízky, avšak pre jej vyslovenie nebudú splnené podmienky vo všetkých smeroch. Právna teória ako aj aplikačná prax preto v tejto súvislosti rozpoznáva excus intenzívny a excus extenzívny.

V prípade intenzívneho excesu ide o vybočenie z miery obranného zákroku, pretože obrana nebola celkom zjavne primeraná spôsobu útoku. Môže ísť o nepomer v intenzite alebo v prípade mimoriadneho nepomeru v spôsobenej škode. Primeranosť obrany sa posudzuje predovšetkým z hľadiska intenzity oboch akcií (ich vzájomného porovnania). Z povahy veci pritom vyplýva, že obrana musí byť tak intenzívna, aby útok iste a bez rizika pre napádaného odvrátila, t. j. musí byť silnejšia než útok, avšak nesmie byť celkom zjavne neprimeraná. Treba zároveň zdôrazniť, že od obrancu nie je možné požadovať, aby dal prednosť slabšiemu, ale neistému prostriedku. Nepomer obrany útoku teda musí byť celkom zjavný, resp. absolútne očividný, mimoriadne hrubý zo subjektívneho i objektívneho hľadiska. V opačnom prípade o porušení podmienky proporcionality nemôže byť reč. Primeranosť obrany je nutné hodnotiť s ohľadom na všetky okolnosti prípadu.

Najvyšší súd poznamenáva, že ani dovolateľ nespochybňuje závery odvolacieho súdu, v zmysle ktorých nie je možné vylúčiť tú verziu skutkového deja, podľa ktorej sa poškodený ako prvý zahnal rukou smerom k hlave obvineného - poškodený bol teda iniciátorom konfliktu, resp. útočníkom. Dovolací súd si osvojil argumentáciu odvolacieho súdu, že pokiaľ obvinený odvracal útok poškodeného úderom päste do tváre poškodeného (teda de facto rovnakým spôsobom - pohybom ruky), potom v danom prípade nemožno hovoriť o celkom zjavne neprimeranej obrane. Nemožno pritom prehliadnuť ani tú skutočnosť, že predtým, než sa poškodený zahnal na obvineného, sa najprv načiahol do zadného vrečka svojich nohavíc, čím u obvineného mohol vyvolať reálnu obavu, že má zbraň - konkrétne nôž (hoci nakoniec vytiahol mincu, ktorú si vložil späť do vrečka; nemožno vylúčiť, že poškodený týmto manévrom neúspešne sledoval záujem na odpútaní pozornosti obvineného, eventuálne tam prítomného svedka). Zo záverov znaleckého skúmania, t. j. z výsledkov vykonaného dokazovania, zároveň jednoznačne vyplynulo, že poškodeným utržené zranenie (detailne popísané v inkriminovanom skutku) bolo spôsobené len jediným úderom päste do tváre. Intenzita tohto osamoteného úderu ani podľa právneho názoru dovolacieho súdu neprekročila prípustný rámec nutnej obrany. Obrana v tomto prípade „neprerástla“ do útoku, a teda do situácie, kedy by si útočník s obrancom vzájomne vymenili pozície.

Pokiaľ ide o exces extenzívny, tento znamená vybočenie z doby zákroku, pretože obrana nebola vykonaná v čase, kedy útok priamo hrozil, alebo trval. V praxi teda najčastejšie môže ísť o vykonanie obrany v momente, kedy bol už útok ukončený alebo obrana predčasná. V oboch týchto prípadoch je nutná obrana vylúčená (primerane porovnaj napr. s nálezom Ústavného súdu Českej republiky z 1. apríla 2004, sp. zn. IV. ÚS 433/02, publikovaným v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu pod č. 49/2004).

Krajský súd vo svojom rozhodnutí vyjadril zrozumiteľné úvahy, ktoré ho viedli k záveru, že obrana obvineného neprekročila ani tzv. extenzívny rámec. Ako to odvolací súd už raz uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia, nebolo možné vylúčiť verziu, podľa ktorej obrana bola bezprostrednou reakciou na útok zo strany poškodeného. Ostatne, aj prvostupňový súd, ktorý podmienky nutnej obrany v posudzovanom prípade nevzhliadol, vo svojom rozhodnutí uviedol, že: „obrana obžalovaného v tomto smere prebiehala súčasne s útokom poškodeného...“. Nemožno súhlasiť s dovolateľom, že v danom prípade nemohlo ísť o nutnú obranu len z toho dôvodu, že brániaci sa úspešne vyhol úderu poškodeného a svoj úder mu

následne adresoval v bezprostrednom časovom slede. V tejto súvislosti možno len okrajovo podotknúť, že nutná obrana nie je prípustná proti útoku už ukončenému, avšak platí, že útok je ukončený až v okamihu, kedy ďalšie nebezpečenstvo zo strany útočníka už chráneným záujmom nehrozí. V prípade, ak túto otázku nemožno celkom bezpečne zistiť vykonanými dôkazmi, je nevyhnuté vychádzať zo zásady in dubio pro reo a z hľadiska skončenia či neskončenia útoku na záujem chránený Trestným zákonom urobiť záver, že útok v čase činu obvineného, ktorý sa mu bránil, trval (R 36/1991). Krajský súd sa vo svojom rozhodnutí vyslovene vyjadril, nestotožňujúc sa so závermi prvostupňového súdu, že ovplyvnenie poškodeného alkoholom ho nevylučovalo z možnosti fyzického útoku na inú osobu a ani prípadná fyzická prevaha obvineného nevylučovala z možnosti konania v nutnej obrane za situácie, ktorá ako možná z vykonaného dokazovania vyplynula.

Dovolací súd teda v plnom rozsahu prisvedčil správnosti záverom odvolacieho súdu, ak tento konanie obvineného vyhodnotil ako konanie v nutnej obrane podľa § 25 ods. 1 Tr. zák. Akékoľvek ďalšie úvahy generálneho prokurátora ohľadom nepreukázania podmienok v zmysle § 25 ods. 3 Tr. zák., sú za daného právneho stavu celkom irelevantné.

Berúc do úvahy všetky vyššie uvedené skutočnosti, najvyšší súd na neverejnom zasadnutí, postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por., ako očividne nedôvodné odmietol dovolanie generálneho prokurátora.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

Otázky:

- 1) V kontexte uvedeného prípadu sa pokúste konkretizovať odkedy dokiaľ je možné brániť sa v medziach nutnej obrany.
- 2) Vymedzte rozdiel medzi extenzívnym a intenzívnym excesom pri konaní v nutnej obrane.
- 3) Skúste argumentovať v prospech poškodeného v danom, vyššie uvedenom prípade.
- 4) Skúste nasledujúce konanie zaklasifikovať ako konanie v krajnej núdzi, resp. v nutnej obrane. Svoj názor zdôvodnite. Pri lúpeži v klenotníctve, páchatel použil proti predavačovi násilie, konkrétne hrozbu násilím, pričom na predavača mierim nabitou zbraňou. Predstavte si dve situácie:
 - a. predavač vydá zlato a hotovosť zo strachu o svoj život
 - b. predavač sa začne brániť a lúpežníka svojpomocne spacifikuje a okamžite privolá policajnú hliadku

Trestná súčinnosť a účastníctvo

1.

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v rámci činnosti podľa § 21 ods. 3 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zistil **výkladové rozdiely v právoplatných rozhodnutiach senátov trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu v otázke právnej kvalifikácie obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy, spáchaného na objednávku, a to pokiaľ ide o vzťah medzi ustanovením § 144 ods. 1 Trestného zákona a ustanoveniami § 144 ods. 2 písm. e/ a § 140 písm. a/ Trestného zákona. (Zjednocujúce stanovisko Trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR Tpj 57/2016, zo dňa 6.12.2016)**

A.) Rozsudkom, sp. zn. 2To 14/2015, z 28. júna 2016 najvyšší súd o odvolaní obžalovaného R. N. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu zo 17. septembra 2015, sp. zn. BB-4T/29/2015, rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil na základe § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovaného R. N. sám uznal za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák. a zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že v presne nezistenom čase a na nezistenom mieste si zabezpečil samopal vz. 61 (Škorpión) so zbrúseným výrobným číslom, tlmičom hluku a strelivo do uvedenej zbrane v počte najmenej 31 nábojov, ktoré držal od presne nezistenej doby až do 9. augusta 2013, kedy v čase okolo 04:20 hod. na štátnej ceste E 547 smerom z J. na K. na úrovni km 11,5 na základe predchádzajúcej objednávky od inej osoby sa po predchádzajúcich dvoch neúspešných pokusoch spoločne s G. H. pokúsili usmrtiť M. K., nar. X., a to tak, že na odcudzenom motorovom vozidle zn. BMW X5 M M7X, čiernej farby s evidenčným číslom X., ktoré šoféroval G. H., dostihli osobné motorové vozidlo zn. FORD Galaxy červenej farby, evidenčné číslo X., ktoré viedol poškodený, s vozidlom sa dostali na jeho úroveň z ľavej strany, priblížili sa tesne k nemu a vtedy R. N., ktorý bol na pravom zadnom sedadle, vystrelil dávku zo samopalu vz. 61 s namontovaným tlmičom hluku smerom na poškodeného, ktorého zasiahol do hrude a hlavy, čím mu spôsobil tržnú ranu dolnej pery a pravej tvárovej časti, tržno-zmliaždené rany a hematóm prednej hrudnej steny vľavo, po týchto výstreloch M. K. zvýšil rýchlosť svojho vozidla, dostal sa pred vozidlo s R. N. a G. H., ktorí ho znova dostihli a keď sa dostali na jeho úroveň, poškodený prudko zabrzdil svoje vozidlo, vyskočil z neho a ušiel do lesného porastu, zatiaľ čo jeho vozidlo sa následne z nezistených príčin pohlo a prešlo do protismeru, kde zišlo z cesty a zastavilo v lesnom poraste, R. N. spoločne s G. H. na svojom vozidle pokračovali ďalej, následne sa na ceste otočili a rýchlou jazdou išli smerom na J., kde v ostrej pravotočivej zákrute za km 12,5 s vozidlom zišli mimo cestu, kde havarovali a zostali v lesnom poraste, pričom R. N. z miesta ušiel a vo vozidle, v ktorom zostal iba zranený G. H., nechal uvedenú zbraň spolu s tlmičom a s 31 nábojmi. Za to obžalovanému najvyšší súd uložil podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 38 ods. 2, ods. 5, ods. 8 Tr. zák. prihládajúc na § 37 písm. h/ Tr. zák. a za použitia § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťtri rokov so zaradením podľa § 48 ods.

3 písm. b/ Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 78 ods. 1 Tr. zák. mu bol uložený i ochranný dohľad na tri roky. Podľa § 83 ods. 1 písm. g/ Tr. zák. súd rozhodol o zhabaní nasledovných vecí: 1 ks nedovolené upravenej krátkej strelnej palnej samočinnej zbrane - československý samopal vzor 61 (Škorpión), kaliber 7,65 mm Browning bez identifikačných údajov; 2 ks zásobníkov k samopalu vzor 61 (Škorpión); 1 ks zakázaného doplnku zbrane tlmiča hluku, výstrelu i výšľahu plameňa; 1 ks motorového vozidla továrenskej značky BMW X5 s čiastočne odstráneným VIN - číslom začínajúcim X., čiernej farby. Ich vlastníkom sa podľa § 83 ods. 2 Tr. zák. stal štát. Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bola obžalovanému uložená tiež povinnosť nahradiť poškodenej Sociálnej poisťovni škodu vo výške sedemstodvadsať eur.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu zo 17. septembra 2015, sp. zn. BB-4T/29/2015, bol obžalovaný R. N., proti ktorému je vedené trestné konanie ako proti ušlému, uznaný za vinného v bode 1/ z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e/ Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. a/ Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. a v bode 2/ z prečinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák. a zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., ktoré mal spáchať tak, že 1/ 9. augusta 2013 v čase okolo 04:20 hod. na štátnej ceste E 547 smerom z J. na K. na úrovni km 11,5 na základe predchádzajúcej objednávky od inej osoby sa po predchádzajúcich dvoch neúspešných pokusoch spoločne s G. H. pokúsili usmrtiť M. K., nar. X., ato tak, že na odcudzenom motorovom vozidle zn. BMW X5 M M7X, čiernej farby s evidenčným číslom X., ktoré šoféroval G. H., dostihli osobné motorové vozidlo zn. FORD Galaxy červenej farby, evidenčné číslo X., ktoré viedol poškodený, s vozidlom sa dostali na jeho úroveň z ľavej strany, priblížili sa tesne k nemu a vtedy R. N., ktorý bol na pravom zadnom sedadle, vystrelil dávku zo samopalu vz. 61 s namontovaným tlmičom hluku smerom na poškodeného, ktorého zasiahol do hrude a hlavy, čím mu spôsobil tržnú ranu dolnej pery a pravej tvárovej časti, tržno-zmliaždené rany a hematóm prednej hrudnej steny vľavo, po týchto výstreloch M. K. zvýšil rýchlosť svojho vozidla, dostal sa pred vozidlo s R. N. a G. H., ktorí ho znova dostihli a keď sa dostali na jeho úroveň, poškodený prudko zabrzdil svoje vozidlo, vyskočil z neho a ušiel do lesného porastu, zatiaľ čo jeho vozidlo sa následne z nezistených príčin pohlo a prešlo do protismeru, kde zišlo z cesty a zastavilo v lesnom poraste, R. N. spoločne s G. H. na svojom vozidle pokračovali ďalej, následne sa na ceste otočili a rýchlou jazdou išli smerom na J., kde v ostrej pravotočivej zákrute za km 12,5 s vozidlom zišli mimo cestu, kde havarovali a zostali v lesnom poraste, pričom R. N. z miesta ušiel a vo vozidle zostal iba zranený G. H.,

2/ v presne nezistenom čase a na nezistenom mieste si zabezpečil samopal vz. 61 (Škorpión), so zbrúseným výrobným číslom, tlmičom hluku a strelivo do uvedenej zbrane v počte najmenej 31 nábojov, ktoré držal od presne nezistenej doby až do dňa 9. augusta 2013 asi do 04:30 hod., kedy zbraň použil pri pokuse o zavraždenie M. K. a po číne uvedenú zbraň spolu s tlmičom a s 31 nábojmi nechal v osobnom motorovom vozidle zn. BMW X5, evidenčného čísla X., ktoré bolo použité pri pokuse o vraždu M. K. a následne bolo nájdené havarované v lesnom poraste pri ceste E 547 v smere K. – J. Za to Špecializovaný trestný súd uložil obžalovanému podľa § 144 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák., § 37 písm. h/

Tr. zák., § 38 ods. 8 Tr. zák., § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvadsaťpäť rokov, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Súčasne mu podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. a § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil ochranný dohľad na tri roky.

Okrem toho Špecializovaný trestný súd rozhodol podľa § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. por. (správne Tr. zák., pozn. red.) o zhabaní: 1 ks nedovolené upravenej krátkej strelnej palnej samočinnej zbrane československý samopal vzor 61 (Škorpión), kaliber 7,65 mm Browning bez identifikačných údajov, 2 ks zásobníkov k samopalu vzor 61 (Škorpión), 1 ks zakázaného doplnku zbrane tlmiča hluku, výstrelu i výšľahu plameňa, 1 ks motorového vozidla továrenskej značky BMW X5 s čiastočne odstráneným VIN-čísлом začínajúcim X., čiernej farby. Napokon podľa § 287 ods. 1 Tr. por. uložil Špecializovaný trestný súd obžalovanému nahradiť poškodenej Sociálnej poisťovni škodu vo výške sedemstodvadsať eur. Ihneď po vyhlásení tohto rozsudku podal proti nemu obžalovaný R. N. prostredníctvom obhajcu odvolanie, ktorého rozsah vymedzil tak, že toto smeruje proti výrokom o vine a treste.

Odvolateľ navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a spod obžaloby ho oslobodil. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu navrhol odvolanie obžalovaného R.N. ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd ako súd odvolací preskúmal na podklade uvedeného odvolania, ktoré bolo podané oprávnenou osobou včas, v súlade s § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Po takto vykonanom prieskume prihliadajúc aj na chyby odvolaním nevytýkané, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania, a po doplnení konania dôkazmi nevyhnutnými na to, aby mohol o podanom odvolaní rozhodnúť, najvyšší súd zistil, že odvolanie obžalovaného je sčasti dôvodné i keď z iných, než ním namietaných dôvodov.

Predovšetkým treba k veci uviesť, že konanie predchádzajúce napadnutému rozsudku netrpí žiadnymi podstatnými chybami, ktoré by bez ďalšieho odôvodňovali jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Pokiaľ ide o právne posúdenie konania obžalovaného popísaného v bode 1/ napadnutého rozsudku, ktoré podľa prvostupňového súdu naplnilo znaky skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e/ Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. a/ Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., treba v prvom rade uviesť, že obžalovaný konal nesporne s vopred uváženou pohnútkou v zmysle § 144 ods. 1 Tr. zák., čo dokazuje, že poškodeného najprv sledoval, aby vedel kedy a na akom motorovom vozidle chodí do práce, zároveň dopredu vybral miesto útoku, zabezpečil si strelnú zbraň s tlmičom a nábojmi, ako aj motorové vozidlo, ktoré na tento účel nechal upraviť. Táto jeho vopred uvážená pohnútka usmrtiť poškodeného pramenila ale výlučne z toho, že konal na objednávku. V súlade s § 38 ods. 1 Tr. zák. tak nemožno na túto okolnosť prihliadnuť aj ako na okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby v zmysle § 144 ods. 2 písm. e/ Tr. zák. (v nadväznosti

na § 140 písm. a/ Tr. zák.), nakoľko predbežné uváženie pohnútky spočívalo práve v prijatí objednávky na usmrtenie iného. Z toho potom plynie záver, že ak páchatel iného úmyselne usmrť (o taký čin sa pokúsi alebo ho pripravuje) na objednávku, ide o konanie s vopred uváženou pohnútkou, ktoré je potrebné právne posúdiť ako obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. Z uvedeného vyplýva, že napadnutý rozsudok je založený na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, v dôsledku čoho bolo porušené ustanovenie Trestného zákona (§ 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por.). Keďže by táto chyba odôvodňovala podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., najvyšší súd na ňu prihliadol, hoci ju odvolateľ nevytýkal (§ 317 ods. 1 Tr. por.).

Prioritne z tohto dôvodu odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o vine a v nadväznosti na to aj vo všetkých jeho ostatných výrokoch. Zároveň však dospel k záveru, že trestné činy nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák. a podľa § 295 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a pokus obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. boli spáchané v jednočinnom a nie vo viacčinnom súbehu.

Vykonaným dokazovaním síce nebolo preukázané, kedy konkrétne si obžalovaný strelnú zbraň, tlmič hluku výstrelu a strelivo zabezpečil, z výpovede svedka G. H. ale vyplýva, že tieto boli určené na usmrtenie poškodeného. Ich zadováženie a následné držanie tak bolo súčasťou prípravy na spáchanie obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy (rovnako ako zadováženie a úprava motorového vozidla BMW X5). Ide teda o inú skutkovú situáciu, než bola riešená v rozhodnutí najvyššieho súdu zverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 53/2006, kedy medzi zadovážením strelnej zbrane a jej použitím na usmrtenie iného ubehol takmer rok a pol. Z tohto dôvodu najvyšší súd pri zachovaní totožnosti skutku upravil znenie skutkovej vety tak, aby bolo zrejmé, že konanie obžalovaného je jedným skutkom, ktorý právne posúdil ako obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. spáchaný v jednočinnom súbehu s prečinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák. a so zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. V nadväznosti na vyššie uvedené, ako aj na ostatné časti odôvodnenia výroku o vine ďalej potom odôvodnil najvyšší súd výrok o treste, ochrannom opatrení a o náhrade škody.

B.) Uznesením z 30. januára 2013, sp. zn. ITo 7/2012, najvyšší súd rozhodol tak, že podľa § 319 Tr. por. odvolania prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obžalovaných M.P., I.S., R.T. a R.M. zamietol.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica boli obžalovaní M.P., I.S., R.T. a R.M. uznaní za vinných nasledovne: v bode 1/ obžalovaný M.P. zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c/ s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák. formou účastníctva ako objednávateľ a pomocník podľa § 21 ods. 1 písm. c/, písm. d/ Tr. zák., obžalovaný I. S. zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. c/ s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák., písm. e/

s poukazom na § 140 písm. a/ Tr. zák. formou účasti ako organizátor podľa § 21 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a v bode 3/ zo spáchania zločinu krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. c/ Tr. zák., obžalovaný R.T. v bode 1/ zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c/ s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák., písm. e/ s poukazom na § 140 písm. a/ Tr. zák. formou účasti ako organizátor podľa § 21 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a obžalovaný R.M. v bode 1/ zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c/ s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák., písm. e/ s poukazom na § 140 písm. a/ Tr. zák. a v bode 2/ obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, b/, ods. 3 písm. c/ Tr. zák., ktoré zločiny spáchali na tom skutkovom základe, ako je to uvedené v bodoch 1/ až 3/ výrokovej časti napadnutého rozsudku.

Najvyšší súd na základe podaných odvolaní primárne zistil, že podané odvolania obžalovaných M.P., I.S., R.T. a R.M., ako aj odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúra Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sú prípustné (§ 245 ods. 1 Tr. por.), že nie je daný zákonný dôvod pre ich zamietnutie podľa § 316 ods. 1 Tr. por., pretože boli podané včas a oprávnenými osobami a nie je ani daný dôvod pre zrušenie rozsudku podľa § 316 ods. 3 Tr. por. Preto postupom podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia mohli podať odvolanie, ako i správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a dospel k záveru, že všetky podané odvolania proti rozsudku prvostupňového súdu, nie sú dôvodné.

Preto si odvolací súd v celom rozsahu osvojil ako správne a zákonu zodpovedajúce právne závery prvostupňového súdu vo vzťahu k právnej kvalifikácii konania obžalovaných M.P., I.S., R.T. a R.M. ako obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 (Tr. zák., pozn. red.), samozrejme s tým rozdielom, že sa u každého z nich vyjadrila iná forma účasti. U obžalovaného P. ako objednávateľa a pomocníka k spáchaniu trestného činu, u obžalovaných S. a T. ako organizátorov tohto zločinu a u obžalovaného M. ako priameho účastníka a aktéra zastrelenia poškodeného J.M., ako priameho páchatel'a, a to vzhľadom na prvostupňovým súdom správne zistené a ustálené skutkové závery, že nepochybne riadil motorové vozidlo, z ktorého bol strelbou poškodený usmrtený, od začiatku svojej účasti na tejto akcii vedel o tom, akú úlohu mal plniť strelec G. a mal aj ďalšie úlohy súvisiace s pomocou potrebnou po spáchaní tohto činu. Správne prvostupňový súd tiež ustálil, že zo strany obžalovaných S., T. a M. išlo nesporne o vraždu na objednávku, teda, že tento čin bol spáchaný z osobitného motívu v zmysle § 140 písm. a/ Tr. zák. a v súlade so zákonom postupoval aj v tom, keď činnosť na veci zúčastnených osôb kvalifikoval ako činnosť organizovanej skupiny, čím došlo k naplneniu zákonného znaku závažnejšieho spôsobu konania v zmysle § 138 písm. i/ Tr. zák.

O úkladnú vraždu pôjde spravidla vtedy, ak ide o vraždu na objednávku, keď bola sľúbená odmena za vykonanie činu alebo, keď páchatel' odmenu dôvodne očakáva, alebo keď ide o premyslený prípad vraždy, pri ktorej má páchatel' v úmysle získať majetkový prospech bezprostredne alebo dodatočne. Na rozdiel od vraždy (§ 145 Tr. zák.), pri úkladnej vražde (§ 144 Tr. zák.) pôjde o prípady zložitejšie na prípravu, vyžadujúce si určité

predchádzajúci plán a koordináciu v čase, priestore i prostriedkoch. Takýto postup páchatel'a musí vždy smerovať k cieľu usmrtiť obeť za každú cenu ako následok predchádzajúcej prípravy, či už ako akt pomsty, nenávisti, žiarlivosti alebo zisťnosti.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti najvyšší súd ako súd odvolací nepovažoval odvolania podané obžalovanými M.P., I.S., R.T. a R.M., ako aj odvolanie podané prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky za dôvodné, a preto ich podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Na odstránenie rozdielného výkladu a zabezpečenie jednotnej aplikácie ustanovení Trestného zákona, pokiaľ sa týka právneho posúdenia skutku spočívajúceho v úmyselnom usmrtení iného na objednávku, a to či ako obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. alebo ako takého obzvlášť závažného zločinu aj s použitím ustanovenia § 144 ods. 2 písm. e/, § 140 písm. a/ Tr. zák., predseda trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu podľa § 21 ods. 3 písm. a/ zákona o súdoch a dotknutých ustanovení Rokovacieho poriadku najvyššieho súdu navrhol trestnoprávnemu kolégiu, aby zaujalo stanovisko a predložil mu návrh právnych viet, uvedených v úvode tohto materiálu, ktoré zodpovedajú riešeniu uvedenému pod bodom A.

V rámci možnosti predsedu trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu požiadať pred zaujatím stanoviska o vyjadrenie iné orgány a inštitúcie podľa § 22 ods. 2 zákona o súdoch, sa k návrhu vyjadrili s podporou alebo bez výhrad k navrhnutému riešeniu krajské súdy v Bratislave, Nitre, Banskej Bystrici, Košiciach a Prešove, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a Paneurópska vysoká škola – fakulta práva. Naopak, riešenie uvedené pod bodom B. podporili Špecializovaný trestný súd, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky a Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave. Z ich argumentov (obsahovo a predovšetkým) vyplýva, že vopred uvážená pohnútká v zmysle § 144 ods. 1 Tr. zák. je iným kvalifikačným momentom ako osobitný motív vo forme spáchania trestného činu na objednávku podľa § 144 ods. 2 písm. e/, § 140 písm. a/ Tr. zák., a že síce každá vražda spáchaná na objednávku je úkladnou vraždou, avšak vopred uvážená pohnútká pri obzvlášť závažnom zločine úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. nemusí spočívať len v spáchaní činu na objednávku. Preto nevidia prekážku z pohľadu ustanovenia § 38 ods. 1 Tr. zák. v kvalifikácii úmyselného usmrtenia iného na objednávku podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e/, s použitím § 140 písm. a/ Tr. zák. **Trestnoprávne kolégium najvyššieho súdu po rozprave zaujalo stanovisko v podobe vyššie uvedených právnych viet. Z neho vyplýva, že správne je riešenie uvedené pod bodom A.** Podstata tohto riešenia je vyjadrená v texte oboch právnych viet.

Obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. spácha ten, kto iného úmyselne usmrtí. Obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. spácha ten, kto iného úmyselne usmrtí s vopred uváženou pohnútkou. Vopred uvážená pohnútká (páchatel'a) je teda okolnosťou, ktorá rozlišuje „obyčajnú“ vraždu od vraždy úkladnej. Pri oboch ustanoveniach osobitnej časti Trestného zákona je okolnosťou, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby spáchanie činu uvedeného v odseku 1 (vraždy alebo úkladnej vraždy) z osobitného motívu (§ 144 ods. 2 písm. e/, § 145 ods. 2 písm. d/ Tr. zák.).

Jedným z druhov osobitného motívu sa v zmysle § 140 písm. a/ Tr. zák. rozumie spáchanie trestného činu na objednávku. Naozaj platí (ako uvádza Špecializovaný trestný súd), že vraždou s vopred uváženou pohnútkou nie je len vražda na objednávku. Zhoda (v pripomienkovom konaní, ale podľa dostupných poznatkov aj v aplikačnej praxi) ale nastáva v tom, že každá vražda na objednávku je úkladnou vraždou, aj keby nebola osobitne vopred plánovaná alebo pripravovaná. Nie je teda možná kvalifikácia podľa § 145 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 140 písm. a/ Tr. zák., aj keď je v zákone uvedená (čo je výsledkom „paušalizovanej“ konštrukcie ustanovení osobitnej časti Trestného zákona, pokiaľ ide o používanie osobitných kvalifikačných pojmov vo vyšších odsekoch (v rámci zákonnej kategorizácie uvedených pojmov), s riešením ale takej situácie v ustanovení § 38 ods. 1, teda vo všeobecnej časti Trestného zákona).

Špecifikom situácie je potom práve okolnosť, že prijatím objednávky, adresovanej objednávateľom potenciálnemu páchatel'ovi vraždy, sa naplňa moment (kvalifikačný znak) „s vopred uváženou pohnútkou“ v zmysle § 144 ods. 1 Tr. zák. Objednávková ponuka musí oslovená osoba zvážiť a ak objednávku akceptuje, predstavuje práve táto okolnosť uzavretie procesu predbežného uvažovania o pohnútku – práve objednávka (a v konečnom dôsledku jej prijatie) je totiž tým, čo páchatel'a „pohlo“ k spáchaniu činu (ev. k príprave alebo pokusu nedokonaného trestného činu vraždy). „Pohnútku“ a „motív“ predstavujú terminologické synonymá, podľa obvyklej právnej (osobitne trestnoprávnej) terminológie, aj podľa dostupných verzií slovníka slovenského jazyka.

Podľa § 38 ods. 1 Tr. zák.: „Na okolnosť, ktorá je zákonným znakom trestného činu, nemožno prihliadnuť ako na poľahčujúcu okolnosť, priťažujúcu okolnosť, okolnosť, ktorá podmieňuje uloženie trestu pod zákonom ustanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby, alebo okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby.“ Aj keď ide o ustanovenie systematicky zaradené medzi základné zásady ukladania sankcií, jeho (aj) kvalifikačný význam je nepochybný, a to práve v posudzovanej otázke.

Ide o tradičný (aj podľa skoršej právnej úpravy daný) zákaz kvalifikačnej duplicity. Tento zákaz sa vzťahuje na konkrétne nastalú okolnosť (v tomto prípade prijatie objednávky na usmrtenie iného páchatel'om od objednávateľa vraždy), ktorá má (môže mať) svoj dvojnásobný (resp. viacnásobný) kvalifikačný odraz v zákone - v pertraktovaných súvislostiach v určitom ustanovení osobitnej časti Trestného zákona. Zákaz potom (teda) nie je prekonaný tým, že dotknutú okolnosť (prijatie objednávky) možno podradiť pod dva rôznym verbálnym spôsobom vyjadrené kvalifikačné znaky, z ktorých je jeden znakom základnej skutkovej podstaty trestného činu (spáchanie činu „s vopred uváženou pohnútkou“ v zmysle § 144 ods. 1 Tr. zák.) a druhý je okolnosťou, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby (spáchanie činu na objednávku ako osobitný motív v zmysle § 144 ods. 2 písm. e/ Tr. zák.). Podstatné je, že ide o rovnakú faktickú okolnosť, a to bez akéhokoľvek nového, resp. ďalšieho obsahového prvku, ktorý by sa kvalifikačne odrazil v podobe (tu nesprávne predpokladanej) okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, oproti kvalifikačnej okolnosti, ktorá je (a v tomto prípade správne použitým) znakom základnej skutkovej podstaty (v zmysle terminológie použitej v § 38 ods. 1 Tr. zák. zákonným znakom) trestného činu.

Základná skutková podstata spolu s okolnosťou, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby (uvedenou vo vyššom odseku, ktorý sa odvoláva na nižší odsek, zväčša odsek 1) tvoria kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu, v rámci ktorej sa tá istá (faktická) okolnosť kvalifikačne nepoužije dvakrát a primárne sa použije ako znak základnej skutkovej podstaty, ak zodpovedá zneniu právnej vety, ktorá základnú skutkovú podstatu popisuje. Okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, je potom novým (ďalším) faktickým a zároveň právne relevantným momentom (iná okolnosť alebo tá istá okolnosť, ale snovým obsahovým prvkom), ktorý znamená zvýšenú trestnosť činu, ale len keď je (naviac) pri spáchaní činu prítomný (avšak nie len terminologicky, ale aj fakticky). Taká okolnosť môže spočívať v ťažšom následku alebo v inej skutočnosti (§ 18 Tr. zák.) a vo vyššom odseku ustanovenia osobitnej časti sa predpokladá fakultatívne („ak“ – teda ak nastane popri okolnostiach zodpovedajúcich znakom uvedeným v rámci základnej skutkovej podstaty). Nemôže teda ísť o tú istú (identickú) faktickú okolnosť, aj keby mala byť inak právne, resp. kvalifikačne pomenovaná. Zjednodušene povedané, rovnaký dejový prvok, bez niečoho naviac, nemôže vyvolať kvalifikáciu podľa prvého aj podľa vyššieho odseku ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Takým dejovým prvkom je v tomto prípade prijatie objednávky na spáchanie vraždy, ktoré je bez ďalšieho prvku „úkladnosti“ podľa prvého odseku a zároveň by malo (ale nemôže už) byť zároveň aj osobitným motívom podľa druhého odseku ustanovenia § 144 Tr. zák. Žiada sa v kontexte posudzovanej problematiky uviesť, že ak by za vraždu nemalo byť poskytnuté (materiálne alebo nemateriálne) protiplnenie, nešlo by z hľadiska osoby, ktorá oslovila potenciálneho páchatel'a, o objednávku (§ 21 ods. 1 písm. c/ Tr. zák.), ale o návod (§ 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zák.), pod ktorý by objednávka bola inak (bez existencie svojej osobitnej úpravy) podraditeľná (v štádiu neprekročenia páchatel'om vývojového štádia prípravy ide o činnosti popísané v § 13 ods. 1 Tr. zák.).

Z hľadiska páchatel'a činu, ako je už uvedené vyššie, úkladná vražda môže byť spáchaná aj inak ako na objednávku, ak je však spáchaná na objednávku, právna kvalifikácia je z tohto hľadiska vyčerpaná ustanovením § 144 ods. 1 Tr. zák. (nepoužije sa aj ustanovenie § 144 ods. 2 písm. e/ Tr. zák.). Kvalifikačné zohľadnenie okolnosti objednávky, resp. jej prijatia potom zahŕňa (pohlcuje) aj eventuálny príslub majetkového protiplnenia, resp. už poskytnuté protiplnenie za splnenie objednávky vraždy pre jej páchatel'a – nepoužije sa teda ani kvalifikačný moment spáchania činu v úmysle získať majetkový prospech ako okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 144 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. Je potrebné potom naopak zdôrazniť, že to, čo v zmysle vyššie uvedeného platí pre vraždu na objednávku, neplatí mechanicky pre iné druhy osobitného motívu podľa § 140 Tr. zák. Neplatí teda, že prítomnosť osobitného motívu v týchto prípadoch zakladá okolnosť (kvalifikačný moment) vopred uváženej pohnútky v zmysle § 144 ods. 1 Tr. zák. Vopred uvážená pohnútky sa zväčša interpretuje tak, že ide o spáchanie (obzvlášť závažného zločinu vraždy) ako vopred naplánovaného, resp. pripravovaného činu, čím je daný osobitný „úkladný“ prvok. Ako už bolo uvedené, v prípade objednávky je daná (založená) predbežná uváženosť pohnútky (pohnútky vo vlastnom zmysle slova, teda motívu) už prijatím objednávky na usmrtenie iného, pričom práve objednávka predstavuje pohnútku, ktorú páchatel' uváži a akceptuje. Nezáleží už potom, či páchatel' spáchanie činu ďalej plánuje a pripravuje, alebo či koná bez takých postupov. Inak je tomu v iných prípadoch osobitného motívu, typicky v prípade z hľadiska zákonného zaradenia systematicky nasledujúceho druhu osobitného motívu, a to „z pomsty“ (§ 140 písm. b/ Tr. zák.). Pomsta je motivačný prvok, ktorý nie je generovaný racionálnou úvahou, resp. predbežným zvažovaním. Ide o emotívnu záležitosť, pocit potreby odplaty voči niekomu za

niečo, zväčša za jeho predchádzajúce aktivity. Prvok úkladnosti potom môže byť daný až plánovaním a prípravou vraždy z pomsty, avšak vražda z pomsty nemusí byť nijako predbežne plánovaná a pripravovaná (môže byť naopak spontánnou reakciou na skoršie konanie inej osoby alebo inú udalosť, ktorá vyvolá pocit pomstychtivosti). Motív „z pomsty“ je teda inou okolnosťou, ako „vopred uvážená pohnútka“ a vražda z pomsty môže byť (preto) buď „obyčajná“ (§ 145 ods. 1, ods. 2 písm. d/, § 140 písm. b/ Tr. zák.), alebo úkladná (§ 144 ods. 1, ods. 2 písm. e/, § 140 písm. b/ Tr. zák.).

Obdobne pri iných druhoch osobitného motívu (ostatné písmená § 140 Tr. zák.), motivácia generovaná emotívne (písmeno d/ a f/), pudovo (písmeno g/) alebo (viac – menej) racionálne (písmeno c/ a e/) nie je okolnosťou, ktorá znamená „úkladný prvok“, a čin môže byť spáchaný aj spontánne, bez toho, aby páchatel vopred zvažoval pohnútku svojho konania (tá je daná aj bez plánovania samotnej vraždy), alebo spôsob spáchania činu (a teda s právnou kvalifikáciou takého konania buď podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák., alternatívne potom s právnou kvalifikáciou podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e/ Tr. zák.). To nie je možné v prípade vraždy na objednávku, keďže tu je práve objednávka motiváciou pre vraždu a jej prijatím (čomu musí predchádzať zvažovací proces objednávanéj osoby) je automaticky založený kvalifikačný moment „vopred uváženej pohnútky“. Naposledy uvedené rozhodnutie (vykonať čin za odplatu v zmysle zadanej objednávky) totiž páchatel'a „pohlo“ k objednávkou predpokladanému úmyselnému usmrteniu iného.

Je dôležité poznamenať, že ak by sa vyššie popísané (a aplikačne správne) riešenie vo vzťahu k vražde na objednávku javilo ako nevhodné alebo nedostatočné (z hľadiska trestnej sadzby), nie je možné dospieť k odlišným záverom interpretačne. Trestným činom je totiž len čin, ktorého znaky sú popísané v zákone (čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky – ďalej len „Ústava“, § 8 Tr. zák.) a nie je možné extenzívnym výkladom, použitím analógie, ani iným obdobným postupom rozširovať podmienky trestnosti činu nad rámec zákona. Taký princíp sa týka aj nemožnosti posúdenia konania páchatel'a ako prísnejšie trestného činu, ak by malo dôjsť k aplikačne nesprávnemu použitiu okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby. Zmena môže byť vykonaná len zákonodarcom, a to len pre skutky spáchané po nadobudnutí účinnosti zmeny zákona, ktorej obsahom by bolo sprísnenie trestnosti dotknutej kategórie činov (zákaz retroaktivity v neprospech páchatel'a v zmysle čl. 50 ods. 6 Ústavy a § 2 ods. 1 Tr. zák.).

Ako príklad optimálnej alternatívy nevhodne formulovaného znaku „s vopred uvážanou pohnútkou“ sa javí právna úprava v Českej republike, teda úprava, ktorú obsahuje zákon č. 49/2009 Sb. v znení neskorších predpisov - Trestní zákoník. Ustanovenie § 140 tohto zákona, s nadpisom „Vražda“, znie: *„(1) Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let. (2) Kdo jiného úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až dvacet let. (3) Odnětím svobody na patnáct až dvacet let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 a) na dvou nebo více osobách, b) na těhotné ženě, c) na dítěti mladším patnácti let, d) na úřední osobě při výkonu nebo pro výkon její pravomoci, e) na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti, f) na zdravotnickém pracovníkovi při výkonu zdravotnického zaměstnání nebo povolání směřujícího k záchraně života nebo ochraně*

zdraví, nebo na jiném, který plnil svoji obdobnou povinnost při ochraně života, zdraví nebo majetku vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, g) na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání, h) opětovně, i) zvláště surovým nebo trýznivým způsobem, nebo j) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného majetkový prospěch nebo ve snaze zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin nebo z jiné zavrženíhodné pohnutky. (4) Příprava je trestná.

Z tohto zákonného textu je zřejmé, že pri „úkladnej“ (v terminológii Trestného zákona Slovenskej republiky) vražde (samostatná skutková podstata v § 140 ods. 2 Trestního zákoníka) je subjektivna stránka pri úmyselnom usmrtení iného rozvinutá formuláciu „s rozmyslem nebo po předchozím uvážení“. Také predbežné uváženie (uváženie vopred) sa však týka spôsobu dosiahnutia cieľa konania páchatel’a (usmrtenia iného), nie pohnútky, resp. motívu. Zavrhnutiehodná pohnútka (s príkladným výpočtom takých motívov) je potom okolnosťou, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby podľa odseku 3 písm. j/ dotknutého ustanovenia. To isté platí pre „jednoduchý“ úmysel usmrtiť iného pri „obyčajnej“ vražde podľa § 140 ods. 1 Trestného zákoníka.

Na základe takejto legislatívnej konštrukcie by pri premyslene pripravovanej vražde spáchanej na objednávku bolo možné, resp. potrebné použiť kvalifikovanú skutkovú podstatu podľa § 140 ods. 2, ods. 3 písm. j/ Trestního zákoníka České republiky. Predbežná uváženosť spôsobu spáchania činu (usmrtenia iného) by totiž založila kvalifikáciu vraždy ako „úkladnej“ (ods. 2) a spáchanie činu na objednávku by bolo zavrhnutiehodnou pohnútkou ako okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby (ods. 3 písm. j/).

Opätovne však treba zdôrazniť, že úkladný prvok je tu (ako znak základnej skutkovej podstaty) daný predbežnou uváženosťou, týkajúcou sa samotného spáchania, resp. spôsobu spáchania trestného činu (dosiahnutia cieľa, ktorým je usmrtenie iného), nie pohnútkou, resp. (už) jej predbežným uvážením. Z hľadiska pohnútky je podľa citovanej úpravy kvalifikačne (ako okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby) relevantná jej „zavrhnutiehodnosť“, teda nie predbežná úvaha onej (ktorá pri motíve, okrem „objednávkového“ motívu, zväčša ani neprichádza do úvahy). Ide teda (oproti okolnosti, ktorá je znakom základnej skutkovej podstaty) o inú okolnosť, ktorá je navyše, oproti momentu „s vopred uváženou pohnútkou“ v zmysle slovenskej právnej úpravy, obsahovo – kvalitatívne odlišným prvkom.

Možno uvažovať nad relatívnou nevýhodou českej úpravy, keď pri dvoch základných skutkových podstatách, vraždy a úkladnej vraždy (odseky 1 a 2 v ustanovení § 140 Trestního zákoníka) pripájajú vyššie odseky tohto ustanovenia ku vražde aj úkladnej vražde okolnosti, ktoré podmieňujú použitie vyššej trestnej sadzby, bez diferencovane prísnej trestnosti (s rovnakou trestnou sadzbou). Právnu úpravu Trestného zákona (Slovenskej republiky) by bolo potrebné „de lege ferenda“ upraviť zámenou formulácie „s vopred uváženou pohnútkou“ v § 144 ods. 1 za formuláciu v znení „po premyslenej príprave alebo predchádzajúcom uvážení spôsobu spáchania činu“, alebo inou obdobnou formuláciou, ktorá odlišuje premyslene pripravovaný spôsob spáchania činu od pohnútky, teda motívu.

Otázky:

- 1) Ako by ste teda právne kvalifikovali situáciu, ak by si manžel objednal u nájomných vrahov usmrtenie milenca svojej manželky. Svoj názor zdôvodnite
- 2) Ako by sa právne kvalifikovala situácia v kontexte prvej otázky, ak by si následne manžel rozmyslel usmrtenie svojej manželky, avšak už by zaplatil zálohu za jej smrť nájomným vrahom a tí by boli na „akciu vražda na objednávku“ pripravení.
- 3) K porušeniu akej zásady by došlo v prípade, ak by uvedené konanie bolo klasifikované aj s okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 144 ods. 2 písm. e) TZ v spojení s § 140 písm. a) TZ?
- 4) Je rozdiel medzi právnou úpravou vraždy na objednávku na Slovensku a v Českej republike?

2.

Pani Mária bola dlhodobo týranou ženou, pričom svoju zlú životnú situáciu sa rozhodla vyriešiť radikálne, a to takým spôsobom, že svojho tyranského manžela otráвила arzénom. Ten o pár mesiacov zomrel. O niekoľko rokov neskôr sa pani Márii sťažovala jej kamarátka, že ju manžel podvádza a keď si vypije (čo je mimochodom takmer každý deň) tak ju aj bije. Mária preto neváhala a odporučila svojej kamarátke spôsob, akým sa zbaviť nehoďného manžela a vychádzala pritom zo svojej praxe. Teda, poradila kamarátke, aby v malých ale pravidelných dávkach dávala svojmu manželovi do kávy arzén. Celý tento rozhovor si vypočula Máriina dcéra, ktorá sa rozhodla matku udat' ako vrahyňu svojho otca. Máriina kamarátka medzitým na základe „rady“ svojej kamarátky otráвила svojho manžela, ktorý zomrel.

Otázky:

- 1) Posúďte trestnú zodpovednosť tak pani Márie ako aj jej kamarátky a dcéry
- 2) Je možné použiť v uvedenom konaní nejaké poľahčujúce okolnosti?
- 3) Pomenujte jednotlivé postavy v danom prípade a zaradte ich v zmysle § 21 ods. 1 TZ.
- 4) Aký je rozdiel medzi spolupáchateľom a pomocníkom?

Pomôcka na záver

	DOHODA	POČET OSÔB	DRUH TRESTNEJ ČINNOSTI	KEDY
SPOLČENIE	Výslovná alebo konkludentná	2 a viac	Zločin: môže byť aj individuálne určený	V budúcnosti
ZHLUKNUTIE	Výslovná alebo bez nej	3 a viac	Násilná trestná činnosť – individuálne určený TČ	Hneď

Súbeh trestných činov a recidíva

1.

Páchateľ spáchal vo viacčinnom súbehu trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 1 TZ a trestný čin vydierania podľa § 189 ods. 1 TZ.

Otázky:

- 1) Akú zásadu pri ukladaní trestu použijeme?
- 2) Uved'te aký trest spolu s trestnou sadzbou bude páchatel'ovi hroziť.
- 3) V ktorom prípade by sme mohli daného páchatel'a považovať za recidivistu?
- 4) Aké následky má recidíva pri ukladaní trestu páchatel'ovi?

2.

Určite o aký druh súbehu ide (pomôcka: jednočinný súbeh rovnorodý, jednočinný súbeh rôznorodý, viacčinný súbeh rovnorodý, viacčinný súbeh rôznorodý, prípady vylúčenia jednočinného súbehu)

- 1) Následkom dopravnej nehody páchatel' nehody jednu osobu usmrtí, ďalšej spôsobí trieštivú zlomeninu stehennej kosti s dobou liečenia tri mesiace a ďalšie dve osoby majú iba ľahké zranenia
- 2) Páchateľ odcudzí zbraň v hodnote 3.000,- EUR, pričom nie je držiteľom zbrojného preukazu na nijaké účely.
- 3) Páchateľ pri krádeži vĺamaním do domu poškodí vstupné bezpečnostné dvere v hodnote 800,- EUR a z pracovne domu odcudzí finančnú hotovosť vo výške 500,- EUR.
- 4) Matka usmrtí svoje novonarodené dieťa 8 hodín po tom, ako sa skončil pôrod, z dôvodu ťažkej depresie do ktorej sa dostala následkom traumatizujúceho pôrodu.
- 5) Páchateľ pri tom, ako zavraždil osobu, zastrelil aj jej psa, ktorý ju bránil.
- 6) Páchateľ v jeden deň odcudzil horský bicykel v hodnote 600,- EUR, o týždeň ukradne v samoobsluže tovar v hodnote 100,- EUR a cez víkend sa zmocní cudzieho motorového vozidla v hodnote 5.000,- EUR, aby sa mohol dostať domov.
- 7) Otec niekoľko rokov udržiava milenecký vzťah so svojou maloletou dcérou.
- 8) Páchateľ sa v jeden deň dopustí trestného činu podplácania, v ten istý deň zrazí chodca na prechode pre chodcov, ktorý na následky umrie a večer vykradne obchod s elektronikou, aby sa utržené peniaze mohol ujsť a vyhnúť sa tak trestnému stíhaniu.

- 9) Páchateľ pod vplyvom návykovej látky ohrozuje iných pri práci, pričom jednej osobe spôsobí smrť z nedbanlivosti.
- 10) Páchateľ sa požitím návykovej látky priviedol do stavu nepričetnosti, v ktorom zaútočil na príslušníka Policajného zboru.
- 11) Páchateľ pri lúpežnom prepadnutí benzínovej pumpy, pri tom, ako mu pumpár nechcel vyhovieť a dať mu peniaze, ho bez milosti zabil.

Druhy trestov a ich ukladanie

1.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 76/2025-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5Tos/43/2023 z 20. apríla 2023 takto **rozhodol** :

1. Ústavnú sťažnosť odmieta.
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky nevyhovuje .

Odôvodnenie:

I. Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) 13. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia základného svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5Tos/43/2023 z 20. apríla 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť. Zároveň požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu pre konanie o jeho ústavnej sťažnosti. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ požiadal o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. O jeho žiadosti rozhodol Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 35PP/21/2022 z 18. novembra 2022 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) tak, že túto jeho žiadosť zamietol. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju zamietol.

II. Argumentácia sťažovateľa

Sťažovateľ pred ústavným súdom k podstate veci stručne namieta, že okresný súd a krajský súd založili svoje rozhodnutia iba na jeho trestnej minulosti a že ich uznesenia sú nedostatočne odôvodnené.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa ústavy a listiny napadnutým uznesením, ktorým bolo rozhodnuté vo veci jeho žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

K namietanému porušeniu základného práva napadnutým uznesením:

Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahujú všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Právne východiská k ústavnému prieskumu rozhodnutí všeobecných súdov vydaných v konaní o žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody ústavný súd doplnil vo svojej nedávnej judikatúre (I. ÚS 36/2022, I. ÚS 509/2022, I. ÚS 250/2023, III. ÚS 218/2023, I. ÚS 588/2023). Ústavný súd by ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) mal v zásade rešpektovať rozhodnutie všeobecného súdu o žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Je však povolaný zasiahnuť, ak je výklad všeobecných súdov výrazom zjavného faktického omylu či logického excesu, čím vybočuje zo zásad spravodlivého procesu a je tak prejavom svojvôle. Takáto situácia by mohla nastať, ak by všeobecné súdy rozhodovali na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a svoje rozhodnutie by založili iba na informáciách z doby odsúdenia sťažovateľa, ak svoje závery riadne a presvedčivo neodôvodnili a ak prognózu vedenia riadneho života posudzovali iba na základe minulého správania sťažovateľa, resp. okolnostiach vzťahujúcich sa na povahu a závažnosť spáchaného trestného činu. Z pohľadu ochrany základných práv sťažovateľov je zo strany ústavného súdu dôležité zabezpečiť, aby sa sudcovská limitovaná úvaha nezmenila na voľnú úvahu o tom, komu možno priznať „mimoriadny benefit“ spočívajúci v podmiennečnom prepustení z výkonu trestu (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 1945/20 z 29. januára 2021). Zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmiennečne prepustený po uplynutí stanovenej doby bez zreteľa na účel trestu. Je potrebné vziať do úvahy i samotný účel trestu, ktorý obsahuje viac komponentov, ku ktorým súdy pri svojom rozhodovaní musia prihliadať. Podstatou ich úvah je potom v konečnom dôsledku dôvodnosť predpokladu, že odsúdený povedie v budúcnosti i na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy (IV. ÚS 85/2011, IV. ÚS 321/2013). Pokiaľ všeobecný súd prihliadol na okolnosť, že nie je zabezpečená podmienka budúceho riadneho života sťažovateľa, je to výlučne iba vecou jeho uváženia, ak dospel k záveru, že doterajší výkon trestu odňatia slobody neodstránil charakterové vlastnosti, ktoré sťažovateľa viedli k páchaniu závažnej trestnej činnosti (IV. ÚS 53/08, I. ÚS 605/2014).

Všeobecný súd rozhodujúci o podmienkach prepustení z výkonu trestu odňatia slobody však musí zohľadniť všetky zadovážené dôkazy, ktoré mu poskytnú komplexný obraz o osobe odsúdeného a jeho celkovom správaní a plnení povinností vo výkone trestu, pretože aj tieto okolnosti vedia do istej miery ovplyvniť predpoklad o tom, aké správanie možno od odsúdeného očakávať po tom, ako opustí brány väzenia. Pri skúmaní splnenia materiálnych podmienok týkajúcich sa možnosti podmienčného prepustenia odsúdeného na slobodu je preto pre všeobecný súd dôležité zistiť a vyhodnotiť správanie odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody. Pritom správanie odsúdeného je determinované samotným výkonom trestu odňatia slobody, ako aj plnením jeho účelu, ktorý spočíva v prevencii pred ďalším páchaním trestnej činnosti a výchove odsúdeného k vedeniu morálneho a slušného života (III. ÚS 154/09, IV. ÚS 85/2011).

Zmyslom podmienčného prepustenia teda nie je odmeniť odsúdeného za dobré správanie vo výkone trestu – nejde o dobrodenie pre odsúdeného, a nemôže tak byť ani paušálne vylúčené u niektorých kategórií odsúdených, napr. recidivistov, ako špecifické sprísnenie trestného postihu. Nariadenie podmienčného prepustenia z výkonu trestu je namieste vtedy, ak už k náprave, resp. k dosiahnutiu účelu trestu ďalší pobyt odsúdeného vo výkone trestu nie je nutný, pričom možno vzhľadom na všetky relevantné okolnosti predpokladať, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2201/16 z 3. januára 2017 a tam citovaná odborná literatúra). V tomto smere je dôležité mať na pamäti, že vytvorenie špeciálnej, prísnejšej právnej úpravy podmienčného prepustenia zo strany všeobecného súdu pre recidivistov, ktorí v minulosti „nevyužili šancu“ v podobe podmienčného prepustenia a vo výkone trestu sa ocitli znova, nemožno z ústavnoprávneho pohľadu akceptovať.

V podobnom duchu je formulované aj Odporúčanie Rec(2003)22 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o podmienkach prepustení, v rámci ktorého sa o. i. zdôrazňuje otvorenosť tejto možnosti všetkým odsúdeným v záujme zníženia škodlivých vplyvov uväznenia a zabezpečenie realistickej možnosti naplniť kritériá na podmienčné prepustenie. V tejto súvislosti nie je možné prehliadnuť ani to, že bez ohľadu na sledovaný účel trestu môže byť pobyt vo väzení spojený s negatívnymi vplyvmi a účinkami na odsúdených, napríklad tým, že odsúdení môžu stratiť vo väzení niektoré návyky a schopnosti nevyhnutné pre život na slobode, resp. tým, že vo väzení nadviažu také škodlivé vzťahy, ktoré ich budú smerovať k opätovnej trestnej činnosti. Preto je podstatné, aby boli odsúdení prepustení z výkonu trestu v čase, keď bude splnený účel trestu, a aby nezostávali vo výkone trestu zbytočne dlho (III. ÚS 355/2021).

Ústavný súd nespochybňuje, že trestná minulosť je relevantným faktorom pri rozhodovaní o podmienkach prepustení odsúdeného. Avšak predpoklad vedenia riadneho života v budúcnosti nemôže byť založený predovšetkým či dokonca výlučne na trestnej minulosti konkrétneho jednotlivca. Je potrebné zohľadniť ďalšie aktuálne poznatky o osobe odsúdeného, stav jeho nápravy i prostredie, v ktorom by sa ocitol po prípadnom podmienčnom prepustení na slobodu, ako aj zaoberať sa okolnosťami spáchania trestnej činnosti s ohľadom na mieru prekonania subjektívnych príčin tejto trestnej činnosti na strane odsúdeného. Trestnú minulosť nemožno hodnotiť formalisticky – koľkokrát bol jednotliviec odsúdený, koľkokrát vykonával nepodmienený trest odňatia slobody či koľkokrát porušil podmienky podmienčného prepustenia. Je potrebné zvážiť, pred

akou dlhou dobou a z akých dôvodov došlo k spáchaniu predchádzajúcich trestných činov a či možno od odsúdeného na základe jeho aktuálneho výkonu trestu očakávať, že povedie riadny život (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2201/16 z 3. januára 2017 a sp. zn. II. ÚS 1945/20 z 29. januára 2021).

Ústavný súd v načrtnutých súvislostiach pripomína, že jedným z účelov trestu je aj vytvorenie podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život (§ 34 ods. 1 Trestného zákona), resp. vytvárať podmienky umožňujúce podporovať a rozvíjať pozitívne osobnostné rezervy pre resocializáciu odsúdených, aby viedli riadny život [§ 1a) zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov].

Pri posudzovaní žiadostí o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je tiež potrebné vziať do úvahy, že § 68 ods. 1 Trestného zákona umožňuje uložiť odsúdenému primerané obmedzenia alebo povinnosti uvedené v § 51 ods. 3 a 4 Trestného poriadku. Mieru rizika, ktorá je spojená s podmiennečným prepustením odsúdeného, tak možno zmierniť uložením týchto opatrení. Pokiaľ ide o konkrétne posúdenie okolností tej-ktorej veci, ústavný súd už zdôraznil, že riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody disponuje najkomplexnejšími a najrelevantnejšími informáciami o odsúdenom, keďže je de facto v priamom kontakte s ním. Ďalším dôležitým faktorom pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody je aj postoj samotného odsúdeného k ním spáchanej trestnej činnosti. Napokon vo všeobecných súvislostiach je potrebné vnímať aj vzťah rozhodovania o podmiennečnom prepustení odsúdeného s právom na osobnú slobodu jednotlivca, ktorá predstavuje jeden z pilierov demokratickej spoločnosti. Z Trestného zákona (§ 66 a nasl.) možno vyvodit' tri podmienky podmiennečného prepustenia, a to ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie, môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a vykonanie časti trestu. Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva. Zohľadňujúc už uvedené východiská, ústavný súd napadnuté uznesenie preskúmal a dospel k záveru, že námietkam sťažovateľa nemožno prisvedčiť. Krajský súd v napadnutom uznesení poukázal na závery okresného súdu o tom, že sťažovateľ síce splnil formálnu podmienku na podanie si žiadosti o podmiennečné prepustenie (vykonan potrebnú časť z výmery uloženého trestu) a prvú materiálnu podmienku (preukázanie polepšenia vo výkone trestu plnením svojich povinností), nesplnil však druhú materiálnu podmienku spočívajúcu v predpoklade vedenia riadneho života. Sťažovateľ bol počas výkonu trestu opakovane (trikrát) disciplinárne odmenený a nebol disciplinárne potrestaný. Počas výkonu trestu je pracovne zaradený. Jeho správanie a vystupovanie vrátane pracovnej morálky počas jeho pobytu v ústave je na požadovanej úrovni a v rámci programu zaobchádzania plní stanovené ciele. Pokiaľ ide o tzv. trestnú minulosť sťažovateľa, krajský súd odkázal na závery okresného súdu o tom, že sťažovateľ má 4 záznamy v registri trestov týkajúce sa rôznorodej trestnej činnosti s rôznou závažnosťou. Prvý záznam sa týka najzávažnejšej spáchanej trestnej činnosti, ktorej sa sťažovateľ dopustil, a to násilnej trestnej činnosti proti životu, zdraviu a osobnej slobode iného. Hoci bol odsúdený na niekoľkoročný trest odňatia slobody, z výkonu trestu bol podmiennečne prepustený. Napriek tomu a v relatívne krátkom čase po uplynutí skúšobnej doby sa opätovne dopustil úmyselnej trestnej činnosti (pytliactvo), za čom mu bol uložený len trest prepadnutia veci, bez iného postihu. V prípade trestu odňatia slobody, ktorý sťažovateľ v súčasnosti vykonáva, mu bol pôvodne

uložený podmienený trest odňatia slobody. Z uvedeného podľa okresného súdu a krajského súdu vyplynulo, že sťažovateľ bol v minulosti podmienne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody a rovnako tak mu bol uložený aj podmienený trest odňatia slobody, avšak tieto skutočnosti na neho nemali pozitívny vplyv a sťažovateľ si z nich nevzal ponaučenie. Pokiaľ išlo o resocializačnú prognózu, táto je u sťažovateľa menej priaznivá. Krajský súd nad rámec všetkého už uvedeného doplnil, že tvrdenia sťažovateľa o tom, že sa chce vrátiť k rodine a chce viesť riadny život, samy osebe nepostačujú na záver, že jeho náprava bola zavŕšená, resp. realizovaná v takej miere, že v ďalšom výkone trestu nie je potrebné pokračovať. Z napadnutého uznesenia sa ústavný súd presvedčil, že závery krajského súdu vo veci sťažovateľa nevychádzali iba z jeho trestnej minulosti, ako to tvrdí vo svojej ústavnej sťažnosti, ale z celkového posúdenia relevantných okolností prípadu vrátane poznatkov o jeho osobe a stave jeho nápravy.

Pokiaľ ide o prostredie, v ktorom by sa sťažovateľ ocitol po prípadnom podmienenom prepustení na slobodu, sťažovateľ vo svojej žiadosti okresnému súdu podľa všetkého iba vyjadril vôľu či želanie vrátiť sa k svojej rodine a ochotu pracovať, avšak bez bližšej konkretizácie, prečo by jeho osobná, resp. osobnostná zmena v kombinácii s jeho rodinným zázemím dostatočným spôsobom preukazovala naplnenie predpokladu vedenia riadneho života v budúcnosti (porov. pozíciu sťažovateľa vo veci sp. zn. I. ÚS 36/2022, u ktorého bolo preukázané priaznivé rodinné prostredie, jeho kontinuálny záujem o blízku rodinu, v dôsledku uvedeného aj väčšia angažovanosť blízkej rodiny na pomoci sťažovateľovi viesť riadny život, ako aj prísľub poskytnutia pracovného miesta sťažovateľovi po jeho prípadnom podmienenom prepustení z výkonu trestu). 26. Vzhľadom na všetko už uvedené ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

Podľa § 37 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

Z už uvedeného je v danej veci na prvý pohľad zrejmé, že vo veci sťažovateľa ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, v dôsledku čoho nebolo možné jeho žiadosti vyhovieť (bod 2 výroku tohto uznesenia). Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa opodstatnenie.

Poučenie : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 6. februára 2025

Otázky:

- 1) Definuj podmienky podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody
- 2) Mohol súd v danom prípade uložiť aj niektorý z alternatívnych trestov?
- 3) Vymenujte poľahčujúce a pritŕažujúce okolnosti
- 4) Vysvetlite vonkajšiu diferenciáciu trestu odňatia slobody

2.

Najvyšší súd, sp. zn. 2 T do 11/2015

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Libora Duľu a sudcov JUDr. Petra Krajčoviča a JUDr. Petra Paludu v trestnej veci obvineného L. Č. pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. d/ Tr. zák., na neverejnom zasadnutí 24. februára 2015 v Bratislave o dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 15. apríla 2014, sp. zn. 7 To 6/2014 , takto r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky sa o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7To 6/2014 , z 15.04.2014 bolo podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuté odvolanie okresného prokurátora v Prešove podané proti rozsudku Okresného súdu Prešov , sp. zn. 4T 1/2014 , z 25. februára 2014.

Týmto rozsudkom bol obžalovaný L. Č. uznaný za vinného zo spáchania prečinu krádeže podľa § 212 odsek 2 písmeno d) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že 25. mája 2013 v čase o 17.50 h. v katastrálnom území obce S., okr. P., v časti lesa zv. „Hlože“ nad rómskou osadou z pozemku patriaceho do lesného pôdneho fondu s parcelným číslom KN 283 zapísaného na liste vlastníctva č. X. , bez povolenia na zber drevnej hmoty ručnou pílkou, ktorú si za týmto účelom priniesol, zrezal strom druhu Smrekovec opadavý o priemere 14 cm v dĺžke 7 metrov a o objeme 0,10 m³ drevnej hmoty, a tento ťahal domov, pričom bol prichytený hliadkou Policajného zboru, čím takto Lesnej spoločnosti Urbariát Hlože so sídlom v obci S. spôsobil škodu v sume 10, - €.

Za to mu okresný súd podľa § 212 odsek 1, odsek 2 Trestného zákona (správne podľa § 212 odsek 2 Trestného zákona), za použitie § 54 Trestného zákona a bez vyhodnotenia pomeru poľahčujúcich a priťažujúcich okolností uložil trest povinnej práce vo výmere 300 (tristo) hodín.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal okresný prokurátor odvolanie do výroku o treste v neprospech obžalovaného L. Č. . Podané odvolanie odôvodnil tým, že obžalovaný spáchal stíhaný skutok v skúšobnej dobe podmienenečného odsúdenia za iný úmyselný trestný čin, preto bolo potrebné aplikovať ustanovenie § 49 odsek 2 Trestného zákona a uložiť obvinenému nepodmienečný trest odňatia slobody na dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Krajský súd v Prešove sa s odvolacími námietkami okresného prokurátora nestotožnil a jeho odvolanie podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal dovolanie Generálny prokurátor Slovenskej republiky.

Ako právny dôvod dovolania označil dôvod uvedený v § 371 ods. 1 pí sm. h/ Tr. por.

Podľa tohto ustanovenia dovolanie možno podať ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Vecne (§ 374 ods. 1 Tr. po r.) generálny prokurátor dôvodí: „Z hľadiska posúdenia zákonnosti rozhodnutia krajského súdu a pred ním aj súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o výrok o treste, je potrebné poukázať na skutočnosť, že nesporným je zistenie, podľa ktorého bol obžalovaný, v tom čase mladistvý L. Č., rozsudkom Okresného súdu Prešov, č. k. 41 T 16/2012 -79, z 30. marca 2012 uznaný za vinného zo spáchania zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 odsek 1 Trestného zákona, za ktorý mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 15 mesiacov, ktorého výkon bol podmienene odložený na skúšobnú dobu 2 rokov. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 30. marca 2012 a skúšobná doba uplynula 30. marca 2014. Teraz posudzovaného skutku sa obvinený L. Č. dopustil 25. mája 2013, teda viac ako po roku od predchádzajúceho odsúdenia, pričom opätovne ide o úmyselný trestný čin. Súdy oboch stupňov si boli vedomé toho, že obvinený sa ďalšej úmyselnej trestnej činnosti dopustil v skúšobnej dobe predchádzajúceho odsúdenia. Ustanovenie § 49 odsek 2 Trestného zákona pritom vylučuje použitie odseku 1 v prípade, ak súd odsudzuje páchatel'a za úmyselný trestný čin spáchaný v skúšobnej dobe podmienenečného odsúdenia, alebo v skúšobnej dobe podmienenečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody. Týmto ustanovením sa zmenila predchádzajúca právna úprava v tom smere, že súdy nemôžu ukladať tzv. podmienku na podmienku." Spáchanie úmyselného trestného činu v skúšobnej dobe podmienenečného odsúdenia je potom takou skutočnosťou, ktorá nasvedčuje tomu, že podmienecný odklad výkonu trestu odňatia slobody v danom prípade nespĺňa svoj účel a preto opätovné povolenie podmienecného odkladu výkonu trestu odňatia slobody sa javí zbytočným a neúčelným.

Pokiaľ teda zákonodarca vylúči i ukladanie podmienky na podmienku vyvstáva otázka, či možno v takýchto prípadoch uložiť iný druh trestu ako trest odňatia slobody, a či v takom prípade nejde v podstate o obchádzanie obligatórneho postupu uvedeného v ustanovení § 49 odsek 2 Trestného zákona. Vychádzajúc z hodnotenia jednotlivých druhov trestov uvedených v ustanovení § 32 Trestného zákona je treba uviesť, že ich zákonné vymedzenie predstavuje určitý systém, v ktorom sú tresty hierarchicky usporiadané. Hierarchické usporiadanie trestov má význam najmä z hľadiska odstupňovania ich citelnosti a závažnosti ako aj z hľadiska záujmov, ktoré jednotlivé tresty postihujú. Ako vyplýva z ustanovenia § 32 Trestného zákona, prvým je trest odňatia slobody, ktorý je jediným univerzálnym a najprísnejším druhom trestu, čo je vyjadrené aj úpravou trestných sadzieb v osobitnej časti Trestného zákona, kde sú pri jednotlivých trestných činoch uvedené iba trestné sadzby trestu odňatia slobody. Uvedený trest predstavuje súčasne najcitelnejší zásah do základných práv a slobôd odsúdeného.

Napokon je potrebné poukázať aj na ustanovenie § 34 odsek 1 Trestného zákona, podľa ktorého trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou.

Je teda nepochybné, že obvineného neodradila od páchania ďalšej úmyselnej trestnej činnosti ani konkrétna hrozba výkonu trestu odňatia slobody, ktorej sa dopustil ani nie po roku od právoplatnosti prvého odsudzujúceho rozsudku. Za týchto podmienok nemali súdy žiadne relevantné argumenty, na základe ktorých by mohli dospieť k záveru, že na ochranu spoločnosti, prevýchovu odsúdeného a odradenie iných páchatelov od páchania trestnej činnosti postačí trest povinnej práce, keď tieto zákonné požiadavky nespĺnil a ani hrozba prísnejšieho výkonu trestu odňatia slobody. “

Dovolateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na nové konanie s právnym názorom, zodpovedajúcim dovolaniu. Obvinený vo svojom vyjadrení navrhuje dovolanie generálneho prokurátora ako nedôvodné odmietnuť.

Najvyšší súd zistil, že nie je dôvod na odmietnutie dovolania z formálnych dôvodov (§ 382 písm. a/, b/ alebo d/ až f) Tr . por.) Zároveň však zistil, že zrejme nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (v tomto prípade ods. 1 Tr. por.).

Námietka uplatnená generálnym prokurátorom smeruje (obsahovo) ku primeranosti trestu (ktorej kritériá sú uvedené najmä v § 34 ods. 1 až 5 Tr. zák.), nie ku chybe zohľadniteľnej v zmysle § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Podľa tohto ustanovenia dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednáváný trestný čin nepripúšťa.

Nejde teda pri možnom splnení tohto dôvodu dovolania ani o zákonné podmienky na uloženie určitého druhu trestu, v tomto prípade trestu povinnej práce, ktorého podmienky sú však, bez ohľadu na túto okolnosť, v zmysle § 54 Tr. zák. splnené (prečin s hornou hranicou trestu odňatia slobody neprevyšujúcou päť rokov).

Ustanovenie § 49 Trestného zákona znie: (1) *Súd môže podmienene odložiť výkon trestu odňatia slobody neprevyšujúceho dva roky, ak a) vzhľadom na osobu páchatela, najmä s prihliadnutím na jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, a na okolnosti prípadu, má dôvodne za to, že na zabezpečenie ochrany spoločnosti a nápravu páchatela výkon trestu odňatia slobody nie je nevyhnutný, alebo b) prijme záruku za nápravu páchatela a ak vzhľadom na výchovný vplyv toho, kto záruku ponúkol, má za to, že výkon trestu odňatia slobody nie je nevyhnutný.* (2) *Ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak súd odsudzuje páchatela za úmyselný trestný čin spáchaný v skúšobnej dobe podmienenečného odsúdenia alebo v skúšobnej dobe podmienenečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody.*

Ustanovenie § 49 ods. 2 Tr . zák. nie je možné chápať ako príkaz na uloženie trestu odňatia slobody bez podmienenečného odkladu jeho výkonu namiesto uloženia iného prípustného druhu trestu, alebo popri inom prípustnom druhu trestu; to neplatí, ak je splnená premisa ustanovenia § 34 ods. 6 T r. zák. (horná hranica sadzby trestu odňatia slobody ustanovená v osobitnej časti prevyšujúca päť rokov); j e

však vždy nutné zohľadniť ustanovenia o nezlučiteľnosti trestov (§ 34 ods. 7, § 56 ods. 2 Tr. zák.). Ak nastanú okolnosti uvedené v § 49 ods. 2 Tr. zák., súd môže uložiť trest povinnej práce, ak sú zároveň splnené podmienky uvedené v § 54 Tr. zák., a ak je taký trest primeraný. V takom prípade však súd neuloží trest odňatia slobody (§ 34 ods. 7 písm. b/ Tr. zák.).

K tomu je potrebné opätovne uviesť, že v dovolacom konaní sa primeranosť uloženého trestu neskúma.

Výklad ustanovenia § 54 ods. 2 Tr. zák. ako prikazujúceho, uložiť „nepodmienečný“ trest odňatia slobody by odporoval v nálezoch Ústavného súdu Slovenskej republiky často zdôrazňovanému princípu ústavnokonformnej interpretácie zákona (najmä jeho represívnych ustanovení) v tom zmysle, že sa použije výkladová verzia výhodnejšia pre dotknutú osobu, v tomto prípade páchatel'a (obvineného), a že nedostatok prísnosti zákona možno odstrániť len jeho zmenou.

Z týchto dôvodov najvyšší súd dovolanie generálneho prokurátora odmietol ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c/ Tr. por. Dolný Kubín

P o u č e n i e : Proti tomu rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný .

V Bratislave 24. februára 2015

JUDr. Libor D u ľ a, v. r. predseda senátu

Otázky:

- 1) Aký je názov hmotnoprávneho inštitútu, ktorý súvisí s mnohosťou trestných činov, a ktorého sa dopustil obvinený vo vyššie uvedenom prípade?
- 2) Vyjadrite svoj názor, či je možné, aby bol páchatel'ovi opätovne uložený podmienečný trest v prípade ak spácha akýkoľvek trestný čin.
- 3) Na čo sa ukladá skúšobná doba v rámci ukladania podmienečného odkladu výkonu trestu?
- 4) Čo sú to alternatívne tresty
- 5) Aké sú dôvody mimoriadneho zníženia trestu?

3.

Najvyšší súd SR, sp. zn., **4Urtos/6/2020** , zo dňa 18. novembra 2020

UZNESENIE Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovéj a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martiny Zeleňakovej na neverejnom zasadnutí 18. novembra 2020 v Bratislave, v konaní o podmienenečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody S. B., o sťažnosti prokurátorky Krajskej prokuratúry v Trenčíne proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 2. septembra 2020, sp. zn. 3Ntc/2/2017 takto rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť prokurátorky Krajskej prokuratúry v Trenčíne **z a m i e t a**.

Odôvodnenie Krajský súd v Trenčíne uznesením z 2. septembra 2020, sp. zn. 3Ntc/2/2017, podľa I. § 18 ods. 1 zák. č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii, § 66 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného zákona v spojení s § 415 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku odsúdeného S. B., nar. XX. I. XXXX v G. (ďalej aj len „odsúdený“), podmienene prepustil z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3Ntc/2/2017 z 22. novembra 2017, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 31. januára 2018. II. Podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona odsúdenému určil skúšobnú dobu v trvaní 3 (tri) roky a súčasne nariadil probačný dohľad nad odsúdeným v trvaní 3 (tri) roky. III. Podľa § 51 ods. 3, ods. 4 písm. k) Trestného zákona odsúdenému ustanovil obmedzenie spočívajúce: v zákaze opustiť územie Slovenskej republiky po dobu trvania probačného dohľadu, v povinnosti v skúšobnej dobe sa zamestnať alebo preukázateľne sa uchádzať o zamestnanie. IV. Podľa § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona v spojení s § 68 ods. 1 Trestného zákona nariadil kontrolu dodržiavania zákazu opustiť územie Slovenskej republiky technickými prostriedkami. Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu zahlásila do zápisnice o verejnom zasadnutí sťažnosť prokurátorka Krajskej prokuratúry v Trenčíne (ďalej aj len „prokurátorka“), ktorú odôvodnila podaním doručeným 14. októbra 2020. Vo svojej sťažnosti prokurátorka uviedla, že odsúdený bol uznaný za vinného rozsudkom Krajského súdu Brno, sp. zn. 40T/2/2014 v spojení s rozsudkom Vrchného súdu v Olomouci, sp. zn. 1To/63/2014 zo dňa 25. septembra 2014, zo zločinu lúpeže podľa § 173 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona Českej republiky, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov, pričom bol zaradený pre výkon trestu odňatia slobody do väznice s ostrahou. Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 3Ntc/2/2017 z 22. novembra 2017 bolo horeuvedené cudzozemské rozhodnutie podľa § 17 ods. 1 zák. č. 549/2011 Z. z. o uznaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii v znení neskorších predpisov uznané s tým, že odsúdený, uložený trest odňatia slobody, resp. jeho zvyšok vykoná na území Slovenskej republiky. Podľa § 18 ods. 1 zák. č. 549/2011 Z. z. bol odsúdený S. B. pre výkon trestu odňatia slobody v Slovenskej republike, podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Trest na území Slovenskej republiky začal vykonávať dňa 7. novembra 2018, pričom lehota na podmienenečné prepustenie podľa § 66 ods. 1 písm.

b) Trestného zákona (dve tretiny výkonu uloženého trestu odňatia slobody) uplynie odsúdenému dňa 5. júna 2021. Ďalej prokurátorka poukázala na znenie ustanovenia § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, ktoré ustanovuje, že súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť za splnenia ďalších zákonných podmienok (osoba odsúdená za zločin je prvýkrát vo výkone trestu odňatia slobody, návrh na podmiennečné prepustenie podá riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody) už po výkone polovice uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody. Prokurátorka uviedla, že odsúdený vykonal polovicu nepodmiennečného trestu odňatia slobody dňa 5. apríla 2020, pričom návrh na podmiennečné prepustenie jeho osoby z výkonu trestu odňatia slobody bol riaditeľom ústavu podaný dňa 4. júna 2020. S poukazom na to bola prokurátorka toho názoru, že bola síce splnená formálna podmienka uvedená v § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, avšak dĺžka výkonu trestu odňatia slobody predovšetkým nezodpovedá závažnosti následku, ktorý odsúdený svojím konaním spôsobil a nie je ani možné posúdiť riziko možného zlyhania odsúdeného v prípade, ak by jeho správanie nebolo pod neustálym dohľadom usmerňované. V tejto súvislosti poukazovala na spôsob spáchania trestného činu, za ktorý bol S. B. odsúdený, okolnosti spáchania trestného činu, ako i mieru ako sa odsúdený podieľal na jeho spáchaní. V ďalšom prokurátorka konštatovala spôsob akým odsúdený so spoluodsúdenými osobami vykonal skutok. Ten spočíval v účele získania majetkového prospechu s tým, že S. B. spolu so spoluodsúdenými nastriekal poškodenému do tváre dráždiacu látku neznámeho pôvodu, v dôsledku ktorej poškodenému spôsobil poleptanie spojovky a rohovky ľavého oka, pričom aj po opakovaných operačných zákrokoch, dochádza k zníženiu kvality videnia u poškodeného a je možné predpokladať, že výrazná strata videnia, vzhľadom na závery znaleckých posudkov znalcov z odboru zdravotníctva, odvetvia súdneho lekárstva bude trvalá. Okrem toho v súvislosti s mierou závažnosti konania odsúdeného a následku jeho konania, prokurátorka poukázala i na tú skutočnosť, že v prípade ak by konanie odsúdeného bolo posudzované podľa Trestného zákona Slovenskej republiky, bolo by toto kvalifikované ako obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona s možnosťou podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody po troch štvrtinách uloženého trestu odňatia slobody. K osobe odsúdeného uviedla, že bol trikrát súdne trestaný pre majetkovú trestnú činnosť. Čo sa v podstate odrazilo i v hodnotení odsúdeného, z ktorého vyplynulo, že resocializačná prognóza po prepustení z výkonu trestu u menovaného je hodnotená ako menej priaznivá, práve vzhľadom na opakované páchanie trestnej činnosti, závažnosť trestného činu, nepriaznivejšiu finančnú situáciu pred výkonom trestu. S poukazom na uvedené, prokurátorka považovala rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne z 2. septembra 2020, sp. zn. 3Ntc/2/2017 za predčasné a nedôvodné. Z tohto dôvodu navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky: Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 2. apríla 2020, sp. zn. 3Ntc/2/2017, a vo veci rozhodol tak, že podľa § 18 ods. 1 zák. č. 549/2011 Z. z. a podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 66 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona návrhu riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Dubnici nad Váhom na podmiennečné prepustenie odsúdeného S. B., nar. XX. I. XXXX z výkonu trestu odňatia slobody ako nedôvodný zamietol. Najvyšší súd ako súd nadriadený (§ 192 Trestného poriadku), po preskúmaní veci zistil, že sťažnosť proti napadnutému rozhodnutiu je prípustná (§ 417 ods. 3 Trestného poriadku), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote a na zákonom určenom mieste (§ 187 ods. 1 Trestného poriadku). Zároveň zistil, že sťažnosť nie je dôvodná.

Najvyšší súd ako súd nadriadený v uvedenej veci predovšetkým upriamuje pozornosť na skutočnosti týkajúce sa základnej teoretickej matérie úzko nadväzujúcej na právno-aplikačnú prax. V prvom rade je účelné konštatovať, že pokiaľ došlo k uznaniu rozhodnutia štátu, či už podľa Trestného poriadku alebo podľa zák. č. 549/2011 Z. z. podmienky pre podmienené prepustenie sa vždy budú posudzovať podľa Trestného zákona platného na území Slovenskej republiky a nie podľa štátu práva, ktorý vydal rozhodnutie, ktoré bolo uznané (štát pôvodu). Materiálnu podmienku podmieneného prepustenia je možné vzhliadnuť v skutočnosti, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Okrem horeuvedenej materiálnej podmienky musí byť bezpodmienečne naplnená aj formálna podmienka podmieneného prepustenia, ktorá bola v danom prípade naplnená. Pri rozhodovaní o podmienenom prepustení súd prihliadne aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva. Uvedené podmienky je možné nájsť aj v judikatúre Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý sa k podmienenému prepusteniu z VTOS vyjadril napríklad vo svojom uznesení zo 14. februára 2018, sp. zn. IV. ÚS 53/2008, kde zmysel podmieneného prepustenia vysvetlil nasledovne: *„zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmienené prepustený po uplynutí ustanovenej doby bez zreteľa na účel trestu. Je potrebné vziať do úvahy i samotný účel trestu, ktorý obsahuje viac komponentov, ku ktorým súdy pri svojom rozhodovaní musia prihliadať. Podstatou ich úvah je potom v konečnom dôsledku dôvodnosť predpokladu, že odsúdený povedie v budúcnosti i na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy. Pokiaľ všeobecný súd prihliadne na okolnosť, že nie je zabezpečená podmienka budúceho riadneho života sťažovateľa, je to výlučne iba vecou jeho uváženia, ak dospel k záveru, že doterajší výkon trestu odňatia slobody neodstránil charakterové vlastnosti, ktoré sťažovateľa viedli k páchaniu závažnej trestnej činnosti.“*

V zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2009, sp. zn. III. ÚS 154/09, je kladený dôraz na zabezpečenie čo najkomplexnejšieho posúdenia osoby páchatel'a trestného činu, ktorý znie: „všeobecný súd rozhodujúci o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody musí zohľadniť všetky zadovážené dôkazy, ktoré mu poskytnú komplexný obraz o osobe odsúdeného a jeho celkovom správaní a plnení povinností vo výkone trestu, pretože aj tieto okolnosti môžu do istej miery ovplyvniť predpoklad o tom, aké správanie možno od odsúdeného očakávať potom, ako opustí brány väzenia. Pri skúmaní splnenia materiálnych podmienok týkajúcich sa možnosti podmieneného prepustenia odsúdeného na slobodu je pre všeobecný súd dôležité zistiť a vyhodnotiť správanie odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody.“. Čo sa týka konania a následného rozhodovania o podmienenom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je potrebné z tohto miesta zdôrazniť, že ide o pomerne náročný proces, pri ktorom je potrebné vyhodnotiť množstvo skutočností, majúcich vo svojom závere vplyv na samotné rozhodnutie. Práve z toho dôvodu musia príslušné subjekty vyhodnotiť všetky zadovážené dôkazy vo vzájomných súvislostiach tak, aby získali čo najlepší obraz o osobe odsúdeného, ako aj o možnostiach jeho budúcej resocializácie, začlenenia sa do spoločnosti. Veľmi dôležité je, čo možno najdetailnejším, resp. najvierohodnejším spôsobom zabezpečiť odpoveď na otázky týkajúce sa možnej recidívy páchatel'a. Uvedený proces je preto dôležité vykonávať s dokonalou znalosťou veci. Javí sa ako pomerne neúčelné vyzdvihovať tendenčne iba niektorú zo skutočností nad ostatné pri opomínaní ich súhrnu ako celku.

Aj v rámci konania o sťažnosti bolo dôležité vyhodnotiť všetky podklady týkajúce sa predmetnej problematiky. Demonštratívnym výpočtom možno uviesť najdôležitejšie z nich. Jedným z nich je návrh riaditeľa ÚVTOS, ktorý možno vyhodnotiť ako podnet na začatie uvedeného konania. Hodnotenie z ÚVTOS je dôležitým dôkazom, ktorý rozhodne nie je možno opomenúť. O to viac v prípadoch, keď samotný riaditeľ ÚVTOS iniciuje konanie o podmienечnom prepustení. Obsah takého návrhu má pomerne veľkú výpovednú hodnotu, nakoľko riaditeľ ÚVTOS disponuje najkomplexnejšími a najrelevantnejšími informáciami vzhľadom na to, že je de facto osobou v priamom kontakte s odsúdeným. Hoci by v danom prípade nebolo účelné ozrejmovvať kompletný obsah návrhu riaditeľa ÚVTOS, je možné ho hodnotiť ako značne pozitívny. Z návrhu riaditeľa vyplýva, že vystupovanie odsúdeného je na požadovanej úrovni, pričom odsúdený plní príkazy, dodržiava predpisy na dané prostredie sa adaptoval. K osobe odsúdeného uviedol, že je zdvorilý, ochotný, komunikatívny, submisívnej povahy, v kolektíve pôsobí ako stmelujúci prvok. Participuje na spoločenských aktivitách, je členom viacerých krúžkov a zúčastňuje sa aj na duchovných aktivitách. Voľný čas trávi predovšetkým čítaním kníh, pozeraním televízie a počúvaním rozhlasu. Je pracovne zaradený, kompletizuje káble pre automobilový priemysel, za čo mu bola viackrát udelená odmena. Udržiava kontakt s vonkajším prostredím, konkrétne s rodičmi, bratom, synom, tetou, s ktorými si volá, prípade komunikuje prostredníctvom korešpondencie. Ďalej uvádza, že odsúdený má kritický pohľad k spáchanej trestnej činnosti, stanovený program zaobchádzania plní vo všetkých bodoch. Formulár hodnotiaci riziko sociálneho zlyhania je taktiež dôležitým dokumentom slúžiacim na vyhodnotenie sociálneho rizika a resocializačnej prognózy odsúdeného. V danom prípade bolo resocializačná prognóza stanovená ako menej priaznivá a riziko sociálneho zlyhania vyhodnotené ako stredné. Odsúdený dosiahol počet 6 bodov, čo je spodná hranica potrebná na dosiahnutie tejto úrovne, nakoľko rozsah bodov potrebných pre stredné riziko je od 6-11. Najvyšší súd si v žiadnom prípade nedovolí spochybňovať výpovednú hodnotu tohto hodnotiaceho formulára. Za zmienku však stojí podotknúť, že v danom prípade splnil odsúdený bez svojho zavinenia podmienky pre nadobudnutie 2 bodov na základe svojho pohlavia, nakoľko je mužom a svojím vekom, nakoľko má pod 39 rokov, s čím hodnotiaci formulár spája automaticky negatívne skóre. Neopomenuteľným faktom samozrejme je, že odsúdený sa už predtým dopustil trestnej činnosti, skutok za ktorý bol odsúdený, bol kvalifikovaný ako zločin, finančná situácia rok pred nástupom na výkon trestu nebola priaznivá, nakoľko mal finančné problémy, dlhy, nedostatočný alebo žiadny príjem, čo sa samozrejme veľmi správne prejavilo ako negatívny faktor pri hodnotení osoby odsúdeného. Krajský súd v Trenčíne v rámci svojho rozhodnutia zohľadnil a vyhodnotil všetky podklady dôležité pre náležité rozhodnutie v danej veci. Tak ako bolo uvedené, poukázal na hodnotenie riaditeľa ÚVTOS, zohľadnil formulár sociálneho zlyhania. Taktiež ozrejmil hodnotenie odsúdeného z väznice v Českej republike, kde vykonával trest pred nástupom na VTOS na územie Slovenskej republiky. Predmetnú správu možno hodnotiť ako veľmi pozitívnu, túto možno v podstate stotožniť so správou, ktorú predložil riaditeľ ÚVTOS v Slovenskej republike. Krajský súd však venoval osobitú pozornosť práve materiálnej podmienke podmienечného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, ktorú detailne rozanalyzoval a vyhodnotil. V rámci nej samozrejme neopomenul skutok, ktorého sa odsúdený dopustil. Spáchaný skutok považoval krajský súd za závažný, svedčiaci o vysokej miere nezodpovednosti, neúcty k prirodzeným hodnotám uznávaným civilizovanou spoločnosťou. Neopomenul ani tú skutočnosť, že sa odsúdený podieľal na spáchaní trestnej činnosti podstatnou mierou. Zároveň však dodal, že aj napriek vysokej miere závažnosti spáchaného trestného činu, bolo potrebné preskúmať, či sú splnené reálne materiálne podmienky na podmienечné prepustenie odsúdeného a existencia odôvodneného

očakávania, že v budúcnosti povedie riadny život a v prípade splnenia uvedených materiálnych podmienok návrhu vyhovieť. Z tejto pozície krajský súd konštatoval, že vo výkone trestu odňatia slobody svojím správaním odsúdený preukázal polepšenie, čo vyplynulo z vyhodnotených podkladov. V súvislosti s tým zdôraznil, že bez relevantných okolností nie je možné neprihliadať ani na závery hodnotení odsúdených pri posudzovaní splnení podmienok na podmiennečné prepustenie. Čo sa týkalo potenciálneho polepšenia odsúdeného do budúcnosti, krajský súd poukázal na to, že polepšenie odsúdeného nie je možné posudzovať len podľa vonkajších prejavov jeho správania sa, keďže objektívne nie je možné zistiť, čo sa komu odohráva v hlave. Z rozhodovacej činnosti je tiež súdu známe, že ani psychológovia nie sú schopní vždy odhaliť všetky negatívne stránky posudzovania polepšenia odsúdeného je možné prakticky vyvodit' len z vonkajších prejavov jeho správania sa, opierajúc sa o odôvodnené závery hodnotenia osôb zodpovedajúcich za výchovný vplyv výkonu trestu odňatia slobody. Ďalej však krajský súd veľmi účelne poukázal na samotný zmysel inštitútu podmiennečného prepustenia, ktorý sa uplatňuje aj v takých prípadoch trestného činu akého sa dopustil odsúdený. Z takejto úpravy jednoznačne vyplýva, že **zákonodarca predpokladá možnosť nápravy aj u takých páchatel'ov ako je S. B., a to do takej miery, že i výkonom trestu odňatia slobody po kratšiu dobu, než ju uložil súd, je možné pri správnom výchovnom pôsobení dosiahnuť účel trestu, teda aj nápravu páchatel'a**. Súčasne krajský súd rozhodol aj o tom, že stanovený účel je možné dosiahnuť uložením skúšobnej doby vo výmere 3 roky s nariadeným probačným dohľadom, zákazom opustiť územie Slovenskej republiky počas trvania skúšobnej doby a povinnosťou sa v skúšobnej dobe zamestnať alebo preukázateľne sa uchádzať o zamestnanie. Zároveň krajský súd nariadil u odsúdeného podľa § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona v spojení s ustanovením § 68 ods. 1 Trestného zákona kontrolu dodržiavania zákazu opustiť územie Slovenskej republiky technickými prostriedkami. S napadnutým rozhodnutím sa Najvyšší súd Slovenskej republiky stotožňuje, pritom poukazuje na jeho správnosť, zákonnosť a ústavnú udržateľnosť. V predmetnom rozhodnutí krajský súd veľmi dôsledným spôsobom ozrejmil všetky myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k spomínanému záveru. Rozhodnutie vychádzalo z dostatočne zisteného stavu veci, čo sa týkalo kvalitatívnej, ako aj kvantitatívnej stránky podkladov na rozhodnutie. V celku možno uzavrieť hodnotenie odsúdeného ako nadpriemerne pozitívne, čo sa v konečnom dôsledku prejavilo v samotnom rozhodnutí.

Najvyšší súd však konštatuje, že pokiaľ prokurátorka namieta existenciu materiálnej podmienky, podmiennečného prepustenia z ÚVTOS, predovšetkým závažnosťou a majetkovým prospechom z trestnej činnosti, je potrebné konštatovať to, čo už správne uviedol krajský súd, že zákonodarca pamätá aj na prípady ako tento, kde umožnil páchatel'ovi po splnení určitých podmienok predčasne opustiť ÚVTOS. Samozrejme je v takýchto prípadoch nutné dôkladne vyhodnotiť situáciu čo najkomplexnejšie zo všetkých zadovážených pokladov tak, ako tomu bolo v danom prípade. Samozrejme však nikdy nie je možné so stopercentnou istotou určiť prognózu správania sa odsúdeného po prepustení na slobodu. Avšak pokiaľ by sme prijali závery prokuratúry, bolo by nemožné pri závažných trestných činoch ani napriek pozitívnemu hodnoteniu, podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. V ďalšom je nutné konštatovať, že námietka prokurátorky, že dĺžka výkonu trestu nezodpovedá závažnosti spáchanému skutku, je v tomto konaní irelevantná. S jej tvrdením, že ak by sa spáchaný skutok stal na území Slovenskej republiky bol by kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin a nie iba ako zločin sa dá

súhlasiť, avšak taktiež je bez právnej relevancie. Nad rámec uvedeného Najvyšší súd v súvislosti s obmedzeniami uloženými prvostupňovým súdom v spojení s podmienecným prepustením z výkonu trestu odňatia slobody, upriamuje pozornosť na to, že medzinárodné dokumenty považujú restoratívne prístupy čoraz častejšie za legitímne, ak nie lepšie prostriedky dosahovania spravodlivosti. Medzinárodné trendy totiž vyvíjajú tlak na národné legislatívy a smerujú k rozvoju trestnej politiky založenej na princípoch restoratívnej justície. Významnými medzinárodnými dokumentmi v tejto oblasti sú: - odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. (99)19 týkajúce sa mediácie v trestných veciach (Recommendation No REC (99)19 concerning mediation in penal matters, - rezolúcia OSN č. 2002/12 o základných princípoch využívania programov restoratívnej justície v trestných veciach (Resolution 2002/12 of the Economic and Social Council of the United Nations on basic principles on the use of restorative justice programmes in criminal matters), - odporúčanie Rady Európy č. (2006)2 týkajúce sa európskych väzenských pravidiel (Recommendation No. REC (2006) 2 concerning the European Prison Rules). Podľa čl. 3 Rezolúcie OSN č. 2002/12 o základných princípoch využívania programov restoratívnej justície v trestných veciach, restoratívnym výsledkom je dohoda dosiahnutá ako výsledok restoratívneho postupu. Restoratívne výsledky zahŕňajú reakcie a programy (plány), akými sú odškodnenie, náprava, náhrada škody a všeobecne prospešné práce, zamerané na stretnutie (zlúčenie) potrieb jednotlivcov a kolektívu, tak aj zodpovedných strán a nápravy na strane obete a obnovu na strane páchatel'a. **V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje aj na koncepciu zavádzania alternatívnych trestov do právneho poriadku. Tieto tresty boli chápané najmä ako tresty, nahrádzajúce trest odňatia slobody, pretože tento trest je veľmi často spojený s tzv. „prizonizáciou“, teda negatívnym vplyvom väzenského prostredia na odsúdených a na ich bezprostrednú budúcnosť po prepustení z väzby. Negatívne ovplyvnenie je zjavné nielen u odsúdených s dlhodobým trestom, ale aj v prípade krátkodobých trestov, pobyt vo väzení je totiž vo väčšine prípadov spojený so stratou zodpovednosti odsúdeného za seba samého, za svoje chápanie a za svoju budúcnosť. Odsúdený po prepustení z väzenia v určitej miere stráca schopnosť žiť na slobode bežným spôsobom života, stráca potrebné sociálne zručnosti a návyky, čo môže viesť k tzv. syndrómu „otáčavých dverí“, podľa ktorého prepustený nie je schopný života v normálnej spoločnosti nezaťaženej kriminálnou minulosťou. V mnohých prípadoch preto začne vyhľadávať taký typ prostredia, ktorý pozná a vie sa v ňom pohybovať, teda niektorú kriminálnu subkultúru. Tým sa pravdepodobnosť ním páchanej pokračovacej trestnej činnosti zvyšuje. Alternatívny spôsob potrestania páchatel'a dnes predstavuje najmä v prípadoch páchatel'om menej závažnej trestnej činnosti hlavnú metódu práce s odsúdeným, hlavným zmyslom alternatívnych spôsobov riešenia trestných vecí je primeraná reakcia na spáchaný trestný čin. Ide predovšetkým o obnovenie vzájomných vzťahov medzi poškodeným a odsúdeným, osobami z blízkeho sociálneho a rodinného prostredia, či snahu o pozitívnu motiváciu odsúdeného. Najvyšší súd je vzhľadom na dĺžku trestu, ktorú odsúdený vykonal (formálna podmienka), ako aj predložené hodnotenie riaditeľ'a ÚVTOS a iné podklady, toho názoru, že podmienecné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu za súčasného určenia skúšobnej doby v trvaní troch rokov a súčasnom nariadení probačného dohľadu nad odsúdeným v trvaní 3 rokov, primeranými obmedzeniami a povinnosťami, ktoré mu boli uložené, môže v súčasnosti u odsúdeného posilniť vedenie riadneho života, uľahčenie sociálnej inklúzie a v konečnom dôsledku prispieť tak k zníženiu pravdepodobnosti recidívy.**

Poučenie : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

Otázky:

- 1) O akej zásade sa vo vyššie uvedenom prípade hovorí?
- 2) Vymenujte všetky zásady aplikovateľné v rámci trestného práva hmotného
- 3) Ako sa zásada humanizmu prejavuje v rámci právnej úpravy Slovenskej republiky
- 4) Čo hovorí tuzemská právna úprava na tzv. absolútne doživotný trest odňatia slobody?

Ochranné opatrenia

1.

IV. ÚS 154/2025

SLOVENSKÁ REPUBLIKA UZNESENIE Ústavného súdu Slovenskej republiky

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa zastúpeného Malata, Pružinský, Hegedűš and Partners s. r. o., Twin City Tower, Mlynské nivy 10, Bratislava, proti uzneseniu prokurátorky Krajskej prokuratúry v Trnave č. k. Kv 63/22/2200-238 z 5. novembra 2024 a uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Trnava č. k. 2Tp/98/2024-28 z 31. decembra 2024 takto **rozhodol** :

Ústavnú sťažnosť odmieta.

Odôvodnenie:

I. Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 5 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva vlastniť majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením prokurátorky krajskej prokuratúry č. k. Kv 63/22/2200-238 z 5. novembra 2024 a uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu č. k. 2Tp/98/2024-28 z 31. decembra 2024. Sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti požiadal o vyslovenie porušenia označených základných práv napadnutým uznesením krajskej prokuratúry a okresného súdu, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť na nové prejednanie, a o náhradu trov konania. 2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že vyšetrovateľ Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, odboru kriminálnej polície uznesením ČVS: KRP-67/2-VYS-TT-2021 zo 14. júla 2021 podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začal trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, 4 písm. a) Trestného zákona v časti dokonaného a v časti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona. Po uplatnení výberovej príslušnosti na základe opatrenia prezidenta Policajného zboru ČVS: PPZ-NKA-OZ-431-001/2022-PZ z 28. februára 2022 bolo vyšetrovanie vykonávané na Prezídiu Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúre, ktorej vyšetrovateľ svojím uznesením ČVS: PPZ-49/NKA-FVZ-2022 z 20. marca 2023 podľa § 199 ods. 1, 2 Trestného poriadku začal trestné stíhanie vo veci a súčasne podľa § 206 ods. 1, 2 Trestného poriadku vzniesol obvinenie viacerým

osobám, a to aj pre obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku vo forme účasti podľa § 21 písm. d) k § 237 ods. 1, 3 písm. b), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona v časti dokonaného a v časti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona a pre pokračovací obzvlášť závažný zločin legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. a), ods. 5 písm. a), b) Trestného zákona, ktorý uzavrel so sťažovateľom kúpnu zmluvu z 11. augusta 2020, ktorej predmetom boli pozemky v katastrálnom území, obec, okres, LV č. (neskôr v zmluve), a to KNC p. č. KNC p. č. (ďalej len „predmetné nehnuteľnosti“), na základe ktorej bol povolený vklad vlastníckeho práva v prospech sťažovateľa do katastra nehnuteľností. Predmetné nehnuteľnosti boli v rámci trestného konania vedeného na Prezídium Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúre pod ČVS: PPZ-49/NKA-FVZ-2022 podľa § 96a ods. 1 Trestného poriadku zaistené príkazom prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava č. k. 1PV204/21/2207-24 z 21. marca 2022. 3. Sťažovateľ svojou žiadosťou doručitou 4. októbra 2024 okresnej prokuratúre požiadal podľa § 96a ods. 8 Trestného poriadku okresnú prokuratúru o zrušenie zaistenia predmetných nehnuteľností, ktorá ju 9. októbra 2024 predložila krajskej prokuratúre, ktorá vykonáva dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní na základe opatrenia prokurátora krajskej prokuratúry zo 4. júla 2022 a ktorá ju podľa § 96a ods. 8 Trestného poriadku svojím uznesením č. k. Kv 63/22/2200-238 z 5. novembra 2024 zamietla. Okresný súd svojím uznesením č. k. 2Tp/98/2024-28 z 31. decembra 2024 zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa podanú proti uzneseniu krajskej prokuratúry č. k. Kv 63/22/2200-238 z 5. novembra 2024.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenia krajskej prokuratúry, ako aj okresného súdu za vychádzajúce z prílišne formalistického výkladu oprávnenia prokurátora v prípravnom konaní, ako aj sudcu pre prípravné konanie podľa § 96a ods. 8 Trestného poriadku oprávňujúceho zrušiť zaistenie nehnuteľného majetku napriek tomu, že tri roky trvajúce prípravné konanie neprodukovalo „akékoľvek (procesne použiteľné) priame alebo nepriame dôkazy, na základe ktorých by bolo možné s relevantnou mierou pravdepodobnosti konštatovať, že Príkazom dotknuté Nehnuteľnosti sú (môžu byť) naozaj výnosom z trestnej činnosti.“. Podľa sťažovateľa je neprípustné, aby krajská prokuratúra alebo okresný súd odmietali, a to na ťarchu majiteľa zaistených nehnuteľností, zrušiť príkaz na ich zaistenie, a to aj napriek tomu, že pretrvávajúcu dôvodnú potrebu zaistenia predmetných nehnuteľností nepodporili výsledky niekoľko rokov trvajúceho a údajne „s sofistifikovaného, plynulého, či sústredeného“ vyšetrovania v prípravnom konaní. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že „okolnosti, ktoré mohli na začiatku vyšetrovania nasvedčovať v zmysle ustanovenia § 96a ods. 1 Trestného poriadku tomu, že Nehnuteľnosti môžu byť výnosom z trestnej činnosti, nemôžu postačovať i na ospravedlnenie (ďalšej) existencie Príkazu aj na po skončení takmer troch rokov vyšetrovania (ktorého ultimátnou úlohou je vždy postupne odstraňovať všetky nejasnosti a pochybnosti ohľadom vyšetrovaného skutku).“ 5. Už prezentovanú názorovú optiku sťažovateľ podporil aj nadväzujúcimi úvahami o tom, že (i) predmetné nehnuteľnosti nenadobudol trestnou činnosťou, ale dobromyseľne, v nadväznosti na čo tak nie je možné tvrdiť, že sú výnosom z trestnej činnosti, (ii) nie sú ani odmenou za spáchanie trestného činu, (iii) ani vecou, ktorá bola nadobudnutá, hoci aj len sčasti, za vec, ktorá bola získaná trestným činom alebo ako odmena zaň, (iv) nie sú ani plodom alebo úžitkom

z vecí pochádzajúcej z trestnej činnosti alebo vecí, ktorá bola získaná za vec pochádzajúcu z trestnej činnosti, (v) za predmetné nehnuteľnosti riadne uhradil ich kúpnu cenu, (vi) kúpnu cenu uhradil z vlastných peňažných prostriedkov, (vii) v trestnom konaní vedenom Prezidiom Policajného zboru (bývalou Národnou kriminálnou agentúrou) pod ČVS: PPZ-49/NKA-FVZ-2022 nikdy nevystupoval ani ako len podozrivý z trestnej činnosti a napokon (viii) výnosom z trestnej činnosti môžu byť len peňažné prostriedky, ktoré obvinené osoby získali od neho ako od dobromyseľného kupujúceho. Podľa sťažovateľa krajská prokuratúra v napadnutom uznesení, ako aj okresný súd v napadnutom uznesení „úplne rezignovali na akúkoľvek snahu vysporiadať sa s vyššie uvedenými skutočnosťami, ktoré priamo vylučujú ústavnosť a zákonnosť vydaného Príkazu prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava.“, čo zvýrazňuje nielen ich protiústavnosť, ale aj sťažovateľovi spôsobenú ujmu. Pri posudzovaní zákonnosti a ústavnosti ďalšieho trvania samotného zaistenia predmetných nehnuteľností „nemôže byť bez právneho významu“ (i) skutočnosť, že tieto „nie sú len predmetom procesných úkonov realizovaných Okresnou prokuratúrou Trnava v predmetnej Trestnej veci“, ale (ii) súčasne sú aj „predmetom civilného sporového konania vedeného pred Okresným súdom Trnava aktuálne pod sp. zn. 38C/17/2021 v rámci ktorého sa rovnaká prokuratúra (teda Okresná prokuratúra Trnava) domáha v zmysle ustanovenia § 93 ods. 1 písm. b) CSP určenia, že Sťažovateľ nie je vlastníkom zaistených Nehnuteľností.“. 6. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti apeloval AJ na ústavne konformný výklad § 96a Trestného poriadku, ktorý je potrebné interpretovať v súlade so zreteľom na ochranu ústavou garantovaných základných práv a slobôd a šetrením ich podstaty (čl. 152 ods. 4 v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy), keď prílišne formalistický prístup vedie k «zjavnej nespravodlivosti umožňujúcej orgánom činným v trestnom konaní zneužívať bezdôvodné pretrvávajúce platnosti Príkazu aj v rámci civilného sporového konania ako akúsi „praktickejšiu“/ „pohodlnejšiu“ náhradu inštitútu neodkladného opatrenia, o ktorého vydaní nemôže ani v rámci prípravného konania rozhodnúť prokurátor, ale musí o ňom vždy rozhodnúť nezávislý všeobecný súd.».

7. V závere svojej argumentácie sťažovateľ uzavrel, že „je zrejmé, že ako Okresný súd Trnava, tak aj Krajská prokuratúra v Trnave v napádaných rozhodnutiach vychádzali zo zjavne neudržateľného a arbitrárneho výkladu ustanovenia § 96a Trestného poriadku“, ktorý „sa následne nevyhnutne prejavil aj v nedostatočnom odôvodnení ako Uznesenia súdu, tak aj Uznesenia prokurátorky“, z ktorých obsahu nie je predovšetkým zrejmé to, prečo (i) sú predmetné nehnuteľnosti považované za výnos z trestnej činnosti, pričom tento záver (ii) neverifikovalo ani niekoľko rokov trvajúce vyšetrovanie, ktoré neprodukovalo také dôkazy, na ktorých podklade by bolo možné „s relevantnou mierou pravdepodobnosti konštatovať, že Príkazom dotknuté Nehnuteľnosti sú (môžu byť) naozaj výnosom z trestnej činnosti.“.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie sťažovateľom označených práv podľa čl. 20 ods. 1, 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajskej prokuratúry č. k. Kv 63/22/2200-238 z 5. novembra 2024 a uznesením okresného súdu č. k. 2Tp/98/2024-28 z 31. decembra 2024, ktorými bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o zrušenie zaistenia predmetných nehnuteľností príkazom okresnej prokuratúry č. k. 1PV204/21/2207-24 z 21. marca 2022. 9. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o

Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatie na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajskej prokuratúry:

10. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy alebo iné orgány verejnej moci. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným všeobecným súdom alebo iným orgánom verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie. 11. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. 12. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu delby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie. 13. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry bolo predmetom súdneho prieskumu realizovaného okresným súdom na základe sťažovateľom podanej sťažnosti podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku. Konanie o tomto riadnom opravnom prostriedku bolo skončené napadnutým uznesením okresného súdu. Pre rozhodnutie ústavného

súdu v časti namietaného porušenia sťažovateľom označených práv napadnutým uznesením krajskej prokuratúry je podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým uznesením krajskej prokuratúry. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti nemá ústavný súd danú právomoc, preto ju bolo potrebné v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu [§ 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde].

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu:

14. Pri preskúmvaní rozhodnutí o použití dočasných majetkových zaist'ovacích inštitútov, v ktorých dôsledku je znemožnené alebo citeľne obmedzené dispozičné právo dotknutého subjektu, ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej praxi stanovil požiadavky, ktoré sú na takéto rozhodnutie kladené z pohľadu ústavnoprávneho: rozhodnutie musí mať zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle (IV. ÚS 379/03, IV. ÚS 577/2021, I. ÚS 550/2024). Ak sú tieto požiadavky dodržané a zásah štátu rešpektuje primeranú (spravodlivú) rovnováhu medzi požiadavkou všeobecného záujmu spoločnosti, ktorý je zásahom sledovaný, a požiadavkou na ochranu základných práv jednotlivca, ústavný súd nepovažuje zabezpečenie majetku dotknutého subjektu za protiústavný zásah do jeho vlastníckych práv (I. ÚS 554/03, I. ÚS 369/03, IV. ÚS 577/2021, I. ÚS 550/2024).

15. Rovnako je potrebné pripomenúť, že ústavný súd by mal pristupovať k preskúmvaniu rozhodnutí o zaistení nástrojov trestnej činnosti a výnosov z trestnej činnosti ako k rozhodnutiam dočasnej a zabezpečovacej povahy vydaným v priebehu prípravného trestného konania zdržanlivo, keďže do práv sťažovateľa sa nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 672/2022, I. ÚS 264/2023, I. ÚS 550/2024). V zmysle § 96a ods. 8 Trestného poriadku ak sa žiadosť o zrušenie alebo obmedzenie zaistenia zamietla, vlastník nehnuteľnosti ju môže, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí 30 dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť; inak sa o nej nekoná. V priebehu trestného konania má teda sťažovateľ možnosť opakovane žiadať o zrušenie zaistenia (II. ÚS 480/2021, I. ÚS 550/2024). Tieto skutočnosti však ústavnému súdu nebránili, aby rozhodnutia o zaistení nástrojov trestnej činnosti a výnosov z trestnej činnosti (konkrétne rozhodnutia o sťažnosti proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o zrušenie zaistenia) v trestnom konaní v minulosti preskúmal z pohľadu namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 602/2021, II. ÚS 60/2023, III. ÚS 43/2023, I. ÚS 264/2023, I. ÚS 550/2024).

16. Z pozície materiálnej ochrany základných práv teda ústavný súd konštatuje, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k zásahu do užívania majetku patriaceho sťažovateľovi, a preto ho preskúmal optikou garancií vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak s akcentom na už predostreté východiská (body 14 a 15) a so zhodnotením, či medzi použitým prostriedkom a sledovaným cieľom bol rozumný vzťah proporcionality (James a ostatní proti Veľkej Británii z 21. 2. 1986). Inými slovami, ústavnoprávny prieskum zaistenia majetku sťažovateľa, o ktorom bolo v poslednom stupni rozhodnuté napadnutým uznesením okresného súdu, sa v podstate sústreďuje len na tie prípadné pochybenia, v ktorých dôsledku by pre také rozhodnutie chýbal zákonný základ alebo by zjavne nemohlo viesť k naplneniu účelu, ktorý ním má byť dosiahnutý, alebo by v ňom bolo možné vidieť svojvôľu z iného dôvodu. Konanie o ústavnej sťažnosti totiž nemožno považovať za pokračovanie trestného konania a posúdenie splnenia podmienok na zaistenie majetku v trestnom konaní je v právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké

skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. 17. V prvom rade je potrebné uviesť, že pokiaľ sťažovateľ namieta od počiatku absentujúci právny základ na zaistenie nehnuteľností, napadnutými uzneseniami sa nerozhodovalo o takom zaistení (§ 96a ods. 1 Trestného poriadku), ale až o následnej žiadosti o zrušenie zaistenia podľa § 98a ods. 8 Trestného poriadku. Rozdiel spočíva v tom, že v druhom z oboch prípadov sa skúma potreba ďalšieho zaistenia, ktorého primárny základ už bol judikovaný. Faktická oneskorenosť ústavnej sťažnosti mohla vyvolať jej odmietnutie už práve z tohto dôvodu, ústavný súd však nadrámcovo a v príslušných súvislostiach vykonal vecný prieskum. 18. Okresný súd v napadnutom uznesení konštatoval, že sťažovateľ nie je v trestnej veci vedenej Prezidiom Policajného zboru pod ČVS: PPZ-49/NKA-FVZ-2022 považovaný za podozrivého a taktiež nie je spochybňované ani to, aby za predmetné pozemky riadne zaplatil kúpnu cenu z vlastných prostriedkov, ktorých pôvod nebol taktiež spochybnený, avšak poukázal na to, že ako jednému z viacerých obvinených v predmetnej trestnej veci a stíhanému aj pre pokračovací obzvlášť závažný zločin legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. a), ods. 5 písm. a), b) Trestného zákona je kladené za vinu, že „ako právny zástupca postupníka pohľadávky v presne nezistenom čase v dátumoch 9. júla, 10. augusta, 11. augusta a 10. decembra 2020 a 19. marca 2021, na presne nezistenom mieste v Nitre, v prvom rade uzatvoril kúpne zmluvy s osobou vo svojom mene a zároveň zabezpečil a dohodol uzatvorenie (okrem iných) kúpnej zmluvy z 11. augusta 2020 s predmetom zmluvy - pozemky katastrálne územie, obec, okres, list vlastníctva číslo (neskôr v zmluve) a to pozemky s parcelným číslami a na základe ktorej bol povolený vklad do katastra nehnuteľností, čím nadobudla uvedené pozemky do vlastníctva osoba za sumu stanovenú kúpnu cenou vo výške 5 778,- eur.“, z čoho explicitne vyplýva, že prevod vlastníckeho práva k predmetným pozemkom na sťažovateľa od obvineného je predmetom skutku kladeného tomuto obvinenému za vinu. V nadväznosti na to okresný súd v obsahu svojej argumentácie dostatočne vyjadril, že k vydaniu príkazu na zaistenie predmetných nehnuteľností vo výlučnom vlastníctve sťažovateľa nedošlo na účely dokazovania ani zabezpečenia nároku poškodeného na náhradu škody, ale z dôvodu zistených skutočností, ktoré nasvedčovali tomu, že predmetné nehnuteľnosti boli výnosom z trestnej činnosti v kontexte meritórneho rozhodovania o možnom uložení ochranného opatrenia zhabania veci v prospech štátu ako výnosu z trestnej činnosti podľa § 89 ods. 1 písm. c) Trestného zákona (vec nepatrí páchatelovi), teda bez ohľadu na to, že sťažovateľ nie je v trestnej veci obvineným ani podozrivým, a tento záver nebol oslabený ani dosiaľ vykonaným dokazovaním. Okresný súd v kontexte skutkových zistení verifikovaných vykonaným dokazovaním nepovažoval za relevantnú argumentáciu sťažovateľa o riadnom (rozumej aj dobromyseľnom) nadobudnutí predmetných pozemkov, zaplatení kúpnej ceny za nich, ako ani námietku o súbežne prebiehajúcim civilnom konaní, ktorého samotné vedenie a informácia o jeho priebehu v katastri nehnuteľností vo forme poznámky má predstavovať dostatočnú garanciu zabezpečenia prípadného nároku poškodeného na náhradu škody, v dôsledku čoho tak zaistenie predmetných nehnuteľností prostriedkami trestného práva je duplicitné. K argumentu sťažovateľa o náhrade škody okresný súd obsahovo ozrejmil (opätovne vychádzajúc zo skutkových reálií veci), že si tento nárok síce poškodený v trestnej veci neuplatnil riadne a včas, avšak poškodeným by vzhľadom na povahu stíhanej trestnej činnosti mala byť Slovenská republika, pričom v prípade uloženia zhabania veci podľa § 83 ods. 1 písm. c) Trestného zákona sa vlastníkom zhabanej veci stáva štát, uplatnenie nároku na náhradu škody teda nie je potrebné. K tomu okresný súd doplnkovo konštatoval, že civilné konanie je

vedené nezávisle od trestného stíhania a prípadný výmaz poznámky z katastra nehnuteľností z akéhokoľvek dôvodu by mal za následok dispozičnú voľnosť sťažovateľa s jeho pozemkami, ktorý by mohol účinne nakladať s pozemkami bez tiarch alebo záväzkov.

19. Napokon okresný súd v konfrontácii s námietkou sťažovateľa o disproporčnom postavení vo vzťahu k obvineným zo stíhanej trestnej činnosti, ktorým bolo zrušené zaistenie majetku z dôvodu nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 1/2021-464 z 27. septembra 2023, poukázal na to, že k zrušeniu zaistenia majetku obvinených došlo aplikáciou § 427 Trestného poriadku, keď nadobudnutím platnosti a účinnosti novely Trestného zákona odpadli zákonné podmienky na zaistenie majetku obvinených v zmysle § 425 ods. 1 Trestného poriadku, pričom ale prízvukoval, že to neplatí vo vzťahu k nehnuteľnému majetku zaistenému obvineným podľa § 96a ods. 1 Trestného poriadku. Z tohto pohľadu je podľa okresného súdu sťažovateľ v identickom postavení ako obvinení, keďže všetky nehnuteľnosti zaistené na základe príkazov prokurátora okresnej prokuratúry č. k. 1 Pv 204/21/2207-21 z 21. marca 2022, č. k. 1 Pv 204/21/2207-22 z 21. marca 2022, č. k. 1 Pv 204/21/2207-23 z 21. marca 2022 a č. k. 1 Pv 204/21/2207-24 z 21. marca 2022 zostávajú naďalej zaistené, keď relevantnou okolnosťou pre trvanie zaistenia nehnuteľností nie je procesné postavenie jednotlivých vlastníkov, resp. podielových spoluvlastníkov, ale povaha nehnuteľností, pri ktorých naďalej zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že sú výnosom z trestnej činnosti. Doplnkovo je možné poukázať aj na argumentáciu krajskej prokuratúry v napadnutom uznesení (jej odôvodnenie tvorí s odôvodnením prieskumného rozhodnutia okresného súdu funkčný obsahový celok), ktorá dôvod zaistenia predmetných nehnuteľností videla v hmotnoprávnej rovine vyjadrenej § 130 ods. 9 písm. a) Trestného zákona a v procesnoprávnej rovine vyjadrenej § 89 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, keďže ide o veci, ktoré boli získané trestným činom (t. j. skutkom, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie a je právne kvalifikovaný ako určitý trestný čin). **Podľa obsahu úvah krajskej prokuratúry už z povahy stíhaného skutku vyplýva, že k spáchaniu trestného činu malo dôjsť práve prevodom vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam na reštituenta nad rámec jeho zákonných nárokov, pričom už v čase zaistenia nehnuteľností, ako aj v procese posudzovania ďalšej dôvodnosti zaistenia záver, že sa predmetné nehnuteľnosti nedostali do vlastníctva žiadateľa priamo skutkom popísaným v uznesení o začatí trestného stíhania, ale až v dôsledku následných prevodov, neznemožňuje kvalifikovať tieto veci (nehnuteľnosti) ako výnos z trestnej činnosti, ktorá je predmetom vedeného konania. Ústavný súd konštatuje, že taký záver predbežne neodobruje z hľadiska budúceho rozhodovania v dotknutom konaní vo veci samej, ako východiskový podklad pre priebežný procesný záver o danosti dôvodov na zaistenie nehnuteľností v zmysle § 96a ods. 1 Trestného poriadku (závislý od finalizácie skutkových zistení) ho však nemôže považovať za ústavne neudržateľný. K uvedenému možno dodať, že vzneseným obvinením (aj keď nie sťažovateľovi) predpokladaná protiprávna uzurpácia konkrétnej veci trestným činom, teda jej získanie trestným činom v zmysle § 130 ods. 9 písm. a) Trestného zákona, znemožňuje legálnosť jej nadobudnutia aj jej ďalšieho prevodu, pretože nikto nemôže na iného previesť viac práv, než má sám (ak také riešenie výnimočne neodobruje zákon), k čomu podľa podkladových údajov smeruje civilná žaloba podaná prokurátorom. Zhabať vec, ktorá je výnosom z trestnej činnosti, pritom možno podľa § 83 ods. 1 písm. c), § 60 ods. 1 písm. c) Trestného zákona aj v prípade, ak ide o vec, ktorá nepatrí páchatelovi, patrí teda tretej osobe odlišnej od štátu,**

v ktorého prospech sa vec zhabáva, čo predpokladá situáciu, keď vlastník veci nie je obvinený ani podozrivý zo stíhanej trestnej činnosti, resp. účasti na nej (použitelnosť inštitútu dotknutého ochranného opatrenia na predmetnú vec je na účel rozhodovania o ústavnej sťažnosti nadbytočné bližšie rozoberať). Možno však pre obe popísané alternatívy spôsobu aplikačnej finalizácie vlastníctva k veci dodať, že eventuálna otázka právneho podkladu a personálneho smerovania majetkovej reparácie tretej osoby, ktorej takto vznikla majetková ujma, je potom až sekundárnou otázkou (samozrejme, závislou aj od výsledku dosiaľ vedeného trestného stíhania).

Oboznámiac sa s napadnutým uznesením okresného súdu, ústavný súd ho vyhodnotil ako primerané tomu, že ide o rozhodnutie o dočasnom zaist'ovacom opatrení a nemožno ho prima facie považovať ani za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Napadnuté uznesenie má zákonný podklad, keďže predpoklad právnej normy obsiahnutej v § 96a ods. 1 Trestného poriadku vedie k naplneniu účelu aplikovaného zaist'ovacieho inštitútu. Ústavný súd teda konštatuje, že okresný súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval v zmysle ich účelu, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnej zákonnej úpravy, ktorej aplikáciu na sťažovateľov prípad okresný súd dôsledne preskúmal, pričom postačujúcim a zrozumiteľným, teda ústavne udržateľným spôsobom zdôvodnil splnenie relevantných zákonných podmienok, čo vylučuje zásah do základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v obsahovej prepojenosti a konkrétnych súvislostiach (predchádzajúci odsek) do základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 v spojení s ods. 5 ústavy. Ústavný súd zároveň z dôvodov, ktoré predostrel okresný súd v napadnutom uznesení, nezistil, že by medzi použitým prostriedkom (zaistením nehnuteľného majetku podľa § 96a Trestného poriadku) a sledovaným cieľom nebol rozumný vzťah proporcionality (James a ostatní proti Veľkej Británii z 21. 2. 1986, Bruncrona proti Fínsku zo 16. 11. 2004), čím tak podľa ústavného súdu nebol zásah do práva sťažovateľa na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu nezákonný a svojvoľný (Maniscalco proti Taliansku z 2. 12. 2014, § 55). 22. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. 23. V zmysle už predostretých záverov ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

Poučenie : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. apríla 2025

Otázky:

- 1) V akých prípadoch je možné uložiť ochranné opatrenie, zhabanie vecí?
- 2) Aký je rozdiel medzi uložením trestu prepadnutia vecí a uložením ochranného opatrenia, zhabanie vecí?
- 3) V akých prípadoch súd obligatórne ukladá zhabanie vecí?

Pomôcka

Tresty (§ 31 ods. 2 TZ)

Ochranné opatrenia (§ 31 ods. 3 TZ)

Spoločné znaky:

- Opatrenia štátneho donútenia, ktoré ukladá výlučne **súd**
- Spôsobujú ujmu na osobnej slobode, majetku alebo iných právach odsúdeného
- súd pri ukladaní prihliada na to, či páchatel' TČ získal majetkový prospech a ak áno môže páchatel'ovi uložiť taký druh trestu/ochranného opatrenia, ktorý páchatel'a postihne na majetku, a to v závislosti od protiprávne získaného majetkového prospech (312/2020 Z. z.)
 - účelom oboch je ochrana spoločnosti pred protiprávnymi činmi

Rozdielne znaky:

- môže byť uložený iba za spáchaný trestný čin- účel: o zabezpečenie ochrany spoločnosti pred páchatel'mi TČo zabránenie odsúdenému v páchaní ďalšej trestnej činnostio vytvorenie podmienok na prevýchovu páchatel'ao odradenie ostatných od páchania TČ- je možné uložiť ho iba páchatel'ovi TČ- ukladajú sa iba osobám trestne zodpovedným- ukladajú sa na základe zákona účinného v čase, keď bol TČ spáchaný- vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou- dĺžka určená v Trestnom zákone	- môže byť uložené za TČ ale aj za ČIT- účel: - ukladané aj osobe odlišnej od P, ak to má zabezpečiť ochranu spoločnosti- možno ich uložiť aj osobe trestne nezodpovednej pre nedostatok veku alebo príčetnosti- ukladajú sa podľa zákona účinného v čase, keď sa o ochrannom opatrení rozhoduje- nemajú za následok morálne odsúdenie P- dĺžka trvania nie je určená v TZ alebo závažnosťou činu ale potrebou liečenia, výchovy a izolácie danej osoby

- premlčuje sa

- nepremlčuje sa

ZÁSADY

Spoločné zásady ukladania sankcii (§ 33a TZ)

- zákaz ukladania krutých a neprimeraných sankcii + výkonom sankcie nesmie byť znížená ľudská dôstojnosť
- ukladajú sa s prihliadnutím na povahu a závažnosť TČ, resp. ČIT a na osobu páchatel'a a jeho pomery
- páchatel'ovi sa nesmú ukladať citeľnejšie sankcie, ak postačuje uloženie menej citeľnej sankcie (tam kde na nápravu postačuje uloženie sankcie nespojenej s ujmovou na osobnej slobode páchatel'a, nesmie byť páchatel'ovi uložená sankcia spojená s ujmovou na osobnej slobode)

Tresty

- z. zákonnosti
- z. personality
- z. individualizácie trestu
- z. nezlučiteľnosti určitých trestov
- z. humánnosti trestu

Ochranné opatrenia

- ukladané buď samostatne alebo popri T
- postihujú iba osobu, ktorej sa ukladajú, a to tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jej rodinu a blízke osoby
- ukladané aj osobe trestne zodpovednej aj trestne nezodpovednej
- nemožnosť uloženia ochrannej výchovy a ochranného dohľadu
- jeho ukladanie sa neriadi úmernosťou k spáchanému činu ale prihliada sa na potrebu liečenia osoby, resp. jej prevýchovy

- z. ne bis in idem

- skončí dosiahnutím účelu, resp. po uplynutí doby, na ktorú bolo uložené, prípadne dovŕšením ustanoveného veku

Trestná zodpovednosť a trestanie mladistvých

1.

Súd: Najvyšší súd SR Spisová značka: 2Tdo/40/2013 Identifikačné číslo spisu: 4210020430 Dátum vydania rozhodnutia: 30.07.2013

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Libora Duľu a JUDr. René Štepánika na neverejnom zasadnutí 30. júla 2013 v Bratislave v trestnej veci obvineného Q. J. pre zločin lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 188 ods. 1 Tr. zák. a iné o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 14. februára 2013, sp. zn. 3 To 114/2012, takto rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Q. J. sa o d m i e t a. Odôvodnenie Rozsudkom Okresného súdu Komárno zo 6. septembra 2012, sp. zn. 1 T 105/2011, bol Q. J. uznaný vinným prečinom porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom podľa § 20, § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. v jednočinnom súbehu so zločinom lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 20, § 188 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že spolu s obvineným B. E. dňa 2. apríla 2011 v čase okolo 22.30 hod. po predchádzajúcej dohode spolu s dvomi doposiaľ nestotožnenými osobami mužského pohlavia neoprávnene vnikli cez neuzamknutú bránu oplotenia a cez neuzamknuté vchodové dvere do rodinného domu č. XXXX na ulici E. v obci K. C., kde má trvalý pobyt poškodený J. C., nar. XX. Q. XXXX a jeho matka poškodená I. C., nar. X. G. XXXX, ktorí sa v tom čase nachádzali v predmetnom rodinnom dome, pričom po vniknutí do tohto domu fyzicky napadli poškodeného J. C. tak, že ho udierali päťami po celom tele a doposiaľ nestotožnená osoba mužského pohlavia kovovým teleskopickým obuškom do oblasti predkolenia, pričom obžalovaný Q. J. fyzicky napadol tam prítomného G. E., narodeného XX. Q. XXXX tak, že ho udral kovovým teleskopickým obuškom po predkolení, ktorý žiadne zranenie neutrpel, po čom odtiaľ odcudzil mobilný telefón značky Samsung, ďalší mobilný telefón značky Samsung GT - S5230, DSL Wifi router model D Link 264R sériové číslo O. a peňažné prostriedky v hotovosti vo výške 100 eur, čím spôsobil poškodenému J. C. kodu v celkovej výške 288 eur a v dome zotrvali napriek výzve oprávnenej užívateľky poškodenej I. C., narodennej X. G. XXXX, na jeho opustenie. Za to mu súd uložil podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, ods. 4, § 37 písm. h/ písm. m/, § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyroch) rokov a 8 (ôsmich) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Proti uvedenému rozsudku podal obvinený Q. J. odvolanie. Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 14. februára 2013, sp. zn. 3 To 114/2012, odvolanie obvineného Q. J. podľa § 319 Tr. por. zamietol. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal Q. J. prostredníctvom obhajkyne dovolanie z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (v dovolaní zrejme omylom uvedené podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por.) - považujúc napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Nitre za rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, resp. na nesprávnom použití hmotnoprávnych ustanovení.

Nestotožnil sa s rozhodnutím súdu prvého stupňa, ktorý mu uložil trest odňatia slobody s priťažujúcimi okolnosťami podľa § 37 písm. h/, písm. m/ Tr. zák., čo malo za dôsledok pri neexistencii poľahčujúcich okolností, zvýšenie dolnej hranice trestnej sadzby pri trestnom čine lúpeže o jednu tretinu. Namietal použitie ustanovenia § 37 písm. m/ Tr. zák., pretože dve odsúdenia má zahľadené a tretie, posledné síce zahľadené nemá, ale boli splnené všetky podmienky pre zahľadenie aj tohto odsúdenia, keď uložený trest vykonal 26. augusta 2007, trojročná lehota vedenia riadneho života po výkone trestu uplynula pred tým, než sa dopustil trestného činu (2.4.2011), za ktorý je aktuálne odsúdený. Priznal, že žiadosť o zahľadenie odsúdenia nepodal, ale pri splnení podmienok pre zahľadenie odsúdenia súdy oboch stupňov nedostatočne zvážili tieto skutočnosti podstatné pre priznanie priťažujúcej okolnosti a tieto otázky posudzovali čisto formálne. Podľa jeho názoru mali súdy otázku zahľadenia jeho posledného odsúdenia vyriešiť ako predbežnú.

V ďalšej časti dovolania Q. J. rozoberal nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 106/2011, z pohľadu uplatňovania asperačnej zásady, individualizácie trestu ako prostriedku dosiahnutia primeranosti trestu, aplikáciu tohto nálezu odvolacím súdom voči spoluobvinenému B. E., ktorému bol za viac trestných činov uložený miernejší trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov, čo vo vzťahu k uloženému trestu jemu, ako dovolateľovi, pociťuje ako postup nespravodlivý a nezodpovedajúci požiadavke primeraného trestu za trestné činy, pre ktoré bol odsúdený. I keď je pravdou, že Ústavný súd Slovenskej republiky sa v uvedenom náleze dotkol iba ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák., ktoré tiež vyjadruje asperačnú zásadu, na základe tohto nálezu by mali súdy aplikovať zásadu primeranosti trestu a jeho individualizáciu v rámci terajšej právnej úpravy tak, že podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. mali zmierniť jeho trest, ak vzhľadom na okolnosti prípadu alebo na pomery páchatel'a, by bolo použitie trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, uloženého pod dolnú hranicu trestu ustanoveného Trestným zákonom.

Dovoláním sa Q. J. domáha, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4, ods. 5 písm. a/, § 39 ods. 1, § 37 písm. m/, § 92 ods. 1 písm. c/ Tr. zák., zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho Krajského súdu v Nitre vo výroku o treste a prikázal tomuto súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K predmetnému dovolaniu obvineného Q. J. podala písomné vyjadrenie prokurátorka Okresnej prokuratúry Komárno. Poukázala v ňom na správne právne posúdenie zisteného skutku a na správne použitie hmotnoprávnych ustanovení. Nezistila žiadny zákonný dôvod na zmenu výroku, pretože v dovolaní nie je uvedený žiadny právne relevantný argument, s ktorým by sa neboli doposiaľ vo veci konajúce súdy náležite vysporiadali. Asperačná zásada a zásada „tri krát a dost“, ktoré sú uvedené v odôvodnení dovolania, nemajú s trestnou vecou Q. J. žiadnu súvislosť. Podanie dovolania z dôvodu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je obchádzaním ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bol trest uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa. Navrhla dovolanie odsúdeného odmietnuť podľa ustanovenia § 382 písm. c/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.) v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 veta druhá Tr. por.) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Tr. por.). Najvyšší súd následne na neverejnom zasadnutí podľa § 381 Tr. por. zistil, že dovolanie podané obvineným Q. J. nie je dôvodné, a preto ho podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia. Dôvody dovolania sú - v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní - podstatne užšie.

Uplatneným dovolacím dôvodom v podanom dovolaní obvineného Q. J. je ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. - rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Ako vyplýva z celého kontextu podaného dovolania, ale najmä jeho konkretizácie zhrnutej dovolateľom v texte „ja podávam vo svoj prospech proti výroku o mne uloženom treste“, Q. J. sa prostredníctvom časti ustanovenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. o nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, snaží dosiahnuť zrušením rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 14. februára 2013, sp. zn. 3 To 114/2012, dovolacím súdom stav, aby odvolací súd pri inom uplatnení ustanovení Trestného zákona vzťahujúcich sa na uloženie trestu, mu mohol uložiť trest odňatia slobody kratšieho trvania ako štyri roky a osem mesiacov (trest uložený súdom prvého stupňa a potvrdený zamietnutím odvolania odvolacím súdom), argumentujúc tým, že súdy nižších stupňov podľa neho v rozpore so zákonnými ustanoveniami vzťahujúcimi sa na ukladanie trestov a s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. novembra 2012, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, aplikovaním ustanovenia § 38 ods. 4 Tr. zák. mu znemožnili uloženie trestu odňatia slobody v základnej trestnej sadzbe pre trestný čin prísnejšie trestný zo zbiehajúcich sa trestných činov (jednočinný súbeh), v konkrétnom prípade trestnej sadzby odňatia slobody tri až osem rokov pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., ktorým bol uznaný vinným, až možnosťou ukladania mu trestu odvolacím súdom s použitím ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. - mimoriadne zníženie trestu.

Základnú trestnú sadzbu pri určovaní druhu trestu a jeho výmery ovplyvňujú pomer a miera závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností (§ 38 ods. 2 Tr. zák.), pričom ak prevažuje pomer priťažujúcich okolností - konkrétna trestná vec obvineného Q. J. - priťažujúcimi okolnosťami sú podľa súdov nižšieho stupňa spáchanie viacerých trestných činov - § 37 písm. h/ Tr. zák. a skutočnosť, že obvinený bol už za trestný čin odsúdený - § 37 písm. m/ Tr. zák. za absencie poľahčujúcich okolností - zvyšuje sa dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu (§ 38 ods. 4 Tr. zák.), pričom základom na zvýšenie trestnej sadzby je rozdiel medzi hornou a dolnou hranicou ustanovenej trestnej sadzby. V posudzovanej trestnej veci obvineného Q. J. sa teda dolná hranica pre prísnejší trestný čin so zbiehajúcich sa trestných činov podľa § 41

ods. 1 Tr. zák. pri ukladaní úhrnného trestu (jednočinný súbeh) - zločin lúpeže zvyšuje z troch rokov odňatia slobody na štyri roky a osem mesiacov odňatia slobody. Tým je uplatnená, tak ako vo viacerých ustanoveniach Trestného zákona rozhodných pre ukladanie trestov (ale aj pre uplatnenie prísnejšej právnej kvalifikácie) asperačná (zostrujúca) zásada.

Dovolateľ svoje argumenty o znemožnení uloženia mu trestu v základnej trestnej sadzbe a bez použitia asperačnej zásady (§ 38 ods. 4 Tr. zák.) opiera o nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012, sp. zn. PL.ÚS 106/2011, pričom sa nestotožnil so záverom odvolacieho súdu, že tento nález sa špeciálne týka ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák., teda asperačnej zásady len v jednej časti.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012, PL.ÚS 106/2011, rieši otázku súladu či nesúladu s ústavou ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák. č. 300/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (Trestný zákon), t.j. ukladaní úhrnného trestu odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami (v kauze obvineného Q. J. ide o jednočinný súbeh a ukladanie úhrnného trestu podľa § 41 ods. 1 Tr. zák.), kde sa podľa zákona zvyšuje horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu. Veta za bodkočiarkou tohto ustanovenia - „súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ - nie je podľa citovaného nálezu Ústavného súdu v súlade s čl. I. Ústavy Slovenskej republiky. Citovaný nález vo zvyšnej časti návrhu Krajského súdu v Prešove nevyhovuje. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že Ústavný súd Slovenskej republiky nepovažuje za nesúladnú s ústavou asperačnú zásadu ako celok, pretože časť o zvýšení hornej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu pri ukladaní úhrnného trestu podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. ponechal nedotknutú (nevyhovenie časti návrhu), ale len ustanovenie v rámci tejto zásady o ukladaní trestu odňatia slobody nad jednu polovicu novovzniknutej trestnej sadzby. Zjednodušene povedané ústavný súd označil svojim nálezom za neprimerané všetkým zásadám pre ukladanie trestu, aby podľa znenia ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák. vrátane vety za bodkočiarkou (ktorá bola týmto nálezom označené za rozpornú s ústavou) bola novovzniknutá spodná hranica trestnej sadzby tesne pod pôvodnou hornou hranicou trestnej sadzby pre najprísnejšie trestný zo zbíhajúcich sa trestných činov pri viacčinnom súbehu, ak aspoň jeden z nich je zločinom, a tresty museli byť ukladané v rámci neprimerane zvýšenej trestnej sadzby.

Uvedené závery z nálezu ústavného súdu však nemožno aplikovať na ustanovenie § 38 ods. 4 Tr. zák., pretože použitie tohto ustanovenia (za splnenia zákonných podmienok) pri ukladaní úhrnného trestu podľa § 41 ods. 1 Tr. zák. zvyšuje dolnú hranicu trestnej sadzby najprísnejšie trestného činu o jednu tretinu rozdielu hornej hranice a dolnej hranice základnej zákonom stanovenej trestnej sadzby (§ 38 ods. 8 Tr. zák.) Naviac si treba uvedomiť, že ukladanie trestu podľa ustanovenia § 41 ods. 1 Tr. zák. (prípád obvineného Q. J.) v sebe obnáša aplikovanie absorpčnej (pohlčovacej) zásady, ktorej obsahom je pravidlo, že vyšší, resp. prísnejší trest pohlcuje trest nižší (poena maior absorbet minorem), čo samo osebe je výrazným benefitom pre páchatel'a, ktorému sa trest ukladá. Vychádzajúc z uvedeného takto vzniknutá trestná sadzba pri aplikovaní ustanovenia § 38 ods. 4 Tr. zák. nie je neprimeranou pre ukladanie trestu. Samotné uplatnenie ustanovenia § 38 ods. 4 Tr. zák. je možné len za predpokladu prevahy priťažujúcich okolností nad poľahčujúcimi okolnosťami. V trestnej veci Q. J. súdy nižších stupňov ako priťažujúcu okolnosť uplatnili spáchanie

viacerých trestných činov (§ 37 písm. h/ Tr. zák.) a skutočnosť, že už bol za trestný čin odsúdený (§ 37 písm. m/ veta pred bodkočiarkou Tr. zák.). Spáchanie viacerých trestných činov, v konkrétnom prípade zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. a prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák., je nepochybné a nič na tom nemení ani to, že sa jedná o jednočinný súbeh (uplatnenie absorpčnej zásady). Dovolateľom je namietané uplatnenie súdmi priťažujúcej okolnosti § 37 písm. m/ Tr. zák., čo bol už za trestný čin odsúdený a neuplatnenie vety za bodkočiarkou tohto ustanovenia „súd môže podľa povahy predchádzajúceho odsúdenia na túto okolnosť neprihliadnuť“.

Najvyšší súd konštatuje, že ukladanie trestu obvinenému Q. J. súdom prvého stupňa za použitia ustanovenia § 37 písm. m/ Tr. zák. bolo už predmetom odvolania obvineného. Odvolací súd vo svojom rozsudku problém použitia priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m/ Tr. zák. označený odvolateľom priamo neriešil, poukázal len na to, že aj neprihliadnutie na predchádzajúce odsúdenia Q. J. pri ukladaní trestu by nič nemenilo na fakte prevahy priťažujúcich okolností - priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h/ Tr. zák., čím ostáva aktuálne použitie § 38 ods. 4 Tr. zák. pri ukladaní trestu.

Najvyšší súd dáva do pozornosti, že problematika uplatnenia ustanovenia § 37 písm. m/ veta pred bodkočiarkou, resp. § 37 písm. m/ veta za bodkočiarkou, má širší rámec. Prvou možnosťou je situácia neexistencie priťažujúcej okolnosti § 37 písm. m/ Tr. zák. u obvineného Q. J., ak by mal zahladené aj odsúdenie rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda z 27. februára 2006, sp. zn. 3 T 104/2005 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trnava z 10. októbra 2006, sp.zn. 4 To 59/2006, ktorým mu bol za trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák. (č. 140/1961 Zb. v znení noviel) uložený trest odňatia slobody 5 mesiacov so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia, ktorý trest vykonal 26. augusta 2007. Znamenalo by to nielen neexistenciu priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m/ Tr. zák., ale zároveň za splnenia iných podmienok poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. - vedenie pred spáchaním trestného činu riadneho života, čo by vykompenzovalo priťažujúcu okolnosť spáchania viacerých trestných činov podľa § 37 písm. h/ Tr. zák. a v konečnom dôsledku znamenalo nepoužitie ustanovenia § 38 ods. 4 Tr. zák. a ukladanie úhrnného trestu odňatia slobody v rámci základnej trestnej sadzby pre prísnejšie trestný zo zbíhajúcich sa trestných činov - zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. - tri až osem rokov odňatia slobody. Zahladenie odsúdenia pri trestnom čine výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák. s trestnou sadzbou odňatia slobody až na dva roky, vyžaduje po výkone trestu odňatia slobody vedenie riadneho života po dobu najmenej tri roky (§ 92 ods. 1 písm. c/ Tr. zák.), ktorá doba v konkrétnom prípade uplynula 27. augusta 2010, teda pred spáchaním trestných činov (2. apríla 2011), ktorými bol obvinený uznaný vinným rozsudkom súdu prvého stupňa.

Zahladenie odsúdenia je rozhodovanie súdu na základe žiadosti odsúdeného, osôb, ktoré by mohli v prospech odsúdeného podať odvolanie alebo na návrh záujmového združenia občanov (§ 469 Tr. por.). Z uvedeného vyplýva, že po uplynutí trojročnej lehoty po výkone trestu odňatia slobody, t.j. po 27. auguste 2010 mohol Q. J. špešne dosiahnuť zahladenie citovaného odsúdenia so všetkými dôsledkami už uvedenými pre ukladanie mu úhrnného trestu pri aktuálnom odsúdení. Tým, že rozhodovanie o zahladení odsúdenia je podmienené žiadosťou odsúdeného, je jednoznačne dané, že sa nejedná o rozhodovanie súdu z úradnej povinnosti (ex officio), ako to vyžaduje v podanom dovolaní obvinený riešením predbežnej otázky.

Zahľadenie odsúdenia je zákonom predpokladanou možnosťou umožniť, aby sa pri splnení určitých podmienok odstránili nepriaznivé dôsledky odsúdenia, ktoré trvajú aj po výkone trestu a ktoré by mohli odsúdenému sťažovať jeho uplatnenie v ďalšom živote. Ak túto možnosť odsúdený nevyužije, jeho odsúdenie je v registri trestov naďalej vykazované so všetkými s tým spojenými právnymi (i morálnymi) dôsledkami.

Výnimkou z uvedeného je zahľadenie odsúdenia mladistvého, ktorému bol uložený trest odňatia slobody neprevyšujúci jeden rok, dňom výkonu tohto trestu (§ 121 ods. 1 Tr. zák.), o čom je povinný z úradnej povinnosti rozhodnúť súd za splnenia zákonných podmienok (§ 121 ods. 2 Tr. zák., § 469 posledná veta Tr. por.) správania sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody, po výkone tohto trestu. Ak by tak súd z akýchkoľvek dôvodov neučinil a o zahľadení (či nezahľadení) takéhoto odsúdenia by nerozhodol, muselo by to byť riešené ako predbežná otázka v konaní, v ktorom je potrebné posúdiť vplyv zahľadenia či nezahľadenia takého odsúdenia pre uloženie trestu, zaradenie obvineného do ústavu na výkon trestu s príslušným stupňom strázenia, či iné zákonom predpokladané rozhodnutie. Uvedená špeciálna úprava rozhodovania o zahľadení (či nezahľadení) odsúdenia u mladistvých z úradnej povinnosti súdom je prejavom prístupu ku skupine osôb, ktoré sú vo veku mladistvých alebo blízkom tomuto veku pre ich emočnú nezrelosť vo vzťahu k spáchaniu trestných činov a dôsledkom potrestania pre ich ďalší život, avšak aj tu s výnimkou akcentu na uložený trest odňatia slobody do jedného roka, ktorý je spravidla ukladaný za menej závažné trestné činy.

Uvedené benefity sa však vzťahujú na dospelých odsúdených, kde platia už uvedené všeobecné pravidlá pre zahľadenie odsúdení. Preto nie je dôvodné, tak ako to požadoval v podanom dovolaní Q. J., aby súdy riešili zahľadenie jeho odňatia v rámci predbežnej otázky. Takýto postup prichádza do úvahy vtedy, ak bez neho nemožno rozhodnúť, napr. ukladanie súhrnného trestu podľa § 42 Tr. zák., kde v odseku 3 zákon uvádza, že ustanovenie o súhrnnom treste sa nepoužije, ak skoršie odsúdenie je takej povahy, že sa na páchatel'a hľadá, ako keby nebol odsúdený. Iná je situácia pre riešenie otázky pre zaradenie odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s príslušným stupňom strázenia, čo je aj prípad rozhodovania súdov nižších stupňov v aktuálnej trestnej veci Q. J., kde sa vychádza z predpokladu, že pokiaľ nie je odsúdenie zahľadené, prihliada sa na to pri použití ustanovenia § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. (ak sa jedná o dobu výkonu trestu odňatia slobody v posledných desiatich rokoch pred spáchaním aktuálneho trestného činu). I tu je prípustná výnimka, avšak vzťahujúca sa opäť na odsúdenie mladistvého a vyriešenie predbežnej otázky v zmysle § 7 ods. 1 Tr. por., ak súd nerozhodol o zahľadení (či nezahľadení) jeho odsúdenia po výkone trestu odňatia slobody (pozri rozhodnutie R 53/1968). Opak, t.j. rozhodovanie v rámci predbežnej otázky o zahľadeniach odsúdení (u dospelých páchatel'ov) v rámci každého rozhodovania o zaradení do ústavu na výkon trestu s minimálnym, či stredným stupňom strázenia, by znamenalo de facto nahradzovanie rozhodnutí o zahľadení odsúdení podľa § 92 Tr. zák. a popieralo by to zmysel ustanovenia § 469 Tr. por. o rozhodovaní na základe žiadosti (prípadne návrhu) a znamenalo by to právnu neistotu právoplatnosťou uzavretých rozhodnutí súdov, keďže rozhodnutie o zahľadení odsúdenia podľa všeobecných ustanovení je rozhodnutím všeobecne platným pre všetky konania, avšak rozhodnutie v rámci predbežnej otázky je rozhodnutím ad hoc (pre tento prípad) nemajúce všeobecnú platnosť. Nemožno preto akceptovať názor dovolateľ'a, že bolo povinnosťou súdu prvého či druhého stupňa vyriešiť zahľadenia odsúdenia Q. J. v jeho predchádzajúcej trestnej veci v rámci predbežnej otázky v tomto konaní.

Druhou možnosťou je situácia neuplatnenia ustanovenia § 37 písm. m/ veta pred bodkočiarkou t.j., že obvinený bol už za trestný čin odsúdený, kedy súd môže podľa povahy predchádzajúceho odsúdenia na túto okolnosť neprihliadnuť (veta za bodkočiarkou uvedeného ustanovenia). Tu je vecou zodpovedného posúdenia súdu či a na základe akých okolností nebude brať do úvahy predchádzajúce odsúdenie. Ak súd pri ukladaní trestu do úvahy predchádzajúceho odsúdenia nevezme, znamená to, že nepoužije priťažujúcu okolnosť § 37 písm. m/ Tr. zák., čo však zároveň nevyvoláva poľahčujúcu okolnosť vedenia riadneho života podľa § 36 písm. j/ Tr. zák., pretože tu nejde o zhladenie odsúdenia, ale len neuplatnenie odsúdenia pre konkrétne rozhodnutie o ukladaní trestu. Túto možnosť však súd prvého stupňa neuplatnil, keď predchádzajúce odsúdenie Q. J. považoval za tak závažné, že zakladá priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m/ veta pred bodkočiarkou Tr. zák. Pri neuplatnení tejto priťažujúcej okolnosti by nastal stav uvedený v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu o existencii jednej priťažujúcej okolnosti a to podľa § 37 písm. h/ Tr. zák. (spáchanie viacerých trestných činov), čo pri absencii poľahčujúcich okolností i tak nemení použitie ustanovenia § 38 ods. 4 Tr. zák., a tak zvýšenie spodnej hranice relevantnej trestnej sadzby.

Treťou možnosťou je situácia, kedy súd vezme do úvahy predchádzajúce odsúdenie za trestný čin pri ukladaní trestu s dôsledkom použitia tak priťažujúcej okolnosti pri rozhodovaní o treste podľa § 37 písm. m/ Tr. zák., čo je aj aktuálny prípad obvineného Q. J.. Súd prvého stupňa použitie tejto priťažujúcej okolnosti v odôvodnení rozsudku ozrejml, súd druhého stupňa na to v rozsudku, ktorým zamietol odvolanie obvineného, poukázal len nepriamo, avšak samotný výrok o zamietnutí odvolania je prejavom stotožnenia sa so závermi prvostupňového súdu aj v otázke ukladanie trestu obvinenému.

Najvyšší súd rozhodujúc o podanom dovolaní nemôže ako inštancia tretieho stupňa zasahovať do ukladania trestov, iba pokiaľ by predmetom jeho rozhodovania bol uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. - t.j., že bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa, čo nie je prípad obvineného Q. J., ktorému bol uložený trest v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo pokiaľ by v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (všeobecný hmotnoprávny dôvod vo vzťahu k špeciálnemu hmotnoprávnemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. vzťahujúcim sa k výroku o treste) bolo preukázané nesprávne použitie iného hmotnoprávného ustanovenia (než je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku) Tak ako bolo uvedené v predchádzajúcom texte odôvodnenia tohto rozhodnutia, najvyšší súd takýto dôvod porušenia zákona v konkrétnom rozhodnutí krajského súdu nezistil (rovnako ako v jemu predchádzajúcom rozhodnutí okresného súdu). K všeobecnej námietke uplatnenej dovolateľom o nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku dovolací súd len podotýka, že sudy nižších stupňov skutok obvineného Q. J. správne právne kvalifikovali, pričom správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Najvyššiemu súdu z pozície dovolacieho súdu neprínaľeží zasahovať do ukladania trestov v konkrétnych veciach posudzovaním otázky použitia mimoriadneho zníženia trestu, a teda zaujatia stanoviska, či sudy nižších stupňov v konkrétnej veci mali alebo mohli uplatniť ustanovenie § 39 ods. 1 Tr. zák., ako to požaduje v podanom dovolaní obvinený Q. J.. Najvyšší súd dáva do pozornosti, že z pozície jeho rozhodovacej právomoci ako dovolacieho súdu

mu neprináleží ani posudzovanie otázok primeranosti pomerov uložených trestov za konkrétne trestné činy spolupáchateľov, ako to namieta v dovolaní Q. J. poukazovaním na uložený trest jeho spolupáchateľovi v nižšej výmere za závažnejšie trestné činy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a preto dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

Otázky:

- 1) Definujte rozdiely v rámci zahľadania odsúdenia pri dospelom páchatel'ovi a mladistvom páchatel'ovi
- 2) Aká je hlavná zásada uplatniteľná pri trestaní mladistvých páchatel'ov
- 3) Definujte osobu mladistvého s ohľadom na vek, relatívnu, resp. absolútnu trestnú zodpovednosť, materiálny korektív a
- 4) Aký vplyv má skutočnosť, že osoba je v čase spáchania trestného činu mladistvá na jej trest.

Opakovanie

Označte správne odpovede, resp. správne výroky – v jednej otázke môžu byť správne všetky odpovede, jedna, dve alebo žiadna

1. Trestný čin je:
 - a) protiprávny čin
 - b) jeho znaky sú uvedené v Trestnom zákone
 - c) prečin, zločin a obzvlášť závažný zločin
2. Páchateľom trestného činu môže byť
 - a) osoba staršia ako 14 rokov
 - b) osoba v čase spáchania činu nepríčetná
 - c) osoba staršia ako 15 rokov, pri trestnom čine sexuálneho zneužívania podľa § 201 TZ
3. Trestnoprávny vzťah je:
 - a) vzťah medzi páchateľom trestného činu a štátom
 - b) existuje v trestnom práve hmotnom
 - c) subjektom tohto vzťahu je aj ten, kto trestný čin nespáchal, ak sa voči nemu vedie trestné stíhanie
4. Dopln o akú funkciu ide:

.....funkcia spočíva v predchádzaní a zamedzovaní trestnej činnosti. Vychádza z účelu trestu, ktorý je vyjadrený v § 34 ods. 1 TZ.

 - a) preventívna
 - b) regulatívna
 - c) represívna
5. Okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu sú:
 - a) okolnosti, ktoré spôsobujú, že trestný čin, nie je trestným činom pretože mu chýba protiprávnosť
 - b) okolnosti, ktorých sa môže dopustiť osoba trestne nezodpovedná z dôvodu nízkeho veku alebo príčetnosti
 - c) jednou z okolností vylučujúcich trestnú zodpovednosť je aj účinná ľútosť

6. O nutnej obrane platí
 - a) jednou z podmienok použitia nutnej obrany je odvracanie priamo hroziaceho alebo trvajúceho útoku
 - b) nutná obrana môže trvať iba počas trvania útoku, resp. do ukončenia útoku
 - c) nevyžaduje sa pri nej zásada subsidiarity
7. O spolupáchateľstve platí
 - a) každý zo spolupáchateľov naplní všetky znaky konania
 - b) obligatárnym znakom spolupáchateľstva je spoločné konanie
 - c) spoločný úmysel nie je obligatárnym znakom spolupáchateľstva
8. Nepriamy páchatel' je osoba, ktorá
 - a) spácha trestný čin
 - b) je trestne nezodpovedná pre nedostatok veku alebo príčetnosti
 - c) je osoba, ktorá na spáchanie trestného činu úmyselne využila inú osobu, ktorá nekoná zavinene
9. O recidíve platí
 - a) páchatel' spáchal aspoň dva trestné činy predtým, ako bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok
 - b) ak páchatel' po právoplatnom odsúdení za trestný čin krádeže, sa znova dopustí trestného činu krádeže, hovoríme o špeciálnej recidíve
 - c) je príťažujúcou okolnosťou v zmysle § 37 písm. m) TZ
10. O alternatívnych trestoch platí
 - a) nie sú spojené s odňatím slobody
 - b) sú vyjadrením zásady *ultima ratio*
 - c) sú súčasťou konceptu restoratívneho trestania, resp. restoratívnej justície
11. Medzi ochranné a výchovné opatrenia, ktoré môžu byť ukladané mladistvým patrí:
 - a) ochranná výchova
 - b) ochranná rodinná výchova

c) detencia

12. Mladistvou osobou je

- a) osoba, ktorá v čase spáchania trestného činu dovŕšila 14. rok a neprekročila 18. rok života
- b) osoba, ktorá v čase spáchania trestného činu dovŕšila 15 rok svojho života
- c) osoba staršia ako 15 rokov, pri trestnom čine sexuálneho zneužívania podľa § 201 TZ

13. Premlčanie výkonu trestu je:

- a) hmotnoprávny inštitút
- b) znamená, že po uplynutí premlčacej doby nemožno právoplatne uložený trest vykonať
- c) uplynutie premlčacej doby je stanovené pre všetky trestné činy rovnako

14. O mimoriadnom znížení trestu platí:

- a) súvisí so zásadou individualizácie trestu
- b) môže byť o ňom rozhodnuté iba pri treste odňatia slobody
- c) páchatel sa uznáva vinným, ale žiaden trest sa mu neuloží

15. O treste domáceho väzenia platí:

- a) ho možno uložiť iba za prečiny
- b) zaradíme ho medzi tzv. vedľajšie tresty, teda ide o trest, ktorý môžeme uložiť iba popri inom treste
- c) maximálna dĺžka trestu domáceho väzenia je dva roky

16. O súbehu platí

- a) páchatel spáchal minimálne dva trestné činy ešte pred tým, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin
- b) v rámci neho sa používajú zásada kumulačná a zásada absorpčná
- c) formy trestania súbehu sú trest úhrnný a trest súhrnný

17. Splnenie ktorých podmienok musí byť naplnené, aby súd mohol rozhodnúť o zhabaní veci?

- a) ide o vec, ktorá bola použitá na spáchanie trestného činu
- b) ide o vec, ktorú páchatel získal trestným činom
- c) ide o vec, ktorá bola predmetom trestu prepadnutia veci

18. Medzi dôvody zániku trestnosti zaradujeme

- a) Okolnosti, ktoré nastali po spáchaní trestného činu ale skôr, ako o ňom bolo právoplatne rozhodnuté
- b) všetky okolnosti vyskytujúce sa po právoplatnosti rozsudku súdu, ktorým bol uložený trest
- c) účinnú ľútosť

19. V súvislosti s trestaním mladistvých platí

- a) do popredia vystupuje koncepcia retributívnej justície
- b) hlavným účelom trestania mladistvých je vychovať z nich riadneho občana
- c) do popredia vystupuje koncepcia restoratívnej justície

20. Medzi ochranné opatrenia zaradujeme

- a) detenciu
- b) trest straty vojenskej a inej hodnosti
- c) ochranné liečenie